

- amemigba dšēnmādši le ahetsōmo le ni amekē-hā
 4 nyemimeī le fē na mišē kpetenkple. ı Ši beni
 ameba Jerusalem le, asafo le ke bofoi le ke
 onukpai le hereame hieme, ni amegba nibii abo
 5 ni Nyonmo keame efe le. ı Ši meikomei ni dšē
 Farisifoi le afākū leñ ni he ye le te ši amekē
 ake: Edša ake afloame ketia ni awoame kitā, ake
 ameye Mose mla le no.
- 6 Ši bofoi le ke onukpai le babua amehē na,
 7 koni amekwe neke sane ne hewo. ı Ši beni adše
 nwane babao le, Petro te ši damo ši, ni ekeame
 ake: Tšiemei ke anyemimeī! nyedientše nyele,
 ake dšēnmo bēbe esa Nyonmo hie ake efā ye
 woteñ, ake mina ni dšēnmādši le anu sanekpakpa
 8 wiemo le ye, ni amehē ameye le. ı Ni Nyonmo
 ni dši tšuiianniilelo le yeame odase ke-mihāame
 9 Mumo kronkron le, take boni ehāwo noñ le, ı ni
 ekpaawo keame teñ nokonoko, beni eke hemo ke
 10 yeli le tšu ametšuii ahe le. ı Nohewo le agbene
 meba nyekaä Nyonmo ni nyeke kōntšo atfa ka-
 seloi le akoñ ni wotšemei le ke wofē wonyēē
 11 wowo leñ? ı Ši moñ Nyontšo Jesu Kristo dromo
 le woheo woyeo, ake anō-here woyiwala le, take
 12 amē hū amenō le. ı Keke ni ameyi fale le fē bu
 amena ameba Barnaba ke Paulo ni gbaame oka-
 dii ke nakpenii abo ni Nyonmo fe ye dšēnmādši
 le amli ye amedeñ le atoi.
- 13 Ši beni amebu amena se le, Jakobo here no
 ni eke: Tšiemei ke anyemimeī! nyeboami toi. ı
 14 Simeon egba, boni tšutšu le ni Nyonmo kwe mli
 ni enō mañ ke-dše dšēnmādši le amli ehā egbei

- 15 le. † Ni ene le, gbaloi le awiemoi le hū ke-yeo
 pepēpe, boni aīmā ake:
- 16 „Nii ne ase le makū mise ke-aba,
 Ni masa mamā Dawid bū ní ekūmo le,
 Ni ekoi le hū matfa ekoñ,
 Ni masa matele ši trōmō;
- 17 Beni afe ní mei ní efe ye gbomei le amlī le
 Atao Nyontšo le segbe,
 Ke dšēnmādši le fē hū
 Ní atše migbei le ye ameno le.
 Nyontšo ní feo enemei fē le ke.“
- 18 Nyonmo le eniitšumoi le fē ke-dše dšēn šiši-
 19 dše le. † Nohewo le mi le mikpe mli, ake akagba
 mei ní kū amese ke-dše dšēnmādši le amlī ke-ba
 20 Nyonmo le nō le ana tšō; † ši moñ aīmāame, ake
 ametšere amehe ke-dše wodši aniihini le ke adfa-
 21 mañbo le ke nibii ní ašōtō le ke lá le he. † Edšake
 Mose dše blema bēbe ye mei ní šieole ye mañ
 fē mañ, ni akaneole ye kpehei le ye Sabato fē
 Sabato le no.
- 22 Keke ni esa bofoi le ke onukpai le ke asafo
 mū le fē hie, ake amefāmo hi komei ye ame-
 dientše ameteñ, ní atsuame ke Paulo ke Barnaba
 ke-ya Antiokia; mei ní dši Juda moni atšeole
 Barsaba hū le, ke Sila, nyemimei le atēñ kleñ-
 23 keñmei le. † Ni amēnmā wolo amewo amedeñ
 ake: Bofoi le ke onukpai le ke nyemimei le
 mibi nyemimei le ní dše dšēnmādši le amlī ye
 24 Antiokia ke Siria ke Kilikia le dšogbañ! † Ake
 noni wonu ake woteñ meikomei yin ameba ame-
 bahaonye ke wiemoi komei, ni amēke nyesusu-

- mai le te šon̄n ameke, ake nyefloa nyehe ketia
 ni nyeye Mose mla le no, ní wōwokoame kitā
 25 ko le, hewo le : esa wohie, noni wona dfeimo
 kome le, ake wofāmo mei ní wōke-fata Barnaba
 26 ke Paulo ni wosumoo le, ní dsi gbomei ní enō
 amesusumai amefie si ye wo-Nyontšo Jesu Kristo
 27 gbei ahewo le, he, wotsu nyenō. : Agbene wotsu
 Juda ke Sila le, ní amedientše ameke amena
 wiemo hū adšadše neke nibii ne noñ ametsōnye. :
 28 Edsake esa Mumo kronkron le ke wo hū wohie,
 ake wōke dšatsū ko akafō nyeno doññ, ake dša
 29 nibii ní chia non̄n ne: : ake nyetsere nyehe ke-
 dše loi ní agbe ahā wōdši ke lá ke nii ní ešōtō
 ke adfamanbo le he; enemei le, kedši nyedšie
 nyehe ke-dše mli le, nyeafe dšogbāñ. Nychia
 si dšogbā!
- 30 Agbene ame le, beni awoame gbe le, ameba
 Antiokia, ni amebabua ameyibo le na amedšie
 31 wolo le amehā. : Ši beni amekane le amemī še
 32 amehē ye mišedšemo le hewo. : Ši Juda ke Sila le,
 ake noni amedientše hū gbaloi dšiamē le, ameke
 wiemo babao šedše nyemimei le amī ni amewo-
 33 ame hewale. : Ši beni ametše fio ye dšei le, nye-
 mimei le woame gbe ye hedšole mli ke-te bofoi
 34 le añō. : Ši esa Sila hie, ake ebi dšei. : Ši Paulo
 35 ke Barnaba hi Antiokia amemidšadše Nyontšo le
 wiemo le sanekpakpa le amentsōame, ni meikro-
 komei pi fe nakai hū.
- 36 Ši gbii komei ase le Paulo ke Barnaba ake:
 Hā wokū wose ekoñ ní woyasra wonyemimei le
 ye mañ fē mañ ní wōdšadše Nyontšo le wiemo le

37 ye nō le wokwe, boni ameyo. † Ši Barnaba hie
 ye nō, ake amēnō Johane ní atšeole Marko le
 38 amefata amehe. † Ši Paulo le, esusu ake esaa,
 ake amēanō mo ní ekpale ye amese ye Pamfilia
 ni ekeame eyaa niitšumo le amefata amehe ne. †
 39 Nohewo le efe bē āhū po ní ametšere amemli,
 ni Barnaba nō Marko efata ehe ni ebote lele mli
 40 efā ke-te Kipro. † Ši Paulo le, efā Sila efata ehe,
 ni beni nyemimeil le tule amewo Nyonmo dromo
 41 le mli le, eyin ete. † Ši etšō Siria ke Kilikia mli
 eyawo asafoi le ahewale.

Yi 16. Keke ni eba Derbe ke Listra. Ni na, kaselo
 ko ye dšei, moni atšeole Timoteo, Judayo ko ní
 2 he ye le bi, ši etše le Helanyo ni. † Ni nyemimeil
 le ní yo Listra ke Ikonio le tā ehe sane kpa-
 3 kpa. † Le Paulo tao ake ekele aya, ni enōle
 efo ketia ye Judafoi ní yo dšemeil niian le ahewo;
 4 edšake amefē ameile etše, ake Helanyon. † Ši beni
 amekpa mādši le amli le, amehāame akpoi le ní
 bofoi le ke onukpai le ní yo Jerusalem le ewo
 5 le, koni ameye nō. † Agbene le asafoi le ahe wa
 ye hemo ke yeli mli, ni ameyibo le fereō dāne.
 6 Ši beni amefo mli ke-tšō Frigia ke Galatia
 šikpoñ le, Mumo kroñkroñ le guame ake ame-
 7 kawie wiemo le ametšō ye Asia, † ni ameba Misia
 niian, ni ameka ake amēate Bitinia, ši Jesu Mumo
 8 le hāame gbe. † Keke ni ameho Misia he ameba
 9 Troya. † Ni Paulo na niinamo nyō leñ, ake nū
 Makedonyo ko damo ši nkpale fai eke: Ba Make-
 10 donia ní obaye obuawo! † Ši beni ena niinamo

le, amrō le non pe le wontao Makedonia woya, edsake wona wole kredē, ake Nyontšo le etšewo ke-nya dšei, koni wodšadše sanekpakpa le wotšōame.

11 Nohewo le wobote lele mli ní wofā ke-dše Troya le wote Samotrakia toñ, ni dšetšereno le
12 woba Neapoli; i ni wodše dšei wote Filipoi ní dši dšemei niaan klenklen mañ ye Makedonia ní dši šihemohe ko le. Ši dšemei mā leñ wohi gbii komei.

13 Ni Sabato gbi le no le wodše mā leñ ke-te fa na, he ni afoö solemo ye le, ni wotra ši woke
14 yei ní buaä amehe na ye dšei le wie. i Ni yo ko ní atšeole Lidia ní dši kodšanhōlo ní dše Tia-tira mā leñ ní šeo Nyonmo gbeye le hū nu; ni Nyontšo le gble etšui, koni ebo nii ní Paulo wie
15 le toi. i Ši beni abaptisile ke ewe le, ekpawo fai eke: Kēdši nyekodšo ake mihe Nyontšo le miye le, nyebaä miwe le, ní nyebahia dšei! Ni enyē wono (ke šihile le).

16 Ši ebaba mli ake, beni woyin ke-te solemo le, tšūloyo ko ní yo klamo mumo ko kewo kpe, ni le le ehää enyontšomei le náä nii pi ye eklamo
17 le se. i Le le enyie Paulo kewo se eblo eke: Neke gbomei ne, Nyonmo ní yo nwei šonñ le tšūdši dšiamē, ni amēšadšeo walaheremo gbe
18 amēšōowo. i Ši neke efeo gbii babao. Ši edo Paulo tšō, ni etšō che ni ekē mumo le ake: Mifāo ye Jesu Kristo gbei ano, ní odše emli! Ni edše kpo neke nmlētlā ne no non.

19 Ši beni enyontšomei le na, ake amesenamo no-

- hie_kā_mo le edše kpo le, amemō_mo Paulo ke Sila
 ni amegblaame ke-te dša no ye lumei le ahie; |
 20 ni amekeame te asafo-atšemei le anō ameke: Neke
 gbomei ne tratraä wōmā leñ, ní Judafoi dšiamē
 21 le, | ni amedšadšeo gbenanii ní wōbe hegbe ake
 wōhereo lō woyeo no, edšake Romafoi dšiwō. |
 22 Ni manbii asafo le tetē ši woame ke-baboleame
 ke-kpe, ni lumei le tšere amētadei ye amehewo,
 23 ni amefā ake ayiame kpāi. | Ni beni ametšiaame
 kpāi pī le, amewoame tšun, ni amewo gboklefoi
 24 le akwelo le kitā, ake etoame fefefe; | ni ehēre
 neke kitā ne no, ni ewoame setšun tō, ni ebo
 amenādsi apāi.
- 25 Ši nyōn teñ le Paulo ke Sila mīsole ni amela
 Nyōmo yidšiemō; ši gboklefoi le boame toi; |
 26 ši trukā le šikponhosomō babao ba, ní ebatšire
 tšu leñ šišii le, ni amrō pe le šinaī le fē migble-
 27 gblei ni amefē amekpāi le mikplokploi hū. | Ši
 beni gboklefoi akwelo le here ši ke-dše ewo leñ,
 ni ena ake agblegble tšu leñ šinaī le fē ana le,
 egbla eklante, ní dšikule eyagbe edšen na, edša-
 28 ke esusu, ake gboklefoi le edšo foi. | Ši Paulo
 bo ke gbē wale eke: Kafe ohe noko foñ ko,
 29 edšake wofē woye bie. | Keke ni ebi la ke-ba, ni
 ehie foi ke-ba mli, ni eke hekpokpomō ho egbe
 30 Paulo ke Sila hie, | ni ekeame dše kpo eke:
 Nyontšōmei, te mafe teñ ní mana yiwalahere-
 31 mon? | Ši ameke: Hemō Nyontšō Jesu Kristo le
 32 no oye, ni ahēre oke owe le fē yiwala! | Ni
 amewie Nyontšō le wiemo amētšōle ke mei fē ní
 33 yō ewe le. | Ni enōame nakai nyō leñ nmlētšā le

- mli non, ni efo amekpāi le ana ehāame, ni abap-
 34 ptisile ke ewebii le fē amrō, le non; ı ni ekeame
 te ewe le enimeame okplō, ni emli file ke ewe
 le fē, ake ehe Nyoimo eye.
- 35 Ši beni dše tšere le, asafoatšemei le tšu tšo-
 tšaloj le ke-bake: Nme nakai gbomei le agbe
 36 ni ameya! ı Ši gboklefoiakwelo le dšadše neke
 wiemoj ne etšō Paulo ake: Lumei le etšu, ake
 anme nyehe, nohewo le agbene nyedšea kpo ni
 37 nyeyabaä dšogbā! ı Ši Paulo keame ake: Ameyiwo
 faññ ní abukowo fo, wo ní Romafoi dšiwō hū le,
 ni amewowo tšun ne: ni agbene le dudšian ame-
 fieowo, lo? Dabida, ši bā moñ amedientše ameba
 38 ní amebawowo ke-dše kpo! ı Ši tšotšaloj le dša-
 dše neke wiemoj ne ametšō asafoatšemei le; ni
 ameše gbeye, beni amenu ake Romafoi dšiamē
 39 le. ı Ni ameba amebakpaame fai, ni amewaame
 ke-dše kpo, ni amebaame ake amedše mā leñ. ı
 40 Ši beni amedše tšu leñ le, amebote Lidia we le.
 Ni beni amena nyemimej le, amešedše amemī,
 ni ameyiñ amete.

Yi 17. Agbene beni amefo Amfipoli ke Apolonia mli
 le, ameba Tesalonika, heni Judafoi akpēhe le yo
 2 le. ı Ni Paulo le, boni efoö femo le, ete amēñō,
 ni Sabato gbii ete soññ le ekeame yiyi ye ñmālej
 3 le ahe, ı ni egbleo na etšōgame faññ, ake dša
 ake Kristo le ana amanehülū ni ete ši ke-dše
 gbohi atēñ, ni ake neke Jesu ne, ní mi le mi-
 4 dšadšeo mitšōonye ne, dši Kristo le. ı Ni ameten
 meikomej kplē ni amefata Paulo ke Sila he, ke

Helafoi ní šeo Nyonmo gbeye le aten mei babao, ke yei onukpai le hū dsee fio ko.

- 5 Ši Judafoi ní ekplēē le baye awunā, ni ameyanō niahetfialoi le aten hi fōdši komei amefata amehe, ni amefe asafo yū ko, ni ameke-wo mā leñ hirihiri; ni amedamodamoö Jason we le he ke-kpe ametao ake amedšieame amehā akwašon
- 6 le. Ši beni amēnaaame le, amekpla Jason ke nyemimei komei ke-te mā leñ onukpai le ahie ameblo ake: Menemei ní taā dšen mū le fē mli ne eba
- 7 bie ne hū: ni Jason ekplaame eto ewe; ni menemei fē tōo Kaisare akpoi le ano, ameke ake mokroko yeo mantše, ní dši Jesu ko! Ši amehao mañasafo le ke mañonukpai le hū ní nuo ene le.
- 9 Ni beni amehe awoba ye Jason ke meikrokomei aden le, amēnme amehe.

- 10 Ši amrō le nyemimei le dšie Paulo ke Sila gbe nyōñ ke-te Beroia. Ni beni ameba dšei le ameyabote Judafoi le akpēhe le. Ši menemei ye dšen kpakpa fe mei ní yo Tesalonika le, ši ame le amehere wiemo le tšuidšürō soññ na, ni dā amekpaä nmālei le amlī amekwēo, ake nibii ne
- 12 ye mli nakai, lo. Hewo le ameten mei pi he ye, ni Helayeri ní yo gbei le ke hi hū dsee mei fio ko moñ. Ši beni Judafoi ní dšē Tesalonika le nu he, ake Beroia hū Paulo eyadšadše Nyonmo wiemo le etšō le, ameba dšei hū ni amebata asafoi le amlī. Ši no le amrō le nyemimei le dšie Paulo gbe ní eya eyatšō nšo hie; ši Sila ke Timoteo hi dšemei. Ši mei ní yawa Paulo le kelete Atene tōñ; ni noni amēnō kitā ke-yahā Sila ke

Timoteo, ake ameba enō oya mli bofēbo ni ameyē le, amedše dšei amenō-sie no.

16 Ši Atene le, beni Paulo kweoame gbe ye dšei le, emumo mli wo la ye emli, beni ena mañ le
 17 ni emli eyi obō ke amagāi soññ le. | Agbene le eke Judafoi ni yo kpēhe le ke mei ni šeo Nyonmo gbeye le ke mei ni kele kpeo dāne ye dša le
 18 no le yiyi moñ; | ši filosofoi Epikuremei ke Stoi-komei le atēñ meikomei kele ta na; ni meikomei ke: Meni nafūtše ne bake po? meikomei hū ke: Etamo moni dšadšeo mañse wodši etšōo; edšake edšadše Jesu ke šitē le sanekpakpa le etšōame
 19 hewo le. | Ni amenōle ke-te Areopago (kodšomobe) le, ni ameke: Ani wonyē wole nō tšōmo
 20 hē ni owieo he ne? | Edšake oke mañse nibii eba wotoiian hewo le womitao wole, nō nibii ni adši
 21 ne. | Ši Atenebii le fē ke gboi ni hio dšemei le, amenāa nokonoko he dekā po, ake dša noko hē ko he sanegbā lo toibō keke.

22 Ši Paulo damō Areopago te leñ ni eke: Tšiemei Atenebii! nibii fiā mike-yoo, ake nyesōmoo wodši
 23 pepēpe: | Edšake beni miba bie ni mifoñ ni mikwe nyedšamoj le, mina afoleşālate ko hū ni aumā no ake: Nyonmo ni aleko nōñ! Nohewo le moni nyelee ni nyedšaäle kē ne, le noñ ni mi
 24 midšadšeo mitsōonye le! | Nyonmo ni fe dše leñ ke emli nibii fiā le, le noñ ni dši nwei ke šikpon nyontšo le, ehū solemotšui ni ake nidši fe le
 25 amli, | ni asañ dšee gbomei anidši ni ake-dšaäle, ake moni moko hiaäle, edšakeši le moñ enōo
 26 wala ke mumo ke nii fiā ebāā mei, fē; | ni lá

kome mli efe gbomei adšaku fē ke-dše, ni amehi
 šikpoñ le hīe fē, ni ekpe yinoi ní eto momo le
 27 ke amešihilehei le ahūsui le amlī, i koni ametao
 Nyontšo le segbe, ake aleenō ameahahala ši ni
 ameanále, lo; tšebele eke woteñ mofēmo teñ dše-
 28 kee: i Edšake emli noñ wōhie kāmō ni wōtšio
 wōhe ni woyo ye, take boni nyeten lalatšemei
 komei hū eke le ake: „Edšake le noñ eweku hū
 29 dšiwō!“ i Nohewo le Nyonmo weku ní dšiwō he-
 wo le edšaa ake wosusuō ake Nyonmo henō le
 30 tamō šika lo dšetei lo te ní nālo ko nāā ní gbo-
 mo hū dšēo he le. i Nohewo le, bei ní alee le
 Nyonmo ekū ehie efō no moñ, ši agbene le ēwo
 gbomei fē ní yo hefēhe le akitā, ake ametsake
 31 ametsui, i edšakeši eto gbī ko, no no ní eke nū
 ní eto le akodšo dšen mū le fē ye dšale na,
 ake ni eke hemo ke yeli eto mofēmo hie, edša-
 ke etele ši ke-dše gbohī atēn le!

32 Ši beni amenu gbohiašitē he le, meikomei ye
 ehe feo, ni meikomei hū ke: Woosa wooboō toi
 33 ekoñ ye ene hewo! i Boni fe ní Paulo yin ke-
 34 dše ameten dši no. i Ši hī komei kpete ehe ni
 amehe ameye; mei atēn ní Dionisio Areopagonyo
 le hū yo, ke yō ko ní atšeole Damari le, ke mei-
 krokomei ní fata amehe.

Yi 18. Ši nii ne ase le Paulo dše Atene ni eyin ete
 2 Korinto. i Ni ena Judanyo ko ní atšeole Akwila,
 ní afole ye Ponto, ní edše Italia eba etšeko, ke
 enā Priskila, (edšake Kaisare Klaudio le efā Juda-
 foi le fē ake amedše Roma ameya hewo le), ni

- 3 ete amenõ; ı ni edšakeši enanyonãlo dšile hewo
le ekeame hi ši, ni etšu nii; ši amenã dši bũlõ. ı
- 4 Ši dã Sabato gbi le no le ewieo etšõo ye kpêhe
le, ni etšõo Judafoi ke Helafõi ayiian.
- 5 Ši beni Sila ke Timoteo edše Makedonia eba
le, wiemo le fi Paulo, ni eye odase vevêve etšõ
- 6 Judafoi le, ake Jesu dši Kristo le. ı Ši ake ni ame-
kũo na ni amewieo ameboõ musu hewo le, ekpo-
kpo etadei le amlı, ni ekeame ake: Nyelã le
aba nyedientše nyeyitean! mi le mihe tše, ke-dše
be ne no ke-yaã ne mate dšenmãdšiabii le añõ. ı
- 7 Ni edše dšei ni ete moko ni atšeole Tito Justo
8 ni dšãã Nyonmo le we ni kpete kpehe le. ı Ši
kpehe len onukpa Krispo le ke ewe mũ le fê he
ye, ni Korintofõi le aten mei pi hũ, beni amenu
- 9 le, amehe ameye, ni abaptisiamẽ. ı Ši Nyontšo le
tšõ niinamo mli nyõn ni eke Paulo ake: Kaše
- 10 gbeye: ši mon wiemo, ni okabu ona: ı edšakeši
midientše mikeo ye, ni mokomoko tuaño ni efeo
noko fon ko; edšakeši miye man babao ye mã
- 11 nen! ı Ši eta dšei afi kome ke nyõdši ekpa etšõ
Nyonmo. wiemo le ye ameten.
- 12 Ši beni Galio yeo lumo ye Akaia le, Judafoi le
ke dšenmo kome te ši ye Paulo no, ni amekplale
- 13 ke-ba kodšomosei le hie, ı ameke: Monẽ tõo mla
le etšõo mei le ayiian ni amedša Nyonmo le! ı
- 14 Ši beni Paulo bagble ena pe le, Galio ke Juda-
foi le ake: Agbene kõtõmposane lo nüfõdšianii-
tšumo ko ni kule, Judafoi! edša gbẽ ake mahã-
- 15 nye toi mon; ı ši kedši wiemo lo gbẽii komei lo
nyemla le he niibimon le, nyedientše nyekwea

- no: edšake neke nii ne mi le misumoo ake mi-
 16 kodšoo. † Ni efieame ke-dše kodšomosei le hie. †
 17 Keke ni Helafoi le fē nō kpēhe lein onukpa So-
 stene le, ni ameyile ye kodšomosei le hie, ni ni-
 bii ne eko he edoo Galio.
- 18 Ši Paulo hi dšei gbū kplañ lolo, ni no se le
 eše nyemimei le, ni ebote lele mli ke-nya Siria;
 ni Priskila ke Akwila kele te; ni eše eyi ye
 19 Kenkrea, edšake ewo ši. † Ši eba Efeso, ni eši-
 ame ye dšemei. Ši ledientše le ete kpēhe le, ni
 20 eke Judafoi le yayiyi. † Ši beni amebale ake
 21 ekeame atše fio le, ekplēē; † ši mon ešeamē eke:
 Befēbe ní afe le dša ake maye gbīdšūrō ní baba
 le ye Jerusalem; ši kedši Nyonimo misumo le,
 makū mise maba nyenō ekoñ. Ni efā ke-dše
 22 Efeso. † Ni beni ebakpleke ke-ba Kaisarea ni
 ekwo ke-te [Jerusalem] ni eyañā asafo le, eyin
 23 ete Antiokia. † Ni ehi dšei fio, ni no se le eyi
 mli ekoñ, ni eyakpa Galatia niañ ke Frigia gbe-
 dšiano eyawo kaseloj le fē hewale.
- 24 Ši Judanyo ko ní atšeole Apolo ní afole ye
 Aleksandria ní nū nadšalo dšile ní che wa hū ye
 25 nīmālei le amli le ba Efeso. † Mone le, atšole
 Nyontšo le gbe le no, ni ehie do ye mumo le
 mli ni ewieo Nyontšo le he nii etšoo fitšofitšo,
 26 tše ena ele Johane baptisimo le keke. † Ni le le
 eboi ekānawiemō ye kpēhe le. Ši beni Akwila
 ke Priskila nu che le, amēñole ke-ba amēñō, ni
 amētšōle Nyonimo gbe le fitšofitšo fe tšutsu le. †
 27 Ši beni esusu, ake efoñ ke-ya Akaia le, nyemimei
 le nīmā wolo amēñō-wo kaseloj le añā, ake ame-

herele hieme. Ni beni eba dšei le, ehī hā mei ní
 28 ehe eye le babao, ye dromo le hewo. † Edšake
 hewale na ekā Judafoi le ahie ni eke nīmālei le
 tšōame faññ, ake Jesu dši Kristo le.

Yi 19. Ši ebaba mli, ake beni Apolo yo Korinto le,
 Paulo kpa gōdši le aniaan ni eba Efeso. Ni noni
 2 ená kaseloj komei le, † ebiamē ake: Ani nyenā
 Mumō kroñkroñ, beni nyehe nyehe le, lo? Ši
 amekele ake: Mumō kroñkroñ ko ye dšin wo-
 3 nuko tete. † Ni ekeame ake: Mē mli ní abaptisi-
 nye ke-te mo? Ši ameke: Ke-te Johane baptisi-
 4 mo leñ. † Ši Paulo ke: Johane le, eke tšuitsake-
 mo baptisimo baptisi, ši eke mañ le ake, moni
 baä ye ese le moñ ní amehē eno ameye, ní dši
 5 Kristo Jesu le no. † Ši beni amenu ene le, amehā
 abaptisiamē ke-te Nyontšo Jesu gbei le amlj; †
 6 ni beni Paulo nō enidši enmle amenō le, Mumō
 kroñkroñ le ba amenō, ni ameke lileii wieo ni
 7 amegbaä. † Ši hi le fē ayibo bafe nyonma ke
 enyo.

8 Ši beni ete kpēhe le, ewie ekā na nyōdši ete
 soññ etšōame ni emā Nyonmo mantšeyeli le he
 9 nii le ano mi. † Ši beni meikomei atoi wa ni
 amēboo toi, ni amewie gbē le he efoñ ye asafo
 le hie le, edše amēñō ni edšie kaseloj le hū ye
 ameten, ni ewieo dā ye moko ní atšeole Tirano
 10 le kasemohe le. † Ši ene kā no āhū afi enyo soññ
 po, ní mei le fē ní yo Asia le, Judafoi ke Helafoi
 11 le fē, nu Nyontšo Jesu wiemo le he. † Ni Nyon-
 mo tšu hewaleniitšumoi hū ní afoo tšumo le ye

- 12 Paulo deñ; ı āhū po ní anōo ehewolo no dukui ke foklei tete alaa mei ní he waaame le ano, ni amehelai le tää ni mumoi fōđši le hū dšeo kpo.
- 13 Ši Judafoi kobofoi ní dsi okōmfoi le atēn meikomei hū ka, ní amefā Nyontšo Jesu gbei le amefie mei ní yo mumoi fōđši le ano ameke:
- 14 Mīnanye Jesu ní Paulo šieo le! ı Ši Judanyo osofonukpa Skewa le bihi kpawo dši mei ní feo neke le atēn meikomei. ı Ši mumo foñ le here no ni ekeame ake: Jesu le, mīlele, ni Paulo hū,
- 15 mīyole, ši nye le, namei dšinye? ı Ni gbomo ní mumo foñ le yo emli le tu gbe ameno ni enyē ameno eye, ní ameke amehē yaiyiaian ke pilamoi dšo foi ke-dše nakai šia le.
- 17 Ni Judafoi ke Helafoi fē ní yo Efeso le bale ene, ni gbeye gbe amefē ameno, ni awo Nyontšo
- 18 Jesu gbei le ano naakpa. ı Ni mei ní ehe eye le atēn mei pī hū ba ni amebadšadše ameniifemonii
- 19 le faññ ametšō. ı Ši mei ní yeo nkōnyai hū le atēn mei babao ba ni ameke wodši le babua ši ni amešā ye mei fē hie; ni amebu amedšra na, ni amená dšetei kukudši akpei nyonmai enumo. ı
- 20 Bo hewale na ní Nyontšo le wiemo le da ni eye no dši no.
- 21 Ši beni agbe nii ne ana le, Paulo to eyiñ ye mumo le mli, ake eyafoñ ye Makedonia ke Akaia ni enō-fie no ke-ya Jerusalem eke: Ke miše dšei
- 22 le, bele dša ake mayakwe Roma hū. ı Ši beni etšu mei ní sōmoole le atēn mei enyo, Timoteo ke Erasto, Makedonia le, ledientše ehī Asia be ko lolo.

- 23 Ši no be le mli non le mlitā ní dsee fio ko
 24 bate ši ye gbe le hewo. † Edšake dfeteinalo ko
 ní atšeole Demetrio le naä Artemi dfetei sole-
 motšui le; ni eke-hää nakai naloj le náä se ní
 25 dsee fio ko; † ni etšame ke mei ní yo nakai nibii
 le ahe niitšumo hū le ke-bakpe eke: Tšiemei!
 nyena nyele, ake neke nā ne woke-nāā wonii
 26 pi le, † ni nyesa nyemina ni nyemīnu, ake dsee
 Efeso keke, ši mon fe fio ní aše Asia fē ní neke
 Paulo ne tšoo asafo babao yiin ni ekpaleoame
 ekeo ake: Nii ní nidši ake-fe le dsee nyonmei
 27 ni! † Ši dsee ake wogbefā nen keke ní naä nō
 ke še ní abašele afō le, ši mon nyonmoyo kpe-
 tenkple Artemi le solemowe le hū bū ababule
 yaka, ni enumnyam dale le ní Asia ke dšen mū
 le fē hū dšāā le babutu le!
- 28 Ši beni amenu enē le, amemli wo la pam, ni
 ameblo ameke: Kpetenkple dši Efesofoi Artemi
 29 le! † Ni mañ mū le fē fe hō; ni ameke dšenmo
 kome tšē ke-te niikwemōhe le, ni amemōmo Paulo
 nanemei-gbenyieloj Makedoniabii Gayo ke Ari-
 30 starko le hū amekplaame ke-te. † Ši beni Paulo
 susu ake cyabote akwašon le mli le, kaseloj le
 31 hāāle gbe; † ši Asia lumei le atēn meikomei hū
 ní dši Paulo šientšemei le tšu enō abawole nā,
 32 ake ekañō ehe ehā ke-nya niikwemōhe le. † A-
 gbene le meikomei mblo neke, meikomei hū
 mblo neke; edšake asafo le efe gidigidi, ni mei
 33 kpotō lee nohewo ní amebakpe tete. † Ši amegbla
 Aleksandro ke-dše asafo le teñ, edšake Judafoi
 le mišire eyi se ke-mba hiegbe. Ši Aleksandro

fō enine ētao, ake ebadšieo ena ye akwašon le
 34 hie. Ši noni ameyo se ake Judanyo dšile hewo
 le, gbē kome dše amefē amena ni ameblo afe
 nmlətšai enyo soññ ake: Kpetenkple dši Efesofoi
 Artemi le!

35 Ši mañwolonmālo le kpātā asafo le eke: Tšie-
 mei Efesofoi! Nē gbomo po ní lee, ake Efeso-
 foi le amā le dši Artemi kpetenkple le ke ama-
 36 gā ní dše Dio le nō le wulomo? Agbene le
 ake noni akūū nii ne ana hewo le, edša ake
 37 nyefeo diō, ni nyekafe noko gidigidi ko! Edšake
 nyeke hi ne eba bie ne, ni amedšee solemowe
 38 nii adšuloi alo nyenyoñmoyo le musuboloi. Ni
 agbene hū kedši Demetrio alo enanemei naloi le
 ke moko ye sane ko le, aye kodšomogbiū, ni
 amraloi hū ye: nyehāa ameflofloa amehē na! Ši
 39 kedši nyebi sādši krokomei ahe noko le, mla
 40 na asafo le mli aye agbe na ye. Edšake wona
 amane tete, ake kule afo wona ye atūatšemo
 hewo ye nmenē sane ne he, ni mokomoko be
 sane ko ní wonyē woke-adšie wona ye hōfemo
 ne hewo! Ni beni eke ene le, edšie asafo le
 gbe.

Yi 20. Ši beni gidigidifemo le se efo le, Paulo tše
 kaseloi le ke-bakpe, ni ešame, ni eyiñ ke-mīya
 2 Makedonia. Ni beni efo dšemei niaan, ni ewie
 3 etšōame ke wiemo babao le, eba Hela; ni etše
 ye dšei nyōdši ete; ni ake noni Judafoi le wole
 kā, beni eyafā ke-ya Siria le hewo le, efeole
 4 ake ekū ese ke-yatšō Makedonia ekoñ. Ši Be-

roiany Sopatre, Pirho bi le, ke Tesalonikabii
 Aristarko ke Sekundo, ke Derbenyo Gayo, ke
 Timoteo, ke Asiabii Tihiyiko ke Trofimo le kele
 5 te Asia. † Menemei tšō hie, ni ameyamewo ye
 6 Troya. † Ši wo le wofā ke-dše Filipoi ye akpiti
 gbii le ase, ni woba amēnō ye Troya gbī ní
 dši gbī enumo le, ni dšei wohi gbii kpawo.
 7 Ši otši mli klenklen gbī le no le, beni kaseloi
 le babua amehe na, koni amekūmo abolo le,
 Paulo wie tšōame, ní ebayiñ dšetšereno le, ni
 8 ekā wiemo le he ke-yaši nyonteñ. † Ši hai pī ye
 nweitsū len, heni amebua amehe na ke-kpe ye
 9 le. † Ši oblanyo ko ní atšeole Eutiko le ta samfle
 le na, ni wo ní tši lōle, edšake Paulo wiemo le
 se dšeke, ni wo le sonñ eke-kpa ke-dše nsodoi
 10 ete le no ebagbe ši, ni ayawole ní egbo. † Ši
 Paulo kpleke ši, ni eyagbe eno, ni elole atū eke:
 11 Nyekafea hō, edšake esusuma ye emli. † Keke ni
 ekwo ke-ba ekoñ, ni ebakūmo abolo le, ni esa
 ena, ni ekā he ewie āhū ke-yaši dšetšeremo, ni
 12 nakai eke-yiñ. † Ši ameke gbekē le ba ní ehie
 kā, ni amemī še amehe ní dšee fio ko.
 13 Ši wo le wotšō hie ke-te lele mli, ni woyafā
 ke-te Aso, heni woyanō Paulo ye le, ši nakai
 14 eto, edšake ebanyie nane no. † Ši beni ebfata
 15 wöhe ye Aso le, wonōle ke-ba Mitilene. † Ni
 wofā ye dšei wonō-fie no, ni dšetšereno le woba
 Kio neleno. Ši dšetšereno ekoñ le wobaše Samo,
 ni noni wohi Trogilio le dšetšereno hū woba
 16 Mileto. † Edšake Paulo ekpe mli, ake eho Efeso
 he, beni afe ní ekatše ye Asia; edšake ēye oyai,

ní ke enyē le, ní eyaye Pentekoste (lo gbí ní
 d̄si gbí nyoñmai enuṃo le) gbí le ye Jerusalem.
 17 Ši edše Mileto etšu Efeso ayakpe asafo le
 18 onukpai le ke-ba. † Ši beni amēba eiō le, eke-
 ame ake: Nyedientše nyele, ke-dše kleñkleñ gbí
 nō ní miba Asia ne le, boni mikenye yō be fē
 19 mli, † ní mike hešibādfeñmō fē ke yafonui pī ke
 kai ní añō-kami ye Judafoi akawoi le amlí le sōmō
 20 Nyontšo le; † boni mišiuu nii ní hī hā mo le
 amlí noko nō, ni midšadše mitsōnye ye faññ ke
 21 šia fē šia le; † ní miye odase midšadše tsuitša-
 kemo ke Nyoñmo hāmō le ke wo-Nyontšo Jesu
 Kristo nō hemo ke yeli le mitsō Judafoi ke Helafoi
 22 fē le. † Ni agbene le, na, mi ní afimi ye mumō
 le mli le, miya Jerusalem, ni milee nii ní aafemi
 23 ye d̄sei, † ake d̄ša noni Mumō kronkron le yeo
 odase faññ ye mañ fē mañ nō ekeo, ake kpāi ke
 24 amanehūlūi meomi le. † Ši kēle enemei ekomeflo
 he edoomi, ni misusuma le tete d̄šra po le mi-
 buu mihāā midientše mihe, beni afe ní mike miše
 agbe migbenyiemō le ke sōomō ní mina ye Nyon-
 tšo Jesu le deñ, ake miye Nyoñmo dromō sane-
 25 kpakpa le he odase faññ le, na. † Ni agbene le,
 na, mi mile, ake nyefē ní mitsō nyeteñ miše
 Nyoñmo mañšeyeli le, nyenañ mihie doññ: †
 26 Nohewo le miye odase mitsōnye ñmene gbí ne
 nō, ake mi le mihe tše ye mei fē alá le he; †
 27 edšake mišiuu noko nō, ake midšadšee Nyoñmo
 28 yintō le fē mitsōnye le. † Nohewo le nyekwea
 nyedientše nyehe nō ke toikū le fē no mli ní
 Mumō kronkron le ewonye nokweloj ye nō, koni

nyelē Nyoimo asafo le ní eke ledientše elá le
 29 he le. † Edšake mi le mile ene, ake ke midše
 le, klādsi fuloi abote nyeten, ni amebañ toikū le
 30 yi; † ni nyedientše nyeten tete hi ní wio nibii
 kōdōdsi, koni amekpla kaseloi le amefie amedien-
 31 tše amese le, ate ši ke-adše. † Nohewo le nyesraä,
 ni nyekaia, ake afii ete soññ mifōō nyeten mo-
 32 fēmo kōkōbō ke yafonui nyōñ ke fāne. † Ni a-
 gbene le, anyemimei! mitunye miwo Nyoimo
 ke edromo wiemo le den: le moni eyo hewale
 ní eke-amānye ni eke wofasenii le ahānye ye mei
 33 le fē ní atsuo amehe le amlī le. † Nyeten moko
 34 dfetei lo šika lo atade le midiko se; † nyedientše
 nyele, ake nii ní ehiami ke mei ní kemi yo le,
 35 neke nidši ne etšu he nii ehā. † Fē ní mitsōnye,
 ake neke niitšumo ne edša ake aňō-hereo mei
 ní egbodšo le, ni akai Nyontšo Jesu le wiemoi
 le, ake ledientše eke: Hāmo dši dšomo mon fe
 hemo!

36 Ni beni ewie nii ne, ekula ši ni eke amefē
 37 sole. † Ši yafo babao ba ameten, ni amegbegbe
 38 Paulo kue no, ni amešošo ena; † ni noni doame
 titri dši wiemo ní eke, ake amenañ ehie doññ le.
 Keke ní ameyawale ke-te lele len.

Yi 21. Agbene beni wokeame ten egbla le, wofā ke-
 ba Ko tō, ni dšetšerenō le woke-ba Hrodo, ni dšei
 2 le wodše woba Patara. † Ni beni woyana lele ko
 ní yaä Foinike le, wobote mli ni woke-fie no; †
 3 ši beni Kipro ba wohie le, woši le woho ebe-

kugbe ni woba Siria ni wobakpleke ye Tiro; edšake dšemei abadšie lele le mli nii le ye.

4 Ni noni wobana kaseloj le, wohi dšei gbii kpawo; ni ame le ameke mumo le ke Paulo, ake
5 ekaya Jerusalem. Ši ebaba mli ake, beni wogbe gbii le ana le, wono-fie no, ni amefe ke yei ke bii le dšiewo gbe ke-dše mā len; ni wokula ši
6 ye nšo le na ni wosole. Ni beni wošese wohe le, wobote lele mli; ši ame le amekū amese ke-
7 te amewe le. Ši wo le wodše Tiro woba Ptolemai ni woke-gbe nšon-nyimo le na. Ni wonā nyemimej le, ni wokeame hi ši gbī kome.

8 Ši dšetšereno le wo Paulomej le woyin ke-te Kaisarea, ni woyabote sanekpakpadšadšelo Filipino dši mej kpawo le aten mokome le we, ni wo-
9 kele hi ši. Ši le le eye biyei oblayej edfe ni
10 gbaä. Ši noni wohi ši gbii kplann ye dšej le, gbalo ko ni atšole Agabo le dše Judea ba,
11 ni beni eba wono le, eko Paulo hefino le ni ekefi ledientše enidši ke enādši eke: Boni Mumo kronkron le ke ne: Nū, mo nō ni dši hefino ne le, Judafoj le afile neke ye Jerusalem, ni ameanole
12 amawo dšenmādšiabii le aden! Ši beni wonu ene le, woke dšemeibii le fe kpale fai, ake ekaya
13 Jerusalem le. Ši Paulo here no ake: Meni nyefo ni nyefo ni nyekūmo mitsui ne? Edšake mi le, dšee fi koke, ši mon gbele hū ye Jerusalem misa mihe mihā ye Nyontšo Jesu gbei le
14 ahewo ne. Ši noni ehāā eyin atšo le hewo le wofo diin woke: Afe Nyontšo le suomonanii le!
15 Ši no gbii le ase le woyafimo wonii le, ni wo-

- 16 yin ke-te Jerusalem. † Ši kaseloj le ni dše Kai
sarea le aten meikomei kewo ba, ni amēnōwo
ke-ba kaselo momo ko, Kiprinyo Mnason, mo nō
ni wobato le, nō.
- 17 Ši beni woše Jerusalem le, nyemimei le here-
18 wo hiemē. † Ši dšetšerenō le Paulo kewo te Jakobo
19 nō; ni onukpai le fē hū ye dšei. † Ni beni enā-
ame le, egba nibii le ní Nyonmo fe ye dšenmā-
20 dsi le amlī ekomekome ye esōomō le na le. † Ši
ame le, beni amenu le, amewo Nyonmo hie nyam,
ni amekēle ake: Anyemi, okwe Judafoi akpei
nyonmai abo ní ehe eye le; ni amefē, mla le he
21 hiedoloi dšiamē. † Ši abatfaame adafi ye ohe, ake
otšōo Judafoi ní yo dšenmādsi le amlī le fē, ake
amēkwa Mose, ni oke ake amēkaflo amēbii le
22 ketia, ni amesa amekānyie gbenai le ase. † Agbene
le, te afe ten? Befēbe ní afe le edša, ake ameyi
falē le ana abakpe; edšake ameanu, ake oba. †
23 Nohewo le femo noni wōkeoo ne: Woye hi edfe
24 ni ameyo šiwō ye ameno: † amē le, nōame ní oke
amefē ayatsū nyehe, ni owo noni ahāā le ohāame,
koni amēše ameyi, ni mei le fē ale, ake noni
atfaame adafi ye ohewo le ben, ši mon ake bo-
dientše tete obaā odšen ye mla le na, ni oyeo no. †
25 Ši dšenmādsiabii ní ehe eye le ahewo le wo-
dientše wonmā ni wonō-kpe mli, ake amēkaye
neke nibii ne eko no, ake dša ake amesra amēhe
ke-dše wodši afolei le ke lá le ke nii ní ašōtō
26 le ke adfamanbo le ahe keke. † Keke ni Paulo
nō hī le, ni dšetšerenō le, beni eke amefē tsu
amēhe le, ekeame bote solemowe le, ni eyadša-

dše hetšumo gbii le anagbē le etšō faññ keyaši beyino ní ašā afole ye ameten mofēmo hewo le.

- 27 Ši beni efe fio ní agbe gbii kpawo le na le, Judafoi ní dše Asia le nale ye solemowe le, ni ametra asafo le fē mli, ni amenō amenidši amefie eno; ı ni ameblo ake: Tšiemei Israelfoi, nyefataā wohe! Mone dši gbomo le ní hefēhe ní ewieo etšōo mei fē enō-šio mañ ne ke mla le ke bie ne; ni esa eke Helafoi ba solemowe le ni eke-
- 28 bule bie hekronkron ne! ı Edsakeši sa le amenale ke Trofimo ní dše Efeso le ye mā leñ hewo ni le amesusu ake Paulo keke ba solemowe le. ı
- 29 Ni mañ mū le fē fe hō, ni mañbii le ša foi kebabua amehe na; ni amemō Paulo amegblale ke-dše solemowe le ke-dše kpo, ni amrō le anāmo šinaī le.

- 31 Ši beni ametao ameyagbele le, atfa asrafoi akpe asafo le atšenukpa le adafi, ake Jerusalem mū le
- 32 fē efe hō. ı Ni amrō pe enō asrafoi ke asafoiatšemei le ni ekeame kpleke ši ke-ša foi ke-ba ameten. Ši beni amena asafoiatšenukpa le ke
- 33 asrafoi le, amefō Paulo yi. ı Keke ni asafoiatšenukpa le tši benke ni emō emli, ni efā ake ake kosoñkosōi enyo awole, ni ebi mo ní dši le ke
- 34 noni efe. ı Ši asafo le ten meikomei mblo neke ni meikomei hū mblo ekroko. Ši ake noni enyēē anokwale ena ye hōfemo le hewo le, efā ake
- 35 akele aya mō le ten. ı Ši beni eba atrakpei le ano le, eba mli, ake dša ake asrafoi le wole ye
- 36 mei yū le afimo hewo, ı edsake mañ le yifale le nyie se mblo ake: Akele aya!

- 37 Ši beni ake Paulo babote mō te leñ le, ebi asa-
foiatsenukpa le ake: Miye hegbe, ake mikeo wieo
38 noko, lo? Eke: Aso Heleni ole? ı Bele dsee bo
dši Mizrinyo ní nyese ni eta mei amlí ni ekpla
hí awuiyeloí le akpei edfe le efie ese ke-te nā
39 le no le, lo? ı Ši Paulo ke: Mi le Judanyo moñ
ní dše Tarso, Kilikia mañ ko ní yo gbei le
mānnyo dšimi: ši mīkpao fai, hāmi gbe ní ma-
wie matsō mañ le!
- 40 Ši beni ehāle gbe le, Paulo damo atrakpei le
ano, ni efō mañ le nine, ši beni dšei dšo krā-
nānā le, ewie ye Hebríwíemō le mli eke:

- Yi 22.** Tšiemei, anyemimei ke atamei! Nyeboa
mihefāmo ní mike-bafā mihe matsōnye agbene
2 ne toi! ı Ši beni amenu, ake Hebríwíemō ekeame
3 wieo le, amefe diññ fe tšutšu le. Ni eke: ı Mi
le Judanyo dšimi, ni afomi ye Tarso ye Kilikia
moñ, ši alemi ye mā neñ, ni Gamaliel nādsi ana
ayosemi ye, ye wotšemei amla le na ní ba le na,
ni mitsō Nyoñmo he hiedolo, take bo noñ ní
4 nyefē nyeyo ñmene ne; ı ni miwa neke gbe ne
yi ke-yaši gbele mli, mifimo hí ke yei fē miñō-
5 hā ní awoame tšuiañ; ı boni osofonukpa le tete
ke onukpai le fē yeomi odase le; mei hū ní
hāmi wodši ní kule mike-yahā nyemimei ní yo
Damasko le, ní miyafimo mei ní yo dšei le hū
ke-ba Jerusalem, koni agblaame toi le.
- 6 Ši ebaba mli, ake beni minyie gbe le no ni
mibabenke Damasko afe fane yino le, trukā le la
7 babao dše ñwei kpe ke-babolemi; ı ni migbe ši

- ni minu gbē ko ní kemi ake: Saul, Saul, meba
 8 onyie mise ke yiwale ne? Ši mi le mihere no
 ake: Bo namon, Nyontšo? Ni ekemi ake: Mi dši
 9 Jesu, Nazarenyo le, moni bo onyie ese le! Ši
 mei ní kemi nyie le na la le mon, ni ameše
 gbeye, ši moni kemi wico le gbē le amenuu. ı
 10 Ši mike: Meni mafe, Nyontšo? Ši Nyontšo le
 kemi ake: Te ši ni oya Damasko, ni dšei aawie
 11 aatsōo nibii fē ni ato ake ofe! Ši beni minaa
 nii donn ye no la le anumnyam le hewo le, mei
 ní fata mihe le mō minine mli ameyawami Da-
 masko.
- 12 Ši nū ko ye ní atšeole Anania ní eše Nyon-
 mo gbeye ye mla le na, ni Judafoi le fē ní yo
 13 dšei le tää ehe sanekpakpa le: ı Le eba miñō,
 ni ebadamo mimasei ekemi ake: Anyemi Saul,
 na nii! Ni mi le, no nmlatfa le no non minale. ı
 14 Ni eke: Wotšemei a-Nyonomo le enōo eto momo,
 koni ole esuomonanii le, ni ona dšalo le, ni onu
 15 gbē ko ye ena; ı ake oofe edasefonyo koni oye
 nii fia ní ona ní onu le ahe odase otšō gbomei
 16 fē. ı Ni agbene meba olilää ši? Te ši ni ohā
 abaptisio, ni afo ohe ešai le afie ahāo, ni otše
 Nyontšo le gbei le ano!
- 17 Ši ebaba mli ake, beni mikū mise ke-ba Je-
 rusalem ekoñ ni misole ye solemowe le, mihe
 18 dšō mihe, ı ni minale ni ekemi ake: Femo kpa
 ní odše Jerusalem oyá mli, edšakeši amehen o-
 19 dase ní oyeo ye mihe le! ı Ni mi le mike: Nyon-
 tšo! amedientše amele, ake mi non sa le miwo
 mei ní heo ono yeo le tsun, ni miyoame ye

20 kpehe fē kpehe mli; ı ni beni afie odasefonyo
Stefano le lá ši le, mi hū midamo dšei, ni mina
egbele le he tšui, ni mibu mei ní gbele le mamai
21 le abe! ı Ni ekemi ake: Ya, edšake mi matsuo
dšenmādsi le ní yo šon̄n le ańō! —

22 Ši amehole toi ke-baši neke wiemo ne no, ni
amehole amegbēi ano ameke: Ake neke gbomo
ne adše šikpon̄n ne no, edšake esaa ake ehie akā! ı

23 Ši noni amebloö, ni amekploö amehē atadei, ni
24 amegbeo mlu amefāä koyo mli le ı hewo le asa-
foiatšenukpa le fā, ake akele aya mō te len̄, ni
eke ake ańō kplebii atao eyitšon̄, koni ena ele

25 no sane hewo ní ameblo amewole neke ne. ı Ši
beni afile ato kpaī le, Paulo ke asafoatše ní
damo ši le ake: Nyeye hegbe, ake nyeyio Ro-
26 manyo ko ní abukole fo le kplebii, lo? ı Ši beni
asafoatše le nu ene le, ete asafoiatšenukpa le nō
ni eyakele ake: Meni obafe ne? Neke gbomo ne

27 Romanyon̄! ı Ši asafoiatšenukpa le ba ni ebakele
ake: Kemomi, bo le Romanyo dšio, lo? Ši eke:

28 Hē. ı Ni asafoiatšenukpa le here no ake: Mi le
mike dfetri kpetenkple he neke mańnyoyeli ne!

29 Ši Paulo ke: Ši mi le, afomi neke tete. ı Keke
ni amrō pe le mei ní yatao eyitšon̄ le dše ema-
sei; ši asafoiatšenukpa le hū še gbeye, beni eyo
se, ake Romanyo dšile le, ni ake efile hewo le.

30 Ši dšetšerenō le, edšake etao ake ele anokwa-
le, nō hewo ní Judafoi le floö ena hewo le, efē-
nele ke-dše ekpaī le amlī, ni efā, ake osofonu-
kpaī le ke adšina le fē aba, ni eke Paulo kpleke
ši, ni ekele damo ameten̄.

- Yi 23.** Ši Paulo kwe gwabo le hie ke-kpe ni eke: Tšiemei ke anyemimei! Mi le, heniile kpakpa fē mike-ba midšen mihā Nyonmo ke-baši nimenē
- 2 gbī ne no! Ši osofonukpa Anania le fā mei ní
- 3 damo emasei le, ake agba enabu mā. Kēke ni Paulo kele ake: Mā hū Nyonmo agbao, bo gbo-gbo ní aša he! Aso bo ōta ši ōkodšomi ye mla
- 4 le na, ni ōši mla le ofā ake agbami mā? Ši mei ní damo emasei le ke: E! Nyonmo osofonukpa
- 5 le odšeo ne? Ni Paulo ke: Milee, anyemimei, ake osofonukpa ni; edšake anmā ake: „Oman onukpa le okalomō!“ Ši noni Paulo le, ake amefā kome le Sadukifo ni, ni amefā le hū Farisifoīn le, ebo ye gwabo le ten ake: Tšiemei ke anyemimei! Mi le Farisifonyo dšimi ke Farisifoī abi hū: gbohāšitē ke nohiekāmo hewo ní akodšoomi ne! Ši beni ewie neke le, Farisifoi le ke Sadukifoi le fe hō, ni ameyi fale le mli gbla.
- 8 Edšakeši Sadukifoi le mon ke, ake šitē ko beñ, ni asan nweibofo ke mumo ko hū beñ; ši Farisifo le ke ake enyo le fē yeñ. Ši afe blomō kpetenkple, ni wolonmāloī le ní yo Farisifoi le agbefān le tetē ši ni amebē ameke: Wōnaa noko foñ ko ye neke gbomo ne mli; ši kedši mumo ko lo nweibofo ko kele ewie dšīn (nyekahāa woke Nyonmo nnōa)!
- 10 Ši beni afe hō babao le, asafoiatšenukpa le še gbeye, ake ekole ameatsšere Paulo mli hewo le, efā ta le, ake amekpleke ši ni ameyašōle ye ameten, ni amekēle aba mō te leñ.
- 11 Ši no se nyō leñ Nyontšo le damo emasei, ni

eke: Na tšui, Paulo, edšake take boni oye mihe odase ye Jerusalem le, nakai non edša ake oye odase ye Roma hū!

- 12 Ši beni dše tšere le, Judafoi le aten meikomei fi ekome, ni amekāmo kitā amekpān ameke ake ameyee nii ni amesa amenuu nii ke-yaši beyino
- 13 ní amegbe Paulo le. Ši mei ní ekpān ni amekāmo neke kitā ne fe nyonmai edfe. Ni ameba osofonukpai ke onukpai le aūp ameke: Kitā-kāmo woke-kpān, ake wosaa wona nokonoko
- 15 ke-yaši beyino ní wogbe Paulo le. Nohewo le agbene nye le nyetšia tā nyetšōa asafoiatšenukpa le ke gwabo le fē, ake wo le ekele akpleke ši ke-ba nyenō, take bele nyeke-ntao esane le na krede ko; ši wo le, dani eetši ebenkenye
- 16 le, wofe klalo ní wogbele. Ši noni Paulo nyemiyo bi le nu neke kawō ne he le, eyin ke-ba mō te len ebatfa Paulo adafi. Ši Paulo tše asafoatšemei le aten moko ke-ba enō, ni eke: Nō neke oblanyo ne, ni okele aya asafoiatšenukpa le nō, edšake eye sane ko ní eyatfa le adafi.
- 18 Keke ni le le enōle, ni ekele te asafoiatšenukpa le nō, ni eyake: Gboklefonyo Paulo le tšemi ke-ba enō, ni ekpami fai, ake mike neke oblanyo ne aba onō, edšake eye sane ní ekeo bawie. Ši asafoiatšenukpa le mō enine mli, ni ekele te afā, ni eyabile ake: Meni dši noni obatfa mi adafi le? Ši eke: Judafoi le efe ekome, ake ameabio, ní wo ní oke Paulo akpleke ši ke-ba gwabo le hie, take bele amebabi esane le šiši
- 21 krede ko. Agbene bo le, kakplēame; edšake

- ameten mei ní fe nyonmai edfe miwole kā, ameke kitākāmo kpān, ake ameyee nii ni amesa amenuu nii ke-yaši beyino ní amegbele; ni agbene le amefe klalo, ni amemikwe ošiwō le gbe. |
- 22 Keke ni asafoiatsenukpa le wo oblanyo le gbe, ni ewole kitā ake „kake mokomoko, ake otši nii ne atā otšōmi.“
- 23 Ni etše asafotšemei le aten mei enyo ke-ba enō, ni eke: Nyesaā asrafoi ohai enyo, ní ameya Kaisarea, ke okpoñoiatsemei nyonmai kpawo ke akploiatšemei ohai enyo hū, ye nyōn ñmletfā ní
- 24 dši ete le no, | ke koloi hū ní ake Paulo le bata no le nyeke-damoā ši, ni akele ayahā lumo Felike
- 25 le fefefe! | Ni enmā wolo ní eke ye mli ake: |
- 26 „Klaudio Lisia mbi lumo dšūrō Felike le dšo-
- 27 gbā! | Neke nū ne, Judafoi le emōle ní kule ameyagbele; ši mike ta le te miyašōle ye ameden, miyose ake Romano dšile. | Ši beni mitao
- 28 male sane nō hewo ní ameflo ena le, mikele ba amegwabo le mli, | ni mina, ake aflo ena ye amemla le he nwanedšē-sādši komei ahewo, ši na-
- 30 flomo ko ní sa gbele lo kpāi be ehe. | Ši beni atfami adafi, ake Judafoi le bawo nū le kā le, amrō pe mitšu ake akele aba onō, ni mifā enaflolei le hū, ake ameba ohie amebadšadše nii ní ameyo ye chewo le. Ahī abāo!
- 31 Agbene le asrafoi le nō Paulo take boni afā-ame le, ni amenyie nyō len amekēle ba Antipatri, | ši dšetšerenō le amehā okpoñoiatsemei le
- 32 kele te, ni ame le amekū amese ke-ba mō len ekoñ. | Ni nomei le, beni amese Kaisarea ni amēke
- 33

wolo le yahā lumo le, ameke Paulo hū damo
 34 ehie. † Ni beni lumo le kane, ni ebi hū ake nē
 noyelihe ni edše, ni eyo ake edše Kilikia le, †
 35 eke: Maboö toi dšogbā, beni onafloloi le hū eba
 bie le. Ni efā ake anōle ato Herode mō len.

Yi 24. Ši no se gbii enumo le osofonukpa Anania
 le ke onukpai le ke otsāme ko ní atšeole Tertulo
 le ba dšei, ni amebapue ye lumo le hie ameši
 2 Paulo. † Ši beni atšele ke-ba le, Tertulo boi ena-
 3 flomō eke: † Ake ní wona hedšole babao ye ohe-
 wo, Felike dšūrō! ni asan afe edšudši babao hū
 ahā neke mañ ne ye onokwemo le hewo, dā ye
 4 hefēhe le, enemei fē woke šidā fiā hereo: † tšebe-
 le koni mikatši ona tūtu ko le, mikpao fai, ake
 5 obowo toi fio ye bodientše omlihile na! † Edšake
 wona nū ne, ake moko ní tšēneo mo, ni etaā
 Judafoi le fē ní yo šikpon mū le fē no le mli, ke
 6 mo ní dši Nazaremei le afākū le mli onukpa, † mo
 hū ní eka solemowe le bulemo, ni womōle ní wo-
 taole wokodšo ye wodientše womla le na hū le: †
 7 Ši asafoiatšenukpa Lisia ba ní ebašōle ye wodeñ
 8 ye hewale babao na, ni ekele te, † eyafā ena-
 floloi le, ake ameba onō, mo hū ní kedši otao
 ena wiemo le, onyē oke ale nii fia, nohewo ní
 9 woflo ena le. † Ši Judafoi le hū kplē ameke, ake
 nibii ne ye mli nakai.

10 Ši Paulo le, ake noni lumo le efōle nine ake
 ewie le hewo le, ehene no ni eke: Ake nō moñ
 ni mile ake afi pī odše ofe neke mañ ne no ko-
 dšolo le hewo le, mina tšuidšūrō ní mīke-adšie

- 11 mina le, ı edšake onyē oyo se, ake gbii nyoima
 ke enyo keke ená eho ne ní mike-ba Jerusalem
 12 ní mibasole. ı Ni asan amenakomi dā, ye sole-
 mowe le dšio alo ye kpēhei le dšio alo mā lei
 dšio ake miwie mitšō moko alo mite mei le aši, ı
 13 ní amesa amenyēē nibii nō hewo ní amefloō mina
 agbene le no mi amemā.
- 14 Ši ene mīdšadše mitšōo, ake no gbe ní ametšeo
 ake fākū le no non ni mīdšāā wotšemei le a-Nyoim-
 mo le ye, miheo nibii fē ní aīmā ye mla le ke
 15 gbaloi le amlī le miyeo, ı ni miye hiekāmo ye
 Nyoimo no, noni menemei dientše ne hū ame-
 kweo gbe le, ake gbohīāšitē ní dši dšaloi le ke
 16 mei ní edšaa le anō le aba. ı Ši ene mli mi le
 miboō modeñ ye, ake mana heniile ní ena tōñ
 ye Nyoimo ke gbomei le ahie ye nibii fē mli. ı
 17 Ši afii pī se le miba mibafe miman le edšūrō ni
 18 mibafe afole ne; ı nomei amlī ní amenami, ake
 atšu mihe ye solemowe le, ši asafo ko lo hōfemo
 19 be he. ı Ši Judafoi komei ní dše Asia le ye, mei
 ní dša ake ame le ameba bie ni amebaflo mina
 20 ye ohie, ake ameye mihe sane ko, lo. ı Alo me-
 nemei dientše ne, kedši amená noko ní edšaa ye
 mimli beni midamo gwabo le hie le, ameake; ı
 21 ake dša neke gbē kome ní beni midamo ameteñ
 le miblo ake: „Gbohīāšitē hewo ni mi le nyeko-
 dšoomi ñmene ne“ hewo keke le, lo.
- 22 Ši beni Felike nu nii ne, etšiamē eto, edšake
 ele neke gbe ne he nibii le krede moñ, ni eke:
 Kedši asafoiatšenukpa Lisia aba le, makwe nye-
 23 sādši le amlī. ı Ni efā asafoatše le, ake enō Paulo

eto, ni ehāle hedšole ni ekatši mei ní dši enō ana, ake amesōmole lo ameba enō.

- 24 Ši no se gbii komei le, Felike ke enā Drusil ní dši Judayo le ba, ehā ayatše Paulo ke-ba, ebabole toi ye Kristo no hemo ke yeli le hewo.
- 25 Ši beni eyiyio ye dšale ke henokwemo ke kodšomo ní baba le he le, Felike še gbeye pam, ehere no eke: Agbene le ya fēdā: ši ke min
- 26 mihe dekā le, matšeo ekoñ. Ši esa ekweo Paul gbe hū, ake ehāle šika ní eke-anme ehe, hew hū ní etšeole kpitio kpitio ni ekele bagbaä sane le
- 27 Ši no se afii enyo le Porkio Festo ba bay Felike nādšian; ni Felike sumo ake efe noni fe Judafoi le ahie feo hewo le eši Paulo ye es ye kpā mli.

Yi 25. Agbene beni Festo ba lumoyelihe le se gbii ete pe le edše Kaisarea ni eyiñ ete Jerusalem.

- 2 Keke ni osofonukpai le ke Judafoi amlí kleñkleñ mei le bapue ye ehie amebaflo Paulo na, ni ame
- 3 kpale fai, amebi, ake ehā amehie aba nyam eš Paulo, ake etšele ke-ba Jerusalem; edšake ame dfēo kawō ní ameke-kpātā ehie ye gbe le ten.
- 4 No moñ ni Festo here no, ake ato Paulo ye Kaisarea,
- 5 ši ledientše hū ebaya dšei kpitio. Hewo le eke: Mei ní yo hewale ye nyeten le, amekem aya dšemei, ni ke noko ye nū ne he le, ní ame
- 6 meflo ena. Ši beni etše ye ameten efee gbii kpa nyo lo nyoñma le, eyiñ ete Kaisarea, ni dšetšeren le eyata kodšomosei le no, ni efā ake ake Paul
- 7 aba. Ši beni eba dšei le, Judafoi ní edše Jeru

salem eba le badamo ehewo ke-kpe, ni ameke
 naflomoi ni he dsra pi bafō Paulo no, nii ni
 8 amenyēē ametsō faññ; ı Edsake edsie ena eke:
 Mifeko esa ko mišiko Judafoi amla le lo solemowe
 9 le lo Kaisare le! ı Ši noni Festo tao ake esa Ju-
 dafoi le ahie hewo le ehere Paulo no eke: Osu-
 mo ake oya Jerusalem ni miyakodšoö ye dsei
 10 ye neke nibii ne ahewo, lo? ı Ši Paulo ke: Kai-
 sare kodšomosei le hie midamo ne, heni dša ake
 akodšomi ye le; Judafoi le, mifekoame noko ni
 11 edšaa gbe, take boni bo hū ole krede le. ı Edsake
 ke miye fo ni mife noko ni sa gbele le, mikā-
 mää gbele moñ; ši ke nii ni menemei le floö
 mina le amla nokonoko be mli le, moko nyēñ
 enōmi ekeame. Mike misane le nhā Kaisare ye-
 12 li! ı Keke ni Festo ke adšina le hala mli, ni
 ehere no ake: Kaisare le oke osane le ehā yeli,
 Kaisare noni nō oote!

13 Ši gbii komei ase le mantše Agripa ke Ber-
 14 nike ba Kaisarea, ni amebañā Festo. ı Ši beni
 ametše ye dsei gbii kplaññ le, Festo dsadše Paulo
 sane le etšō mantše le ni eke: Nū ko ye bie ni
 15 Felike ši ye se ye kpā mli, ı mo he ni beni
 miyo Jerusalem le osofonukpai le ke Judafoi
 anukpai le pue ye mihie ke naflomo ni amekpa
 16 fai ake abule fo le; ı mei ni mito he mihā, ake
 edšee gbena hā Romafoi, ake anōo gbomo ko
 akēo hiekpātāmo, ake dša mo ni aflo ena le ke
 mei ni flo ena le ekpe hie ke hie, ni ená hegbe
 17 ni edsie ena ye naflomo le hewo fēdā. ı Nohewo
 le beni ameba bie ke-kpe le, minō-šasaoo ši, ši

18 dšetšerenō le miyata kodšomoseī le nō, ni mifā,
 ake anō nū le ke-ba. | Ši beni enafloloi badamo
 ši le, ameke sādši ní mi le misusuo le ateni eko-
 19 meflo baa ebaflo ena, | ši amehie amedientše
 amedšemeiawodšiadšamo le he nwanedšē-sādši ke
 Jesu ko ní egbo ní Paulo mā nō mi ake ehie
 20 kā le nō le amešile. | Ši edšake mi le milee boni
 mafe ye neke sane ne nwanedšē le he hewo le
 mibile ake esumo, ake eya Jerusalem ní ayako-
 21 dšole ye dšei ye nibii ne ahewo, lo. | Ši ake
 noni Paulo edšo ake atole ahā Augusto atenyeli
 le hewo le mifā, ake atole ke-yaši beyino ní
 22 mahā akele aya Kaisare nō. | Keke ni Agripa
 ke Festo ake: Kule mi hū misumo ake mabo
 gbomo le toi. Ni eke: Wo le oobole toi.

23 Agbene dšetšerenō le beni Agripa ke Bernike
 ke wulamo babao ba ni ameke asafoiatšenukpai
 ke mā len gbomei agboi le babote toibōhe le, anō
 24 Paulo ke-ba ye Festo fāmo na. | Ni Festo ke:
 Mantše Agripa, ke mei fē ní fata wohe ye bie ne!
 nyemina mone mohewo ní Judafoi ayifale le fē
 bami ye Jerusalem ke bie hū ni ameblo ame-
 25 womi, ake edšaa ake eyi ana wala donn le! | Ši
 mi le, noni miyo se ake efeko noko ní sa gbele le,
 ni ledientše hū etu esane le ewo Augusto den le,
 26 mikpe mli ake mahā akele aya. | Ši mibe noko
 krede ko ní kule mañmā mahā nyontšo le, no-
 hewo hū ní mikele eba nyehie ne, ši titri le bo
 mantše Agripa oñō, beni afe ní kedši ana atao
 27 mli le, mana noko mañmā. | Ši efeomi ake dšee

yitšon sane ko, ake anōo gboklefonyo ahāä ke-
yaä ni asan atšii enafloṃo sādši le atā.

- Yi 26.** Ši Agripa ke Paulo ake: Anmeo gbe, ake
owie ohā ohe. Keke ni Paulo šia enine ni edšie
2 ena eke: ı Nibii le fē ní Judafoi floö mina ye he
le hewo, mantše Agripa! miná mihe tšuidšürō,
3 ake mibadšie mina imene ye ohie ne, ı ši titri
le, edšake ole Judafoi le agbenanii le ke nwaned-
dšesādši le fē dšogbā; nohewo le mikpao fai, ake
4 oke tšuišitō abomi toi. ı Mišihile le ke-dše mi-
blahian, boni mihī miman le mli ye Jerusalem
5 mihā tšutšu le, no mon Judafoi le fē le, ı ni
kedši amesumo ake ameye he odase le, amelemi
sa ke-dše šišidše le, ake miba midšen ye wo-
dšamo le mli fākū ní na wa fe fē le na, ake
6 Farisifonyo. ı Ni agbene le midamo ši ní ako-
dšoomi ye šiwō ní Nyonmo ewo ši ehā wotšemei
7 le nohiekāmo hewo, ı nō no ní wokutsei nyon-
makenyo le ke nyon ke fane dšamo ní na wa
le hie kā, ake amenine aše he le: neke hien-
kāmo hewo, mantše Agripa, Judafoi floö mina
8 ne! ı Aso kedši ake Nyonmo teo gbohī aši le,
nyekodšoö ake noko ní anyen ahe aye, lo?
9 Agbene mi le, efe midientše hū, ake dša ake
mafe nii pī mañō-ši Jesu Nazarenyo le gbei le
10 mon: ı Ni misa mife nakai hū ye Jerusalem, ni
mei kroñkroñ le aten mei pī mi non miwo tšun,
boni miná hegbe ye osofonukpai le aden le, ni
11 ke agbeame le, miñōo mina miwoö mli, ı ni kpitio-
kpitio miwaame yi ye kpehe fē kpehe, ni miñō-

- nyē amēno, akē amēbo musu, ni miye seke tūtu
 ye amehewo, ni mitiuame ke-yaši manse mādši
 12 le amlī tete. † Enemei amlī hū ní mifā gbe ni
 mike hegbe ke gbeñmē ní miná ye osofonukpai le
 13 anō le yin ke-nya Damasko le, † ni fane fintī le,
 mañtše, beni miyo gbe te leñ le, mina la ní dše
 nwei ní fe hūlū kpemo mikpe ke-mbolemi ke
 14 mei ní kemi nyie le ahe. † Ni beni wofē wogbe-
 gbē ši le, minu gbe ko ní kemi wie ye Hebri
 wiemo le mli eke: Saul, Saul! meba oke yiwale
 tiuomi? ewa hāo, akē ošio akplogai ahuruntia! †
 15 Ši mi le mike: Bo namon, Nyontšo? Ši Nyontšo
 16 le ke: Mi dši Jesu moni bo otiuo le! † Tšebele
 te ši ni odamo onādši le ano; edšake ene hewo
 ní midšie mihe kpo mitšoo ne, akē mafāo mato
 nibii ní ona ke nii ní madšie mihe matšoo ye hewo
 17 le ahe sōolo ke odasefo. † Ni madšieo ke-dše mā
 le mli ke dšenmādši le ní mi mitšuo agbene ke-
 18 yaä amēnō le amlī, † koni ogble amehienmeii, ni
 amētšomo amehe ke-dše duñ ke-ba la hie, ni ke-
 dše abonsam hewale le mli ke-ba Nyonmo nō,
 ni amēna amehe ešai fā ke noyelinii ye mei ní
 akē hemo ke yeli ní aheo mino ayeo le efeame
 kroñkroñ le amlī!
- 19 Nohewo le, mañtše Agripa, migboo neke nwei-
 20 kpodšiemō le toi; † ši mon midšadše mitšō mei ní
 yo Damasko tšutšu, ke mei ní yo Jerusalem ke
 Judea šikpon le no fē, ke dšenmādši le hū, akē
 amētšake amētšuiian ni amētšomo amehe ke-ba
 Nyonmo nō ni amētšu nii ní sa tšuitsakemo. †
 21 Enemei ahewo ní Judafoi mōmi ye solemowe le

- 22 ni ameka mihiekpātāmo le. | Hewo le Nyoŋmo
wamo ní miná le ni mike damo ši ke-baši ñmene
gbí ne no, ni miyeo odase mitsōo mo bibio ke
mo wulu, ni miwiee nokonoko ake dša nii ní
23 gbaloi le ke Mose hū ewie ake ebaba le, | boni
Kristo le bana amanehülū, boni etsō kleinklenmo
ye gbohiašitē le mli, ni edšadše la etsō mañ le
ke dšēnmādsi le.
- 24 Ši beni Paulo dšie ena neke ne, Festo ke gbē
wale ke: Seke oyeo ne, Paulo! woloŋkasemo
25 babao ehā oyeo seke ne! | Ši le le eke: Miyeko
seke, Festo dšūrō! ši moñ anokwale ke hiešikāmo
26 wiemoi migbleo mina miwieo ne; | edšake le moñ
mañtše le le nibii ne amlí krede, mo hū ní mi-
wieo ekā na mitsōole le, edšake ake nibii ne
eko teole dši mikpaa ši; edšake dšee flo mli
27 afe ene ye. | Nto oheo gbaloi le oyeo, mañtše
28 Agripa? Mile ake oheo oyeo! | Ši Agripa ke
Paulo ake: fe fio ni otsō miyiñ ní matsō Kristo-
29 fonyo! | Ši Paulo ke: Mina Nyoŋmo, fe fio dšio,
fe pī dšio, ake dšee bo keke, ši moñ mei fē ní
boomi toi ñmene le hū atšōmo nakai mei, take
boni mi hū miyo ne, dša neke gboklei ne keke!
- 30 Ni beni ewie nii ne le, mañtše le ke lumo le
31 ke Bernike ke mei ní keame tra ši le te ši, | ni
amete afā ni amewie ye ameten ake: Nū ne
32 etsuu nii ní sa gbele lo kpāi le. | Ši Agripa ke
Festo ake: Nū ne enáko enō esane le ehā Kai-
sare yeli dšikule, anyē ehe anme momo.

- Yi 27.** Ši beni akpe mli, ake wofā ke-ya Italia ye lele mli le, amedšie Paulo ke gboklefoi krokomei hū amewo asafoatše ní atšeole Julio ní dše Augusto ašafō le mli le deñ. † Ši beni wobote Adramitio lele ko mli ni woke anyie Asia niian le, wofā ke-fie no, ni Makedonyo Aristarko ní dše Tesalonika le fata wohe. † Ni dšetšerenō le wōdamo Sidon, ni noni Julio ke Paulo yeo gbo-meiahedole na hewo le, enmele gbe, ake eya ešientšemei le anō ni eyadšo ehe. † Ni wofā ye dšemei ni wonyie Kipro šišigbe, edšake koyoi le ye basabasa. † Ni beni wofo Kilikia ke Pamfilia nšo leñ le, wobadamo Mira ye Likia.
- 6 Ni dšemei le asafoatše le na Aleksandria lele ko ní efā ke-nya Italia le, ni enōwo ewo mli. †
- 7 Ši gbūi pī wonyie bleo ni ekpakpa wofe fēdā ní woba Knido neleno, edšake koyo enmeewo gbe hewo le, wotšō Kreta šišigbe ke-ba Salmone
- 8 hie; † ni ekpakpa wosa wofe fēdā ní wofon ye he ke-ba heko ní atšeo ake Ledšiatōhe fefeo ní benkeo Lasca mañ le.
- 9 Ši agbene beni be pī efite ni leleñnyiemō hū ye ahuntō mli, edšake buadayelibe eho momo hewo
- 10 le, Paulo woame nā † eke: Tšiemei, mina, ake yiwale ke ladšemō babao, ní dšee lele mli nii le ke lele le nō keke, ši moñ wodientše wowala nō
- 11 hū, leleñnyiemō le ke-ate no! † Ši asafoatše le heo kudotše le ke leletše le nō eyeo fe nii ní
- 12 Paulo wieo le. † Ši edšake ledšiatōhe le ekāā ši dšogbā, boni anyē aye fēbe le ye dšemei hewo le, ameten mei pī le wo nā, ake aafā ye dšemei

- hū akwe ake anyē aše Foinika ní dši Kreta le-
 dšiatōhe ní kā ke-yaā ninedšūrō-yitengbe ke a-
 beku-yitengbe le, koni aye fēbe le ye dsei. |
- 13 Ši beni ninedšūrōgbe koyo tfa šrakē le, efeame
 ake amenine eše ameyintō le he, ni amewo no
 14 ni amešrā Kreta he tuntu. | Ši etsee keke le a-
 humkoyo ní atseo ake Euroklidon le te ši bakpe-
 15 ame. | Ši beni amō lele le ni enyēē koyo le ekpe
 16 le, wohā ekplañ. | Ni noni woša foi ye nšokpo
 fio ko ní atseole Klaudia le šišigbe le, wofe ekpa-
 17 kpa fēdā ní wonyē womōmo bonto le mli, | ni
 amewo amefe yeli ke buamonii ahe niitšumo ni
 amefifi lele le šiši, ni noni ameše gbeye ake aleenō
 ameagbe Sirti (šia tufutufu.) le mli le, amekpa
 18 abala le, ni akplaname neke. | Ni noni ahum le
 kplañwo basabasa naakpa le, dšetšerenō le amefā
 19 lele le mli nii le eko ke-fie ši. | Ni gbī ní dši
 gbī ete le woke wodientše wonidši dšie lele he
 20 nibii le wofie ši. | Ši ake noni hūlū lo nulamii
 komei puee ye gbū pī amlī ni asañ dsee ahum
 fio ko tfaā ke-kpeowo le hewo le, agbene wala-
 heremo no hiekāmo le fē eladšewo.
- 21 Ši noni ahī nīmā etše keke le Paulo te ši ni
 edāmo ameten eke: Tšiemei, kule edša mon, ake
 abomi toi, ní akafā ye Kreta le, ni wokana neke
 22 yiwale ke ladšemō ne. | Ni agbene hū mīwonye
 nā, ake nyenā tšuidšūrō; edšake nyeten moko
 23 susuma ko eladšen, dša lele le keke. | Edšake
 neke nyō nen Nyoñmo mo nō ní mi midši ke mo
 24 hū ní misōmo le bofo damo mimasei, | ni eke:
 Kaše gbeye, Paulo! Kaisare hie kē dša ake akeo

adamo, ni na, Nyonmo eno mei fe ni keo nyie
 25 lele le mli le ekeo! | Hewo le nyenaa tsuidšurō,
 tsiemei! edšake miheo Nyonmo miyeo, ake bo-
 26 febo ni akemi le, nakai aba mli. | Tšebele dša ake
 woyasa nšokpo ko no.

27 Ši beni nyon noni dši nyonma ke edfe le eba
 le, ni wokplaño ke-yaä ke-baä ye Adria nšo le
 mli afe nyon ten le, lelenbii le susu, ake ame-
 28 beñke šikpon ko ke-nya, | ni amefo susumokpā,
 ni amena abasaī nyonmai enyo; ni beni amete
 amehie fio le, amefo ekon, ni amena abasaī
 29 nyonma ke enumo. | Keke ni amese gbeye, ake
 aleenō woogbe tesai ano, ni amenme sekei edfe
 30 ke-dše lele le segbe, amemife dšetšeremo. | Ši
 beni lelenbii le mitao adšo foi ke-dše lele le mli,
 ni ametši bonto le amewo nšon ke lakpatō ake
 amebañme sekei ke-dše lele yitšo le gbe le, |
 31 Paulo ke asafatše le ke asrafoi le ake: Dša ake
 menemei hi lele le mli, ke-dšee nakai le, nye le
 32 anyen nyeyiwala le ahere. | Keke ni asrafoi le flo
 bonto le he tañkpei le, ni amehā eyagbe nšon.

33 Ši ke-yaši beyino ni dše batšere le Paulo kpa
 amefē fai ake ameye nii eke: Nmene dši gbi
 nyonma ke edfe ni nyemeo ke nmāhile soñni ni
 34 nyeyeko nokonoko le: | Nohewo le mikpanye fai,
 ni nyeye nmā; edšake ene hiō hāā nyeyiwala-
 heremo, edšake nyeten moko yitšoi kome edšen
 35 nyeyiten enyōn ši. | Ši beni eke nii ne, eno a-
 bolo, ni eda Nyonmo ši ye amefē amehie, ni
 36 ekūmo mli eboi yeli. | Keke ni amefē amenā
 37 tsuidšurō, ni ame hū ameye nii. | Ši wofē ni woyo

- lele leñ le dši susumai ohai enyo ke nyoñmai
 38 kpawo ke ekpa. ı Ši beni ametro ke ñmā le, ame-
 fe lele le flefle ni amešere ñmā le amefie nšon.
 39 Ši beni dše tšere le amelee šikpoñ le, ši ameyo
 bleñ ko ní yo šianšona ko, no no ametaoō ake,
 40 ke amenyē le, ameyagbla lele le ke-ya. ı Ni a-
 meflo sekei le amenime he amewo nšon, ni ame-
 fene kudo le he kpaī le hū, ni ameši tenabala
 le ke-kpe koyo ní tfaā le, ni amenō eyi amemā
 41 šia no. ı Ši noni ameyagbe he ní nšoi enyo le
 kpeo ye le, ameke lele le ša ši; ni eyitšo le
 tšeke ši ni efe šinñ moñ, ši esegbe le dfra ye
 nšrokei le ahewale le hewo.
 42 Ši asrafoi le ayintō dši, ake amegbe gboklefoi
 le, koni ameten moko akasere ke-nya ní edšo
 43 foi. ı Ši asafoatše le taoō ake chere Paulo yiwa-
 la hewo le etši ameyintō le gbe, ni efā ake mei
 ní nyēo amesere le aňō amehere tšutšu agbe nšo
 44 leñ, ni ameya šikpoñ; ı ši mei ní efe le aten
 meikomei abumo ñmonmodši ano, ni meikomei
 hū abumo lele koi le ano. Ni neke baba mli,
 ake amefē ameše šikpoñ fefefe.

- Yi 28.** Ni beni ahere woyiwala le fēdā ni wobale
 2 ake Melita dši nšokpo le gbei. ı Ši dšemei mañse-
 bii le, dšee gbomohedole fio ko keke ametsōwo;
 edsake amešere la ni amehere wofē tfem atū ye
 Nyoñmo nemo babao ke fei ní yeo le hewo.
 3 Ši beni Paulo bua lai ñmenmlebii ana kē, ni
 eke-fō la le mli le, šinō ko dše la grigri le mli
 4 ni ekpete enine he. ı Ši beni mañsebii le na kolo

le mikpete enine he le, amekēkē amēhe ake: Fē
 ne, neke gbomo ne awuiyelo ni, moni owyeleto
 le enmeele gbe ni ená wala, tše ahere eyiwala
 5 ke-dše nšo len kwa! † Ši le mon ehoso kolo le
 6 ewo la le mli, ni eyeele awui ko. † Ši amē le a-
 mekwele gbe, ake efū lo ēgbe ši egbo trukā le.
 Ši beni amekwele gbe āhū ni amēna ake noko
 sroto ko efeele le, ametšake ameyiian, ni amēke
 ake nyonmo ko dšile.

7 Ši dšemei nii len le, moni dši nšokpo le no
 onukpa ni atšeole Publio le yo šikpon ko; le le
 eherewo hieme ni eke tšuidšurō fewo gbo gbii
 8 ete sonn. † Ši ebaba mli ake fulu ke musunhela
 miye Publio tše le ni ekā ši, ni Paulo te enō,
 9 ni esole enō enidši efie eno ni etsale. † Agbene
 beni afe ene le, meikrokomei hū ni he yeo ye
 10 nšokpo len le ba, ni abatša amehelai le. † Ni
 amesa amēke wō babao wowo, ni beni wonō-fie
 no le, amehāwo nibii ni ehāwo.

11 Ši nyōdši ete se le wobote Aleksandria lele ko
 ni eye feibe le ye nšokpo le na, ni ekadimo dši
 Diokurioi (alo hādši) le, mli, ni woyafā ke-te. †
 12 Ni beni woyadamo Sirakusa le, woyahī dšei gbii
 13 ete. † Ni wodše dšei ke-mbole ni woke-ba Hre-
 gio; ni dšetšerenō le, beni nšokoyo le batfa le,
 woyin, ni gbī ni dši gbī enyo le no woke-ba
 14 Puteoli. † Dšemei wona nyemime i ye; ni amē-
 kpawo fai, ake wokeame ahī ši gbii kpawo. Ni
 15 nakai woba Roma. † Ni dšemei hū, beni nye-
 mimei le nu wōhe nii le, amēdše kpo amekewo
 bakpe ye Apiiforo ke Tretaberna; menemei le,

beni Paulo naame le, eda Nyoñmo ši ni ená tšui.

- 16 Ni beni wobaše Roma le, asafoatše le dšie gboklefoi le ehâ asafoiatšemei anukpa le; ši Paulo le, anmele gbe, ake ekome eli ši ke asrafo-nyo ní sraäle.
- 17 Ši ebaba mli, ake gbü ete se le Paulo tše Judafoi le anukpai ní yo le ke-kpe; ši beni amena ebakpe ši le, ekeame ake: Tšiemei ke anyemime! mi le mifeko noko mišiko mañ le lo wotšemei le agbenanii le, kēle aňomi ye Jeru-
- 18 salem awo Romafoi le aden ye kpā mli. † Ni ame le, beni ameye misane le, amesumo ake anme
- 19 mihe, edšake gbele sane ko be mihe kwrā. † Ši noni Judafoi le wieo šio le, efimi ake minō misane le mihā Kaisare yeli, ši dšee ake miye noko
- 20 ní mike-baño mimañ le na. † Agbene neke sane ne hewo mitsenye ke-ba, koni mananye ní mi-kenye awie le; edšake Israel hienokāmo le hewo
- 21 ni miwo neke kosoňkosō ne! † Ši amekele ake: Wo le wonako wodši komei ke-dšeko Judea ye ohewo, asañ nyemimei le ní ba bie le aten moko
- 22 etšoko lo ewieko ohe noko fon ko. † Ši wosusuo ake esa, ake wobo nii ní odšeo le atoi; edšakeši neke fākū ne hewo le wole moñ, ake hefēhe a-
- 23 wieo ašiole. † Ši beni ametole gbí ko le, ameten mei pī ba enō ye etōhe le, ni edšadše Nyoñmo mañšeyeli le etšoame, ni eye he odase faññ, ni edše Mose mla le ke gbaloi le amlí etšō ameyiñ
- 24 ye Jesu hewo ke-dše lebi ke-baši gbeke. † Ni meikomei bo nii ní awieo le atoi, ši meikomei hū

25 hee yee. ı Ši noni amegbē efēe ekome le, amegba amemli ke-te, edšake Paulo ewie wiemo kome ne: Odšogbau ní Mumo kronkron le wie ye
26 gbalo Jesaya le na etšō wotšemei le, ı ake:

„Ya mañ ne nō ni oyake:

Nu nyeanu, ni nyenañ na,

Ni na nycana, ni nyelen:

27 Edšake mañ ne tšui ekplim,

Ni ametoi wa ke niinumō,

Ni amehienmeii amemia,

Koni gbikogbiko le amekana ke amehienmeii

Ni ameke ametoi akanu,

Ni ameke ametšui akana na,

Ni amekpale ní mitsaame!“

28 Nohewo le nyenaä nyelea, ake dšenmādši le aňō atšu Nyonmo walaheremo le, ni ame le amē-
29 abo toi hū! ı Ni beni ewie nii ne le, Judafoi le yin amete, ni amedšedše nwane babao ye ameten.

30 Ši Paulo hi ši afi nakploi enyo ye ledientše etōhe ní emā le mli, ni chere me fē ní baä

31 enō le, ı ni ešieo Nyonmo mantšeyeli le, ni ewieo Nyontšo Jesu Kristo he nii le etšōoame ke ekāfemo fē, ni mokomoko etšii le gbe.

BOFO KRONKRON PAULO LE

WOLO

NÍ ENMÃ EMÃDŠE ROMAFOI LE.

- Yi 1.** Paulo, Jesu Kristo tšũlo ke bofo ní atšele,
2 ní adšiele ato Nyonmo sanekpakpa, ı ní ewo ši
eto ye egbaloi le ana ye nĩmãlei kronkroi amlı
3 le, ı ye ebi le hewo, moni dše Dawid seši mli
4 ye helo gbefan le, ı moni adšiele atšõ ake Nyon-
mo bi ye hewale mli, ye hetšemo Mumõ gbefan
ke-dše gbohĩ ašite mli le, moni dši Jesu Kristo
5 wo-Nyontšõ le; ı moni wõke-na dromo ke bo-
foniitšumo hã hemo ke yeli toibõ ye dšenmãdši
6 le fẽ mli, ye egbei ahewo le; ı mei amlı ní nye
7 hũ nyedši Jesu Kristo mei ní atše le: — ı ke-
yahã mei ní yo Roma le fẽ ní Nyonmo sumõ
ní dši meikronkroi ní atše le: dromo ahãnye ke
hedšole ke-dše wõtše Nyonmo le ke Nyontšõ Je-
su Kristo le nõ!
- 8 Kleńkleń le monĩ mĩda mi-Nyonmo le ši ye
Jesu Kristo mli ye nyefẽ nyehewo, ake agba nye-

- 9 hemo ke yeli le ye dšen mū le fē mli. † Edša-
ke midasefonyo dši Nyonmo, moni misōmoṣo ye
mimumo le mli ye ebi le sanekpakpa le mli le,
10 boni mifōkonye kaimo, † ni mikpaä fai dā ye
misolemoṣi le amli, ake gbī ko le aná anmemi
gbe kpakpa ko ye Nyonmo suomō le mli, koni
11 maba nyeñō. † Edšake mifeonye kwemo, koni mike
mumo dromokēni le eko ahānye, ní anō-wonye
12 hewale, † ši no dši, koni ašedše mikenye hū mī
ye nyeten, ye hemo ke yeli ní yo nyekemi fē
13 mli leñ. † Ši misumoṣo ake nyelee mli, anyemi-
mei! ake kpitiokpitio mito miyiñ, ake maba nyeñō
(ni atši mina ke-baši be ne), koni maná yibii ko-
mei ye nye hū nyeten, take boni miná ye dšen-
14 mādši krokomei le amli le. † Helafoi ke mañsebii,
ñāleloṣi ke mei ní lee noko le fē nyōmoṣe dšimi. †
15 Nakai ni migbefaññō ní midfēo he dši, ake nye hū
ní nyeyo Roma le, madšadše sanekpakpa le ma-
16 tšōnye. † Edšake mihie gboo Kristo sanekpakpa le
he, edšake Nyonmo hewale ni, ní anō-hereṣo mo-
fēmo ní heṣo yeṣo le yiwala, Judanyo le tšutšu ke
17 Helanyo hū. † Edšake Nyonmo dšale adšieṣo kpo
ye no mli atšōo ke-dšeo hemo ke yeli mli ke-
yaä hemo ke yeli mli, take boni anmā ake: „Ši
dšalo le adše hemo ke yeli mli aná wala“ le.
18 Edšake adšieṣo Nyonmo mlifū kpo ke-dšeo nwei
ke-baä gbomei ní tšio anokwale le gbe ye kō-
dōñfemo mli le amusubo ke kōdōñfemo fē no, †
19 ye noni Nyonmo he nii ní ale le ye faññ ye
amemli hewo le, edšake Nyonmo etsōame faññ. †
20 Edšake enii ní anaa le, dšenbo mli bēbe adšeo

- ayoseo ye nibii ní efe le ahe anaä faññ, enano
 hewale ke nyoñmoyeli le fē, beni afe ní amebe
 21 nadšiemō ko, † ake noni beni ame le Nyoñmo le,
 amewoo ehie nyam ake Nyoñmo, ni amedaale ši
 hewo le, ši mon ametsōmo yaka ye amesusumoi
 22 le amlī, ni ametsui ní yoo se le wo duñ: † Amefā
 23 ake nāloi dšīame, ši ametsōmo bului, † ni ametsake
 Nyoñmo ní fitee le anumnyam le ke gbomo ní
 fiteo le subañ henō alo lofōdši alo nādšiedšedfe-
 24 tšemei alo wamōnibii anō. † Nohewo hū ní Nyoñ-
 mo enōame ye ametsuiian sedii le amlī ehā nibii
 ní he tšee le, ní amegbe amedientše amegbomo-
 25 tšei le ahewo ye amedientše amehe, † ame ní
 ameke Nyoñmo anokwale le etsake amale le, ni
 amedša ni amesōmo bonō le fe bolo le, moni a-
 26 dšoole ke-yašio nanoi anō le! Amen. † Ene he-
 wo ni Nyoñmo enōame ehā hiegbedšianii ahiedōi
 le; edšakeši ameyei le tete nō heniitšumo ní afoō
 27 femo le ametsake heniitšumo ní afoō femo: † ni
 nakai non hū amehi le fō yo heniitšumo ní afoō
 femo le, ni amesā ye amekono fon le mli amedi
 amedientše amehe se, ni hi ke hi tšuo hiegbe-
 dšianii, ni amena ametōmo le nyōmowō ní dša
 28 le ye amedientše amehe. † Ni take boni amebuu
 ake esa ake amehieo Nyoñmo ye ameniile le
 mli le, Nyoñmo hū nōame ehā dñēmō ní esaa
 29 le, ní amefe nibii ní esaa; † mei ní ameyimō
 obōbō ke kōdōnfemō, adfamañbo, efoñfemō, hie-
 dšomō, niifōdšianii; ameyimō to ke nye, awui-
 30 yeli, bē, apasa, dšēñ fon; † ablebiwieloi, mei-
 ahewieloi, Nyoñmonyeloi, niiseniianiifeloi, he-

31 tšōloī, fālōī, musufoī, foī anotoigboloī, † mei ní
 be dfēnmo kpakpa, apamkūloī, mei ní nokonoko
 32 edoame, kōtōmpofoī, yiwaloī ni; † ame ní ame-
 le Nyoŋmo dšalenii krede, ake mei ní tšuo neke
 nii ne sa gbele, ní kēle dsee femo keke amefeo
 enemei, ši moŋ amenaä mei ní tšuo neke nii ne
 ahe tšui hū le.

Yi 2. Nohewo le, onyēn ofā ohe, ō gbomo! mo-
 fēmo ní okodšo le; edšake nō mli ní okodšo mo-
 kroko ye le, oke-buo bodientše ohe fo, edšake
 2 bo ní okodšo le otšuo nakai nibii le noŋ. † Ši
 wole ake Nyoŋmo atenbū ye anokwale na ye mei
 3 ní tšuo nakai nii le ano. † Ši bo gbomo ní oko-
 dšo mei ní tšuo neke nii ne ni ofeo nakai noŋ
 le, ani osusu, ake bo oodšo Nyoŋmo atenbū le
 4 na foi? † Alo ogbeo emlihile ke hešinme ke tšui-
 šitō ni fa le heguo, ni olee ake Nyoŋmo mli ni
 5 ehī le waäo ke-yaä tšuitsakemoŋ? † Si oke otšuiŋ-
 wale ke otšui ní tšakeko le tiaä mlifū ohää bo-
 dientše ohe otoo mlifū ke Nyoŋmo dšalekodšomo
 6 kpodšiem le gbi le no! † Ši le le eewo mofēmo
 7 nyōmo boni eniitšumoī le sa le: † mei moŋ ní
 ameke niitšumo kpakpa he tšuišinme tao anu-
 nyam ke wō ke dāšihile ní fiten le, aahāame
 8 nano wala; † ši mei hū ní sumo bē ni ameboo
 anokwale le toi, ši ameboo kōdōnfemo moŋ toi
 9 le, aawoame mlila ke mlifū. † Amanehūlū ke tšui-
 fā aba gbomo ní tšuo niifōdšianii le susuma fē
 susuma le no; Judanyo nō le no titri, ši Helanyo
 10 nō le no hū; † ši anumnyam ke wō ke hedšole

aahã mofẽmo ní t̃suo niikpakpai le, Judanyo titri,
 11 ši Helanyo hũ. † Edšake hieiankwemo ko be Nyõn-
 12 mo nõ. † Edšake mei abo ní be mla le ní amefe
 eša le, ameke mla ní amebe le aladše hũ; ni mei
 abo ní t̃sõ mla mli ní amefe eša le, ake mla non
 13 akodšoame. † Edšake dsee mei ní nuo mla le
 dši dšaloi ye Nyõnmo hie; ši mei ní yeo mla le
 14 no le mon aabuame ake dšaloi: — † Edšake ke
 dšenmãdši ní mla be amedẽn le dše amefomo mli
 amefe mla le nii le, ame ní amebe mla le amedši
 15 mla hãã amedientše amehe; † ame ní ametsõo, ake
 aãmã mla le niitsumo le ye ametsuii amlí, ni ame-
 heniile hũ yeo odase, ni amesusumoi le flofloõ
 amehe na lo amefãfãã amehe hũ ye ameten; — †
 16 ye gbí no ní Nyõnmo akodšo gbomei anii ní aõte
 te le ye misanekpakpa le na, ye Jesu Kristo deñ.
 17 Ši kedši bo le atšeo Judanyo, ni ohie kã mla
 18 le no, ni ofãã ye Nyõnmo mli, † ni ole suomona-
 nii le, ni okpaã nibii srotoi le amlí, edšake adše
 19 mla leñ atšõo hewo, † ni ohie kã bodientše ohe
 no, ake filafoi agbetšõlo dšio ke mei ní yo duñ
 20 mli le ala, † ke mei ní be dšẽnmo le atšoselo ke
 abifabii atšõlo, moni yo niile ke anokwale ní yo
 21 mla le mli le asubañ le: † Bele agbene bo otšõo
 meikrokomei, ši bodientše ohe le otšõõ; bo le
 22 ošieo ake akadšu, ši odsuo; † bo oke ake akabo
 adfamañ, ši oboõ adfamañ; bo ohio wodši, ši
 23 ohaã solemowenii; † bo moni ofãã ye mla le he
 le, oke mla le notõmo le gbeo Nyõnmo heguo! —
 24 „Edšake Nyõnmo gbei le, nyehewo ní awieo

musubowiemoi ašio ye dšenmâdši le aten,“ take boni anmã le.

25 Edšake ketiafõ hio hãã mon, kedši otšuo mla
nii kule; ši kedši mla notõlo dšio kule, oketiafõ
26 le etšõ fõ momo. † Agbene kedši fõ le yeo mla
le dšalenii le ano le, ani dšee efõ le aabu ake
27 ketiafõ? † Ni kodšomõ ni fomõ mli fõ le ní gbeo
mla le na le akodšo bo ní otšõ nmãle-okadi ke
ketiafõ no ofe mlatõlo le!

28 Edšake dšee moni dši ye faññ le, dši Judanyo,
ni dšee noni dši ye faññ ye helo mli le, no dši
29 ketiafõ: † ši moni moni anõ-tele le, le dši Judanyo,
ni tšuiñ ketiafõ le ye mumõ mli, dšee nmãleokadi
mli, no yidšiemõ le dšee gbomei anõ, ši Nyon-
mo nõ moni ni edšeo.

Yi 3. Agbene meni dši Judanyo nõ ní eke-fe ke-teke
2 no mo? Alo meni ketiafõ le hio hãã? † Babao
bofẽbo ní fe le. Edšakeši noni dši titri le mon,
3 ake atu Nyonmo kemõ le awo amedeñ. † Edšake
meni? ke meikomei hee yee le: ani amehemõ ke
yeli ní amehēe ameyee le afe Nyonmo hemõ ke
4 yeli le yaka? † Dabida! ši Nyonmo ahĩ anokwafo,
ši gbomo fẽ gbomo le amalelo, take boni anmã
le ake: „Beni afe ní oye bem ye owiemõ le
5 amli, ni oye kõnim ye okodšomõ le mli. † Ši ke-
dši wokõdõnfemõ le dšie Nyonmo dšale ši etšõ
le, te wobake ten? Aso Nyonmo edšaa, ake noni
eke mlifũ le baã le? (Miñwie boni gbomo wieo
6 le!) † Dabida! Elãake bele te afe ten ní Nyon-
7 mo akodšo dše len? † Edšake ke Nyonmo ano-

- kwale le fa ke-teke no ye mimalemo le mli ke-
yahā enumnyam le, meba mo ní asa akodšomi
8 non kē ake ešafelo? † Ni dšee tamō boni awieo
wohe musubowiemō ni meikomei ke ye wohe ake
woke ake: „Wofe niifōdšianii le, koni niikpa-
kpaī le aba le? mei atēnbū ní edša kwrā le.
9 Bele meni? Wohi fe meikrokomei, lo? Dšee
nakai kwrā! edšake wofo Judafoi ke Helafoi fē
10 na woto, ake amefē ameye ešā šiši; † take boni
anmā le ake: „Dšalo ko be, ekomeflo tete be, †
11 mokomoko be ní yoo se, mokomoko be ní tao
12 Nyoimo segbe: † amefē amekwa, amēblublu ame-
hii hāā noko: mokomoko be ní feo edšūrō, mo-
13 komeflo be.“ † „Gbonyobu ní agble na dši ame-
sen le: amelileii ameke-šišiuo,“ „šikpāi ana ebo
14 ye amenabui le ašiši,“ † „amedan eyi obō ke lo-
15 mo ke dšomō;“ † „amenādši le ye oyāya hū ke
16 lášifiemo: † dšramo ke awyerehō ye amegbei le
17 ano; † ni hedšole gbe amelec:“ † „Nyoimo gbeye-
18 šemo ko be amehienmeiiian!“ † Ši wole, ake nibii
19 abo ní mla le keo le, mei ní yo mla le mli le e-
wieo etšōo, koni nabu fē nabu na atši, ni dšen mū
20 le fē aye fo ahā Nyoimo, † nohewo ni adšen mla
niitšumo mli abun helo ko helo ko bem ye ehie
le; edšake mla no ní eša he niile tšōo ke-baä.
21 Ši agbene le aši mla adšie Nyoimo dšale le
kpo faññ, ni ehe odase mla le ke gbaloi le yeo; †
22 ši Nyoimo dšale ní tšōo Jesu Kristo hemo ke
yeli mli ke-baä mei fē ní heo yeo le mli ke mei
23 fē no le ni. † Edšake sroto ko be: edšake mei fē
24 fe eša, ni amebe Nyoimo anumnyam le, † ni abuo-

ame bem yaka ke edromo le ke-tšoo kpomo le
 25 ní yo Jesu Kristo mli le no, i moni Nyoŋmo dšiele
 eto kpātāmonō ke-tšō hemo ke yeli le no ye elá
 le mli, koni edšie edšale le etšō, ye noni enme
 ešafemoi le ní afe sa le he ye Nyoŋmo hešinme
 26 le mli le hewo; i ní edšie edšale le etšō ye bene
 be le mli, koni efe dšalo ke moni abu moni dše
 Jesu hemo ke yeli mli le ake dšalo hū.

27 Agbene nēgbe fā le yo? Anā eyi. Mē mla
 ake-nā? niitšumoi le anō, lo? Dabi, ši ake hemo
 28 ke yeli mla mon. i Nohewo le wosusuo ake anōo
 hemo ke yeli abuo gbomo bem ni ašio mla ni-
 29 tšumoi. i Alo Judafoi anō keke ní Nyoŋmo dši?
 ani dšee dšenmādši anō hū? Hē, dšenmādši anō
 30 hūn ši! i Etfakeši Nyoŋmo kome ni, moni abu
 ketiafō bem ke-adše hemo ke yeli mli, ni esa
 cebu fō bem ke-atšō hemo ke yeli le no le. i
 31 Bele mla le, yaka ni woke hemo ke yeli le feole,
 lo? Dabida, ši woke-māä mla no mi mon!

Yi 4. Bele meni woke mo, ake wotše Abraham ena
 2 ye helo gbefan? i Edšake ke adše niitšumoi amli
 ni abu Abraham bem le, eye noko ní efā efō
 3 no, ši kēle dšee Nyoŋmo hie. i Edšake meni nmāle
 le keo? „Ši Abraham he Nyoŋmo eye, ni abu no
 4 dšale ahāle.“ i Ši moni tšuo nii le, abuu enyōmo-
 5 wō ye dromo na, ši moni gbena. i Ši moni tšuu
 nii, ši eheo moni buo moko ní dšako Nyoŋmo
 le bem le no eyeo le, abuo ehemo ke yeli le
 6 ake dšale ahāle. i Take boni Dawid hū dšoo
 gbomo moni Nyoŋmo buo dšale, ni ešio niitšu-

- 7 moi, ehâäle le, eke: „Adšo mei ní anõ ame-
mlatõmoi le afaame, ni atšimo amehe ešai le
8 ano le: „adšo nū ní Nyontšo le ebuu ehe eša le
9 ehâäle le!“ „Agbene neke dšomo ne, anõ-dšoö
ketiafõ le keke alo fõ le hũ? Edšake wokeo ake
abu hemo ke yeli le ake dšale ahā Abraham: „
10 Agbene te abule teñ? beni eyo ketiafõ mli lo
fõ mli? Dšee ketiafõ mli, ši ye fõ mli moñ. „
11 Ni ketiafõ okadi le, enine še no ake nasoomo
ní anõ-soo hemo ke yeli ní ehe eye ye fõ mli
lolo le dšale le na, ní efe mei fē ní heo yeo ye
12 fõ mli le atše, ní abu dšale le ahāame hũ; „ni
efe ketiafõ tše le hũ ehā mei ní dšee ketiafõ
mli keke ní amedše, ši moñ amenyieo wotše A-
braham hemo ke yeli ní ehe eye ye fõ mli bē-
be le nādšian hũ le.
- 13 Edšake dšee mla mli ní ši ní awo Abraham
lo eseši le ake eye dšēñ no le tšō ke-ba; ši moñ
14 etšō hemo ke yeli dšale mli ke-ba. „Edšake ke
mla leñ bii le dši niyeloj le, bele eflo hemo ke
15 yeli le efe, ni yaka šiwō le hũ efe: „Edšake
mla le tšuo mlifũ nii: edšake heni mla be le, no-
16 tōmō hũ be. „Nohewo le hemo ke yeli mli edše,
koni efe dromō na, ní šiwō le amā ši šinn ahā
eseši le fē, dšee mei ní dše mla mli le keke, ši
moñ mei ní dše Abraham hemo ke yeli mli hũ;
17 ši le dši wofē wotše; „take boni anmā le ake:
„Miñōo mife dšēñmādši pī atše,“ ye Nyommo
moni ehe eye le hie, mo hũ ní tšieo gbōhī le
ahie, ni etšeo nibii ní be le take nibii ní ye le. „
18 Ni heni kule hienokāmo ko be le, ehie kā no

19 kē ni ehe eye, koni etšō dšēnmādsi pī atšē, take
 boni akele ake: „Nakai oseši le atamo!“ । Ni
 egbodšo ye hemo ke yeli le mli, ni edšēnīn
 ledientšē egbomotšo ní egbo momo, ake ni eye
 afe afi oba le, ke Sara fomōhe gbele le no; ।
 20 ši Nyonmo šiwō le mli, egbūgbāa ye, take noni
 ehee eye, ši moñ ehe wa ye hemo ke yeli le
 21 mli, ni ewo Nyonmo hie nyam, । ni eye hewale
 ye no krede, ake noni ewo ši le, cnyē efe hū. ।
 22 Nohewo hū ní abu no dšale ahāle le. । Ši dšee
 23 chewo keke ní anmā, ake abu ahāle, । ši moñ
 24 wobewo hū mei ní ababu abāame, wo mei ní wōhe
 moni ete wo-Nyontšo Jesu le ši ke-dšē gbohī atēn
 25 le no woye le; । ši anōle ahā ye wotōmoi le ahe-
 wo, ni atele ši ekoñ ye wobembū le hewo.

Yi 5. Agbene ake noni abuwō bem ke-dšē hemo ke
 yeli mli hewo le woye hedšole ye Nyonmo hie
 2 ye wo-Nyontšo Jesu Kristo hewo, । mo no ní
 wotšō ní wōke hemo ke yeli le ena gbe hū ke-
 ba dromo ní wōdamo mli ne mli, ni wofāa wo-
 fōo Nyonmo anumnyam le nohiekāmo no le. ।
 3 Ši dšee ene keke, ši moñ wofāa ye amanehūlūi
 le amlī hū, edšake wōle, ake amanehūlū le tšuo
 4 tšuišīnme, । ši tšuišīnme le hū tšuo nakā; ši nakā
 5 le tšuo nohiekāmo, । ši nohiekāmo le egbee mo
 hie; efāake ake Mumō kroñkroñ ní anō-hāwo le
 fose Nyonmo suomo le wo wotšui amlī.

6 Edšake Kristo tete, beni wogbedē lolo le, gbo
 ehā mei ní dšaa Nyonmo le ye be ní sa le mli. ।

7 Edšake ebawa dāni dšalo ko nadšian tete moko

- agbo ye: edšake mokpakpa nādšian le, ekole
 8 moko āka ní eegbo. † Ši Nyońmo dšieo ledientše
 esuomō le ši etšōo, ake beni ešafeloĩ dšiwō lolo
 9 le, Kristo bagbo ye wonādšian. † Enyie noń kē
 agbene, beni abuwō bem ye elá le mli le, aatšō
 10 enō ahere woyi wala ke-adše mlifū le mli! † E-
 dšakeši ke be mli ní wodši henyeloĩ ni ake Nyoń-
 mo bi le gbele le bakpātā wōke Nyońmo teń le,
 enyie noń agbene, beni wōkele teń ekpātā le, ni
 11 ahere woyi wala ye ewala le mli! † Ši dšee ene
 keke, ši womifā ye Nyońmo mli hū ye wō-Nyon-
 tšō Jesu Kristo le hewō, mo hewō hū ní agbene
 wona kpātāmō le moń!
- 12 Ene hewō le, take boni gbomo kome no ni
 eša le tšō ke-ba dše leń, ni eša le no gbele le
 tšō ke-ba, ni neke ni gbomei fē mli ni gbele
 le tšō ke-foń, no no ní amefē amefe eša ye le: - †
- 13 Edšake ke-baši mla le yino le eša ye dšen; ši
 14 eša le, kedši mla be le, abuu; † ši kēle gbele
 le ye mańtše ke-dše Adam yino ke-baši Mose yino
 ye mei ní efee eša ní tamō Adam ní dši moui
 15 baba le he okadi le notōmō le ano hū: † Ši moń
 dšee take šigbemō le, nakai hū dši dromō kēnō
 le: Edšake ke mokome le šigbemō le hewō ní
 mei pī le gboi le, enyie noń ní Nyońmo dromō
 le ke nōkē le ní yo gbomo kome ní dši Jesu
 Kristo le dromō le mli le fa ke-teke no babao
 16 hā mei pī le fe no! † Ni dšee take noni etšō mo-
 kome ní fe eša le no le, nōkēnō le dši: edšake
 atēnbū le moń le, edše mokome mli etšō fōbū;
 ši dromō kēnō le dše šigbemōi pī amlī etšō bem-

- 17 b̄u. ı Ed̄sake ke mokome le ŝigbemo le ni gbele
 le ke-ye mañtše ye mokome hewo le: tutu ní
 mei ní ena d̄sale le dromo ke n̄okē fale ke no-
 tekemo le aye mañtše ye wala mli ye Jesu Kri-
 18 sto kome hewo fe no! — ı Nohewo le agbene
 take boni et̄sō mokome ŝigbemo no eba gbomei
 fē no ní abuame fo le, nakai non̄ kē et̄sō mo-
 kome d̄salenō no eba gbomei fē no ní ake wala
 19 bembū buame bem. ı Ed̄sake take boni at̄sō gbo-
 mo kome le toigbele le no añō mei pī le adamo
 ŝi ake ešafeloi le, nakai non̄ kē aat̄sō mokome
 le toibō le no aañō mei pī le hū adamo ŝi ake
 d̄saloi.
- 20 Ši mla hō mli ke-ba, koni ŝigbemo le afa ke-
 teke no: ŝi heni eša le fa ye le, dromo le fa
 21 ke-teke no babao; ı koni hō non̄ ní eša le ye
 mañtše ye gbele le mli le, nakai non̄ dromo le
 at̄sō d̄sale no aye mañtše hū ke-ya nano wala
 mli ye Jesu Kristo, wo-Nyont̄šo le, hewo.

Yi 6. Bele te wobake teñ? Aso wohi eša le mli,
 2 koni dromo le afa? ı Dabida! Wo ní wogboi
 wohā eša le, te afe teñ ní wohie akā ye emli
 lolo?

- 3 Alo nyelee, ake woteñ mei abo ní abaptisiwo
 awo Kristo Jesu mli le, egbele le mli ni abap-
 4 tisiwo awo? ı Nohewo le efūwo kele fē ye bap-
 tisiwo ke gbele le mli wō le mli, koni take
 boni ate Kristo ŝi ke-d̄še gbohī atēñ ye t̄še le
 anumnyam le hewo le, nakai non̄ kē wo hū wo-
 5 nyie ye wala ehēfemo le mli. ı Ed̄sake ked̄ši a-

- teowo kele fē ye egbele le henō le mli le, bele
 aateowo kele fē mon ye ešitē le nō le mli hū
 6 ši; i ake noni wole ene, ake aseñ wogbomo mo-
 mo le afata ehe, koni eša gbomotšo le hie akpā-
 7 tā, ni wokasōmo eša le donn le. i Edšake moni
 8 gbo le, abule bem ke-dše eša le mli. i Ši ke
 woke Kristo gboi le, wohco woyeo, ake wokele
 9 aná wala hū, i ake noni wole ake Kristo le,
 noni atele ši ke-dše gbohī atēn le, egboñ donn:
 10 gbele le yeñ eno nyontšo donn. i Edšake noni
 egbo le, eša le egbo chā šikome pe: ši noni
 11 enáä wala le, enáä wala ehää Nyonmo. i Nakai
 nye hū nyebüää nyehe ake gbohī hāa eša le
 mon, ši ake hiekāloi hāa Nyonmo ye Jesu Kristo
 wo-Nyontšo le mli.
- 12 Nohewo le nyekahāa eša le miye mantše ye
 nyegbomotšo ní bagbo le mli, ní nyebile toi ye
 13 esedinii le amlī; i ni nyesa nyekañōa nyehenii
 le nyefea nii ní edšaa gbe le atawunii le nye-
 hāa eša le; ši mon nyenōa nyedientše nyehe nye-
 damoa ši nyehāa Nyonmo ake mei ní ená wala
 ke-dše gbohī atēn le, ni nyeke nyehenii afea dšale
 14 tawunii nyehāa Nyonmo. i Edšake eša yeñ nyeno
 nyontšo, edšake nyebe mla šiši, ši dromo mon
 šiši nyeyo.
- 15 Bele te ten? Aso wofe eša, ake ní wobe mla
 16 šiši, ni dromo mon šiši woyo le? Dabida! i Nye-
 lee, ake moni nyeke nyehe yadamo ši nyehāa,
 ake tšüđši, ní nyebile toi le, tšüđši dšinye nyehāa
 le non ní nyebile toi le, eša nō ke-yahāa gbele
 17 dšio, alo toibō nō ke-yahāa dšale dšio, lo? i Ši

anō šidā ahā Nyoŋmo, ake sa le moŋ nyedši eša
 le tšūdši, ši agbene nyedše nyetsuii fia mli nyebo
 18 tšōmo henō ní anōnye ahā le toi! Ši noni akpō-
 nye ye eša le deŋ, ni nyeye nyehe le, nyetšōmo
 19 dšale le he tšūdši. Boni gbomei wieo le miwie
 ne ye nyehelo le gbedemo le hewo: edšake take
 boni nyenō nyehenii le nyefe nyānemo le ke mla-
 tōmo le atšūdši ke-yahā mlatōmo le, nakai non
 kē agbene nyeke nyehenii le afea dšale le tšūdši
 20 ke-hāa hetšumo. Edšake beni nyedši eša le tšū-
 21 dši le, nyeye nyehe ke-dše dšale leŋ: Bele me
 yibii nyeyo ye no be le mli? Yibii ní nyehie e-
 gboi ye he agbene; edšake nomei anagbē le dši
 22 gbele. Ši agbene le, ní akpōnye ye eša le deŋ
 ni nyetšōmo Nyoŋmo tšūdši le, nyewoo nyeyibii
 nyehāā hetšumo; ši nagbē le nyeyo nano wala. Ši
 23 Edšake eša le he nyōmowō le gbelen; ši Nyoŋmo
 dromo-kēnō le nano walaŋ ye Kristo Jesu, wo-
 Nyontšo le, mli.

Yi 7. Alo nyelee, anyemimei! (edšake mike mei ní
 le mla wieo) ake mla le yeo gbomo le no nyon-
 2 tšo ye ewalabe mū le mli? Edšake mo nā le,
 eke mla ke ewu ní hie kā le etšētšē: ši kedši
 ewu le yagbo le, eke ewu mla le be sane ko
 3 doŋŋ. Bele agbene kedši ewu le ye lolo ni etšo
 mokroko nā le, atšeole yō gblānkūolo; ši kedši
 ewu le gbo le, eyeo ehe ke-dše mla le mli,
 koni ke etšo nū kroko nā le, edšee yō gblān-
 4 kūolo doŋŋ. Nakai non kē, minyemimei! nye
 hū, Kristo gbomotšo le ake-gbenye ahā mla le,

- ní nyetsōmō mokroko, moni atele šī ke-dše gbohi
 aten le nō, koni wōwo yibii wōhā Nyonmo. |
 5 Edšake beni wōyo helo le mli le, ešai le ahe
 hiedonii le ní tšōo mla le no le ana wa ye wō-
 6 henii le amlī ni wōke-wo yibii hā gbele le; | šī
 agbene wōke mla le be sane ko, edšake wogboi
 wōhā noni hie wōmli le, boni afe ní wosōmō ye
 mumo ehēfemō, ni dsee ye nīmāle-okadi gbole
 le mli.
- 7 Bele te wōoke ten? Aso mla le ešan? Dabida!
 šī mon eša le minaa male, ake dša mla hewo;
 edšake sedī le hū milee kule, ake dša ní mla le
 8 ke ake: „Kadi nii ase!“ le. | Šī no ní eša le ke-
 ná hegbe ke-tšō kitā le no, ni etšuo sedīnii fē ye
 9 mimli: edšake ke mla be le, eša hū egbo. | Šī mi
 le mihie kā ni mibe mla peñ; šī beni kitā le ba
 10 le, eša le hie tšē ekoñ; | šī mi le migbo, ni ana,
 ake kitā le ní aňō-hāmi ye wala hewo le, no
 11 non etšu gbele ehāmi. | Edšake eša le, noni ená
 hegbe ke-tšō kitā le no le, ešišiumi ni eke no
 12 non gbemi. | Hewo le mla le ye kronkron, ni kitā
 13 le ye kronkron ni edša ni ehī mon: | Bele nō-
 kpakpa le etšō gbēle ehāmi, lo? Dabida! šī eša le
 mon, koni epue ake eša, eke nōkpakpa le non
 tšu gbele ye mimli, koni eša le atšō kitā le no
 14 aša ke-teke no. | Edšake wole ake mla le mumo
 nōñ; šī mi le helonyo dšimi, ni ahōmi awo eša
 le šiši.
- 15 Edšake noni mitšuo le milee: edšake dsee noni
 misumoo le, no non mitšuo, šī noni minyeo mon le,
 16 no mifeo. | Šī ke noni misumoo le, no non mi-

17 feo le, mikplēo mla le, ake ehī. | Bele agbene
 dsee mi mitsuō no doññ, ši moñ eša ní hīo mimli
 18 le tšuō: | Edsake mile ake mimli, no dši mihelo
 le mli le, ekpakpa ko ehīi dsei: edsake suomo
 le kā mihe, ši niikpakpai aniitšumo le ni mináa. |
 19 Edsake dsee noni misumoō ní dši ekpakpa le
 mifeo; ši moñ noni misumoō ní dši efoñ le, no
 20 noñ mitsuō. | Ši ke noni mi le misumoō le, no
 noñ mifeo le, bele dsee mi mitsuō no doññ, ši moñ
 21 eša ní hīo mimli le tšuō. | Bele minaä mla le mi-
 häämi ní misumoō ake mife noni hī le he, ake
 22 mihe ní efoñ le ka. | Edsake mimī šeō Nyonmo
 23 mla le he ye mimligbomo le gbefañ; | ši mina
 mla kroko ye mihenii le amlī ní ke midfēnmo
 le mla le wuō ta ni enōomi nom ehää eša le
 24 mla le ní yo mihenii le amlī le. | Gbomo ní nii
 yo mōbo dšimi: namo ašōmi ke-adše neke gbele
 ne gbomotšo le mli!

25 Mida Nyonmo ši ye Jesu Kristo, wo-Nyontšo
 le, mli! Bele agbene mi noñ mīke midfēnmo le
 sōmoō Nyonmo mla moñ, ši ke mihelo le misōmoō
 eša mla.

Yi 8. Nohewo le agbene fobū ko fobū ko be hā mei
 ní yo Kristo Jesu mli (mei ní enyiee helo le na,
 2 ši moñ mumo le na amenyieo) le. | Edsake wala
 ní yo Kristo Jesu mli le mumo le mla le ekpōmi
 3 ye eša ke gbele le mla le deñ. | Edsake noni mla
 le nyēñ afe le, no mli ní efe gbedē ye helo le
 hewo le, Nyonmo fe, ni etšu ledientše ebi le ye
 noni tamō eša helo le mli ni ye eša hewo hū,

- 4 ni ebu eša le fo ye helo le mli, i koni agbe mla
le dšalenō le na ye womli, wo mei ní wonyiee
- 5 helo na, ši moni mumo na le. i Edšake mei ní yo
helo na le, helo le nii le ahe ni amedšeo; ši mei
ní yo mumo na le dšeo mumo le nii le ahe. i
- 6 Edšake helo le dšenmo le gbelen, ši mumo le
7 dšenmo le wala ke hedšole ni. i Akeši helo le
dšenmo le dši Nyonmo nyē; edšake ebaa ehe ši
8 ehāā Nyonmo mla le, ni esa enyēn tete; i ši mei
ní yo helo mli le nyēē Nyonmo hie amesa.
- 9 Ši nye le nyebe helo mli, ši nyeye mumo mli
moni, kedši ye neke ake Nyonmo Mumo hio nye-
mli le. Ši ke moko be Kristo Mumo le, bele
le le dsee enō dšile.
- 10 Ši ke Kristo ye nyemli le, gbomotšo le moni
egbo ye eša hewo; ši mumo le, wala ni, ye dšale
11 hewo. i Ši kedši moni te Jesu ši ke-dše gbobi
aten le Mumo le hio nyemli le, moni te Kristo ši
ke-dše gbobi aten le ahā nyegbomotšei ní bagbo
le hū ayi ana wala ye Emumo ní hio nyemli le
hewo.
- 12 Nohewo le agbene, anyemime, nyōdšiatšemei
dšiwō, ši dsee helo le ni wohie nyōmo, ní wohi
13 ši ye helo na. i Edšake ke nyehio helo na le,
nyeagboi; ši ke nyeke mumo gbeo helo le nii-
14 tšumoi le, nyehie akā. i Edšake mei abo ni Nyon-
mo Mumo le kplaāame le, ame le, Nyonmo bii
15 dšiamē. i Edšake nyenaa nyonyeli mumo ní nyesa
nyeše gbeye le, ši moni nyena biiayeli mumo,
16 mo mli ní wobloō ake: Aba, ata! le. i Le Mumo
le dientše ke womumo le yeo odase, ake Nyon-

- 17 mo bii dšiwō. † Ši ke bii le, niayseliloi hū, Nyonmo niayseliloi mon, ši Kristo nanemei niayseliloi, kedši ye neke le, ake wokele naä amanehülü hū le, koni awo wokele hie nyam hū.
- 18 Edšake misusuo, ake nmenē be ne mli amanehülü le esaa anumnyam ní wo se ní abadšie kpo
- 19 atšō ye womli le. † Edšake bonii le agbekwemo
- 20 le meo Nyonmo bihi le akpodšiemō le. † Edšake yakayakaniifemō le aba bonii le aši ahā, dšee amedientše amesumō le na, ši mon ye moni ba-
- 21 ame ši le hewo, ye nohiekāmo no; † ake bonii le dientše hū aye amehe ke-adše hiekpātāmō le nyonyeli le mli ke-ate Nyonmo bii le anumnyam
- 22 le heyeli le mli. † Edšake wole ake bonii le fē kewo domoo ntšoi ni ameke-kōmoo ke-baši nmenē-
- 23 nmenē. † Ši dšee ame keke, ši mon wodientše hū, wo mei ní woyo Mumō le klenklenii le, wodientše hū wodomoo ntšoi ye womli, ni wokweo biia-
- 24 yeli ní dši wogbomotšo kpōmō le gbe. † Edšake nohiekāmo le ahere woyi wala ahā. Ši nohiekāmo ní anaä le, edšee nohiekāmo: edšake noni moko naä le, meba ní ehie kää no hū mo? †
- 25 Ši ke noni wonaa le no wohie kâ le, bele woke tšuisinme kweole gbe.
- 26 Ši nakai non kē Mumō le hū hereo wogbedemoi le; edšake noni wosole boni dša le wolee; ši mon Mumō le dientše ke ntšoidomoi ní anyēn
- 27 ake le damoo mli hääwo. † Ši moni tao tšuii amlinii le le noni dši Mumō le dšēnmō le, ake boni saä Nyonmo le edamō mli ehā meikronkroi.
- 28 Ši wole ake, mei ní sumoo Nyonmo le, nibii

29 fia y_o buaäame hū, ní ahī ahāame, mei ní atš_e-
ame ye yíntō na le. † Ešrā ake mei ní ele dā le,
edšieame eto ní amefe ebi le subań le henoi ní
kele aye egbo le, ní efe kromobi ye nyemimei
30 pī amlí; † ší mei ní edšie eto le, ame non hū ní
etš_eame, ni mei ní etš_eame le, ame non ebuame
bem hū; ší mei ní ebuame bem le, ame non ewo
amehie nyam hū.

31 Bele te wo_oke teń ye nii ne ahewo? Ke Nyon-
32 mo ye hāwo le, namo ate ší ašiw_o? † Mo non ní
ebaa ledientš_e ebi le tete yi, ší mon enōle ehā
ye wofē wonādšian le: te aafe teń ní ekele enōń
33 nibii fia hū ekeńwon? † Namó aflo Nyonmo ha-
lamobii ana? Aso Nyonmo moni buo bem le?
34 Namó dší moni buo fo le? † Aso Kristo moni
egbo, ší noni fe no le, moni atele ší hū, moni
yo Nyonmo ninedšūrō no hū, ni esa edamo mli
35 ehaäwo le? † Namó agbla wo_oke Kristo suom_o le
teń? Aso amanehulū, alo tšuífā, alo yiwale, alo
hōmo, alo yaiyaiannyiem_o, alo gbeyewō, alo
36 klante? † Take boni ańmā ake: „Ohewo le a-
gbeowo āhū dšenamo: abuw_o ake toi ní ayagbe-
37 ame le!“ † Ší kēle enemei fia mli le woyeo kō-
38 nim āhū ye moni esumowo le hewo. † Edšake
miye hewale ye no, ake gbele dšío wala dšío,
ńweibofoi dšío noyeliloí dšío hewaleí dšío, nii
39 ní yo ne dšío, nii ní baba le dšío, † ńwei dšío
šiši dšío, alo nii ní abo le amlí nokroko dšío,
amenyēń amegbla wo_oke Nyonmo suom_o ní yo
Kristo Jesu wo_oNyontšo le mli le mli!

- Yi 9.** Anokwale miwieo ye Kristo mli, mimalee, bo
 non ni miheniile hu yeo odase ye Mumo kron-
 2 kron mli ehäämi le, i ake miye nkomo babao ni
 3 mitsui yeo da: i edšake miná ni midientše mife
 musu tete ke-dše Kristo masei ye minyemimei
 ni dši miwekumei ye helo gbefan le anädšian! i
 4 mei po ni dši Israelbii le, mei anii ni dši biia-
 yeli le, ke anumnyam le, ke kpänmoi le, ke mla-
 5 hāmo le ke dšamo le ke šiwōi le, i mei anō ni
 dši tšemei le, mei amlī hu ni Kristo tete dše ye
 noni dši helo gbefan le: le moni dši nii fia no
 Nyoŋmo ni adšoö le ke-yašio nano le! Amen.
 6 Ši dšee nakai, ake Nyoŋmo wiemo le egbe ši.
 Edšake dšee mei fē ni dše Israel le non dši Is-
 7 rael: i ni asan dšee Abraham seši ni amedši he-
 wo le amefē amedši bii hu; ši mon „ye Isaak
 8 mli aatše seši ahāo!“ i no dši, ake dšee helo le
 bii le non dši Nyoŋmo bii, ši šiwō le bii le mon
 9 ni abuŋame ake seši. i Edšake šiwō wiemo le dši
 ene: „Ke še neke be le no le maba, ni Sara
 10 abana binu.“ i Ši dšee ene keke, ši mon Rebeka
 hu, enō ho ke-dše Isaak, wotše le, kome le nō: i
 11 edšake enako efo bii le ni amesa ametšuko nō-
 kpakpa ko alo nōfon ko po, koni Nyoŋmo yintō
 12 ni yo halamo na le ahī ši, i ni dšee niitšumoi
 le amlī, ši mon moni tšeo mo le mli ni edše le,
 akele ake: „Ni onukpa le asōmo gbeke le;“ i
 13 take boni anmā ake: „Jakob le, misumole, ši
 Esau le, minyele“ le.
 14 Bele te woŋke ten? Aso nii ni edšaa gbe ye
 15 Nyoŋmo nō? Dabida! i Edšake ake Mose ake:

- „Mo non ní minale m_ob_o le, manale m_ob_o, ni mo non hewo ní mimusun tšōomi ye le, mimusun
 16 atšōmi ye ehewo!“ । Nohewo le agbene dsee moni sumoo le alo moni hieo foi le sane; ši Nyoñmo
 17 ní naä m_ob_o le mon sane ni. । Edšake ñmāle le ke Farao ake: „Ene non hewo ní miteo si, koni madšie mihewale kpo ye omli matsō, ní
 18 agba migbei le asane ye šikpon le no fē!“ । Bele nohewo le moni esumoo le, enaäle m_ob_o; ni moni esumoo hū le, ewadšeo etsui.
- 19 Ši agbene obakemi ake: Bele meba ní kēle enaä wohe sane ko? Edšake eyintō le, namo
 20 anyē na akū? । Ši bele mon, ō gbomo! bo le namo dšio ní oke Nyoñmo kaneo? Aso kemo šōnō le ake ešōlo le ake: Mēba ofemi neke? ।
 21 Alo gbešōlo le be hewale ye sū le no, koni enō no sū ní akpoto le non eko ní ešō wōnō, ni eko
 22 hū ní ešō nō ní awon? । Ši ke Nyoñmo mīsumo ake eedšie emlifū le kpo ni eehā ale ehe ní wa le, ke dšēnmo ní se tšeo babao le ehie mlifū nii
 23 ní asa ato ladšemo le? । ni asan koni ehā ale enumnyam fale le ye mōbonale nii ní efe klalo
 24 eto anumnyam le ano le, mē mo? । Ši nakai etšewo hū dsee Judafoi amli le keke, ši mon dšēnmādši amli hū; । bo hū ní eke ye Hosea mli
 25 ake: „Matše moni dsee mimañ le, ake mimañ, ke moni asumoole le ake moni asumoole;“ । „ni ebaba mli, ake he ní akeame ye ake: Dsee mi-
 26 mañ dšinye le, dšei non ní aatšeamē ake Nyoñmo hiekālo le bii le ye!“ । Ši Jesaya bo ye Israel hewo ake: „Ke Israelbii le ayibo afe tamō nšona

- 28 šia le, noni efe le yiwala aahere! ı Edšake eegbe
sane na ni efole kuku ye dšale mli, akeši sane
ni afo kuku le Nyontšo le aye ye šikpoñ le no.“ ı
- 29 Ni take boni Jesaya eke eto momo le eke: „Efe
ake tai a-Nyontšo le efe seši ko ehããwo kule,
wotamo Sodom pe, ni wotšõmo tamõ Gomora!“
- 30 Bele te woõke ten? Ake dšeñmãdši amlı bii
ni enyiee dšale se le, ná dšale, ši dšale ni dše
- 31 hemo ke yeli mli len; ı ši Israel le, noni enyie
32 dšale mla se le, enine šee dšale mla no. ı Me-
hewo ni? Edšake dšee hemo ke yeli mli, ši moñ
take mla niitšumõj le amlı ni ametao ke-dše;
- 33 edšake ametere temote le, ı take boni añmã ake:
„Na, mike temote ko ke pampitesa ko mĩmã
ši ye Zion, ni mofemo ni heo eno yeo le hie
gboñ“ le.

- Yi 10.** Anyemimeı, miná ye mitsui mli ni mikpa
Nyõmo fai hũ mihã Israel, ake aahere ameyi wa-
2 la le moñ; ı edšake miyeo amehe odase, ake ame-
hie doõ amehãã Nyõmo, ši dšee niile na moñ. ı
- 3 Edšake noni amelee Nyõmo dšale le ni ametao
amedientše amedšale le amemã ši hewo le, Nyõ-
4 mo dšale le amebaa amehe ši amehãã. ı Edšake
mla nagbẽ le Kristo ni, ni le dši dšale hãã mo-
femo ni heo yeo le.
- 5 Edšake Mose ñmã ye dšale ni dše mla le mli
le hewo ake: „Gbomo ni fe enemeı le yi aná
6 wala ye mli.“ ı Ši boni dšale ni dše hemo ke yeli
mli le keo ne: „Kawie ye otšui mli ake: Namo
akwo ke-ate ñwei?“ no dši, koni ake Kristo aba

- 7 šiši le; ı alo: „Namo akpleke ši ke-ate šiši-bu
 len?“ no dši, koni ake Kristo adše gbohī atēn
 8 aba le. ı Ši mon meni ekeo? „Benkemo wiemo
 le ebenkeo ye oda mli ke otšui mli hū;“ no non
 9 dši hemo ke yeli le wiemo ní wošieo le. ı Ši ke-
 dši ogba mli ye odañ, ake Jesu dši Nyontšo le,
 ni ohe ye otšui mli oye, ake Nyonmo tele ši ke-
 10 dše gbohī atēn le, aahere oyiwala; ı edšake tšui
 ake-heo ayeo ke-šeó dšale he, ši dañ hū ake-
 11 gbaä mli ke-šeó yiwalaheremo le he. ı Edšake
 nmāle le keo ake: „Mofemo ní heo eno yeo le,
 12 ehie gbon.“ ı Edšake Judanyo ke Helanyo teñ
 le sroto ko be: edšake no Nyontšo le non dši
 amefē amenō, ni niatše hū dšile hāä mei fē ní
 13 boo tšeole le. ı „Edšake mofemo ní atše Nyontšo
 14 le gbei le ano le, aahere eyi wala.“ ı Agbene
 te afe teñ ní ameātše mo ní amehee ameyee le?
 ši te afe teñ ní ameāhe mo he ní amenuu noko
 ye le ameayēñ? ni asañ te afe teñ ní ameānu
 15 ní šielo ko be le? ı Ši te afe teñ ní ameāšie,
 ake dša atšuame dā? take boni anmā le ake:
 „Kwe boni sanekpakpa gbaloi le ní šieo hedšole
 le, sanekpakpa gbaloi le ní šieo niikpakpai le
 anāđši le yo feo hāä po!“
- 16 Ši kēle dsee mei fē bo sanekpakpa le toi; edša-
 ke Jesaya keo ake: „Nyontšo, namo he wosane
 17 le eye?“ ı Bele hemo ke yeli le dšeó sane toibō le
 mli, ni sane toibō le hū tšōo Nyonmo wiemo le no
 18 ke-baä. ı Ši bele mikeo ake: Aso amenuu? Lelen
 mon ake „sikpon mū le fē no amegbemo le dše-
 dše ke-te, ni dše len nagbēhei le amewiemoi le

19 eše.“ ı Ši bele mikeo ake: Aso Israel lee? Kleñ-
 kleñmo Mose keo ake: „Mi le mahã nyeaye awuñã
 ye noni dsee mañ ko hewo; mañ ko ní leko noko
 20 hewo ní mawonye mlifũ le ye!“ ı Ši Jesaya fe
 ekã ni eke: „Mihã mei ní taoomi le nami, ni mi-
 21 dšie mihe kpo mitsõ mei ní biko miši!“ ı Ši Israel
 le, ekeame ake: „Dã dšenamo ní mišia minidši mi-
 hã mañ ní boo toi ni ametšeo sane le na le.“

Yi 11. Bele agbene mike: Aso Nyoñmo efie eman le?
 Dabida! edšake mi hũ Israelnyo dšimi ní midše
 2 Abraham seši ke Benjamin akutšo le mli. ı Dsee
 fiemo Nyoñmo fie eman ní ele eto momo le. Alo
 nyelee noni ñmãle le ke ye Elia yino le? beni
 3 edamo Nyoñmo hie ni eflo Israel na eke: ı „Nyon-
 tšo, ogbaloi le, amegbeame, ni ofolešãlatei le,
 amebutu, ni mi le, aši mikome, ni ametaoo mi-
 4 susuma le segbe!“ ı Ši moñ meni Nyoñmo hetõ
 kele? „Miši hi akpei kpawo ní kulako amena-
 5 kutšo ši amehãko Baal mihã mihe.“ ı Nohewo le
 nakai noni ñmene be ne mli hũ eko efẽ ye dro-
 6 mo halamo na. ı Ši kedši dromo hewoñ le, bele
 edšee niitšumoi amlí doññ; edšakeši no le kule
 dromo dsee dromo doññ; ši ke edše niitšumoi
 amlí le, edšee dromo doññ; edšakeši no le kule
 7 niitšumo le edšee niitšumo doññ. ı Bele te teñ?
 Noni Israel tao se le, le le enine šee no; ši
 halamonõ le nine še no, ši mei ní efẽ le, awa-
 8 dšeamẽ, ı take boni aĩmã ake: „Nyoñmo ehãame
 wõ-mumo ko,“ „hienmeii ní ameke-naa nii, ke
 toii ní ameke-nuu nii ke-baši ñmene gbĩ ne no“

- 9 le. | Ni Dawid ke ake: „Hã ní amekplō le atšō
yā ke tšōne ke natšō ke nādšiantō ahāame; |
- 10 hã ní amehienmeii awo duñ, ní amekana nii,
ni ohã amekotose ado dā!“
- 11 Bele mīke: Aso ametere, koni amegbe ši? Da-
bida! ši moñ anō amešigbemo le ahã dšenmādši
le ayiwalaheremo, koni anō-hã ameye awuñã. |
- 12 Ši ke amešigbemo le etšō dšen niifale, ni ame-
ladšemo le hū etšō dšenmādši aniifale le, enyie
noñ ameyifale le atšō?
- 13 Edšake nye ní nyedši dšenmādši le abii le,
mīkenye ake: Gbiiabo moñ ní mi midši dšen-
mādši le abofo le mawo misōomo le hie nyam, |
- 14 ake aleenō mīke-ahã mihelo le aye awuñã, ni ma-
15 here ameten meikomei ayiwala le, lo. | Edšake
ke amešeremo ke šiŋemo le dši dšen kpātāmo
le, meni dši ameheremo le, ake dša wala ní dše
- 16 gbōhi amlī? | Ši ke kaka le dši kronkron le,
bele mā le fē hū ni; ni ke šišifā le dši kron-
kron le, bele nidši le hū ni.
- 17 Ši ke nidši le aten ekomei le akplokplo he,
ni bo ní odši nānmūtšo le, ateoō ye amenādšian
le, ni ona mūtšo le šišifā le ke emlinu le eko
- 18 le, | kafā oši nidši le; ši kedši ofā ošiamē le,
bele dsee bo obieo šišifā le, ši šišifā le moñ
- 19 hieo bo! | Agbene kule obake ake: Akplokplo ni-
20 dši le, koni anōmi moñ ateo mli. | Odsogbañ!
ake noni amehēe ameyee hewo ní akplokploame
moñ; ši bo le, hemo ke yeli onō-damo ši: kawo
- 21 ohe no, ši še gbeye moñ, | edšake ke Nyonmo
ebaa nidši ní dši tšo le dientše fōbii le ayi le,

- 22 ekole bo hū ebañ oyi! † Nohewo le kwemo Nyonmo mlihile ke emliwale le fē! mei ní egbe ši ano moñ le, mliwale, ši bo ono le, mlihile, kedši ohī emlihile le no le; kedsee nakai le, bo
- 23 hū afoö afō ši. † Ni asañ nomei le, kedši amehīi hemo ke yeli ní amehēe ameyee le mli le, aaiōame aateo ye mli; edšake Nyonmo nyēo, ake eteoame ewoo mli ekoñ. † Edšake ke bo le, afoo ye tšo ní dši nānmūtšo ye efomo le na le he ni anōo ateoö ye mūtšo kpakpa mli, noni afoo femo le, enyie non ni menemei ní dši efobii le, aateoame awo amedientše amemūtšo le mli moñ?
- 25 Edšake misumoo ake nyelen neke temosane ne, anyemimei, koni nyekadfēa nyehē no tūtu ko, ake wadšemō anō wadše Israel fā le ke-yaši beyino ní dšenmādši le ayifale le aba mli, † ni nakai ní aahere Israel fē yiwala, take boni anmā le ake: „Dšielo le adše Zion aba ni ebakpa musu
- 26 ke-adše Jakob he, † ni enē dši mikeame ten kpānmo le, beni madšie amēhe ešai le ke-ate le.“ †
- 27 Moñ ye sanekpakpa le na le henyeloi dšiamē ye nyehewo; ši ye halamo le na le asumooame ye tšemei le ahewo. † Edšake Nyonmo dromonii le
- 28 ke etšemō le hewo le efaa ehe! † Edšake take bo non ní nye hū, sa le ní nyeboo Nyonmo toi, ši agbene ni ananye mōbo ye menemei atoigbele
- 29 le hewo le, † nakai non kē nomei hū amētoi gbo ye nyemōbonale le hewo, koni amē hū anaame
- 30 mōbo le. † Edšake Nyonmo enāmo mei fē ayi se ye toigbele mli, koni ena amēfē mōbo.

33 \bar{O} , boni Nyoñmo niifale ke nā ke niile kwō
 hā ne! Boni anyēē ekodšomo sādši ašiši le ana,
 34 ni egbei le ase hū anyēē anyie! | Edšake „namo
 le Nyontšo le dšēñmo le, alo namo etšō enanyo-
 35 nāwolo?“ | Alo „namo ehāle noko dā, ni kule
 36 aatole nādšian?“ | Etfake emli nii fia dšeo ni
 emli noñ ametsōo ke-hīo ši, ni emli noñ ame-
 baä: le noñ ahā anumnyam le ke-ate nanoi!
 Amen.

Yi 12. Nohewo le, mikpanye fai, anyemimei, ye
 Nyoñmo mlitšōlei le ahewo, ake nyenō nyegbo-
 motšei le nyedamo ši ake afole ní hie kā ní he
 tše, ní esa Nyoñmo hie le, ní efe nyedšamo ní
 2 yo seyomo na: | Ni nyedšenba akatamo yino ne
 dšenbā, ši moñ nyeke nyedšenmo ehēfemo le a-
 tšakea nyehe, koni nyeka nyekwe nii ní dši
 Nyoñmo suomonanii kpakpai ní sa ehie dšogbā
 3 ní hī ke-wula ši le. | Edšake mīke dromo ní aňō-
 hāmi le mīke nyeten mofēmo, ake ekadšen le-
 dientše ehe no tūtu fe noni dša ake adfēo le;
 ši moñ edšen dšenmo ní sa, mofēmo le, take
 boni Nyoñmo esusu hemo ke yeli susumo ehā-
 le le.
 4 Edšake take bo noñ ní gbomotšo kome he le
 woye henii pī, ši henii le fē tšuu niitšumo kome
 5 noñ le, | nakai noñ woyi pī ne wodši gbomotšo
 kome ye Kristo mli; ši woten mofēmo le enanemei
 6 ananyo-henō dšile; | ši woye dromokēnii srotoi
 7 srotoi ye dromo ní aňō-hāwo le na: | kedši gbale
 le, hā ni ehī hemo ke yeli le susumo le na;

- kedši sōomōn le, ye sōomō le noñ mli; ke moko dšadšeo nii tšōo mei le, ye niitšōmō le mli; 1
- 8 kedši moko wieo tšōo mei le, ye wiemo ke tšōmō le mli; moni nōo nii hāā mei le, ehā kroññ; moni yeo onukpa le, ebo moden; moni naā mōbo le, efe ke tsuidšūrō.
- 9 Suomō le akafe apasa. Nyehīa efoñ kwrā; 10 nyekpetea ekpakpa he; 1 nyeke tšuihenō suomō le adoa nyemimeī le ahe; mofēmo ke wō atšō 11 enanyo hie! 1 Nyemodenbo le na akabaä ši; nyemumō le he adoa la; nyesōmoa Nyontšo 12 le! 1 Nohiekāmō mli le nyenyää; amanehülū mli 13 le nyemiaä nyehie; solemō mli nyehiea; 1 meikronkroi le ahia le ahianye hū; gbofemō se 14 nyenyiea! 1 Nyedšoa mei ní waānye yi le, nyedšoa ni nyekalomoa! 1 Nyenyää ke mei ní nyää 15 le, ni nyefoa ke mei ní foō le! 1 Nyedfēa no noñ ye nyehē nō; nyekadfēa nii wudši, ši moñ nyeke hešibaloi le abaä nyehē ši! Nye- 16 kafea nāleloi ye nyedientše nyehie! 1 Nyekañōa efoñ nyetōa moko efoñ nādšian; nyedfēa noni 17 yo feo nō nyetōa ye gbomeī fē hie! 1 Ke anyē mli aba ye nyegbefan le, nyeke gbomeī fē ayea 18 hedšole na; 1 ni nyekatoa nyedientše nyehē owyele, nye mei ní misumoo, ši moñ nyeñmea mlifū 19 le gbe; edšake anmā ake: „Minō dši owyeleto, mi mato nādšian! Nyontšo le ke“ le. 1 Nohewo 20 le kedši hōmō ye ohenyelo le, hāle nii eye; kedši kumai yele le, hāle noko enu; edšake ke ofe nakai le, oobua nai ke la na oofie eyiteñ. 1

21 Kahā efoñ miye onō kōnim, ši moni oke ekpa-
kpa aye efoñ nō kōnim!

Yi 13. Susuma fē susuma aba ehe ši ahā hegbei
ní yeo nō le. Edšake hegbe ko be, ake dša no-
ni dše Nyoñmo nō, ši nii ní yo le, Nyoñmo esa
2 eto. | Beni afe ní mofēmo ní kūo hegbe le na le,
Nyoñmo gbedšianoto le ni ete ši eši; ši mei ní
teo ši nakai le, ana kodšomo ahā amedientše a-
3 mehe. | Edšake lumei le dšee niitšumoi kpakpai
ahe gbeye dšiamē, ši moni niitšumoi fōdši anō.
Ši kedši osumoo hegbe le gbeyešemo le, femo
4 ekpakpa, ni oona yidšiemō ye eden; | edšake
Nyoñmo sōolo dšile ye ohewo, koni ahī ahāo.
Ši kedši ofe noni dši efoñ le, še gbeye! edšake
dšee yaka ehieo tši le; edšake Nyoñmo sōolo
dšile ke moni ke mlifū toō moni tšuo niifōdšia-
5 nii le nō owele; | hewo le ehia, ake wobaä
wohe ši, dšee mlifū le hewo keke; ši moni heniile
6 hewo hū. | Edšake no hewo ni nyetsuo onia hū
le; edšake Nyoñmo manniitšuloi dšiamē, ni neke
nii ne noni nō ameyeo.

7 Nohewo le nyewoa nyenyōdši nyehāä mei le
fē. Mo gbefan ní onia yo le, nyetsua onia; mo
nō ní nto yo le, nto; mo nō ní dši gbeyešemo
8 le, gbeyešemo; mo nō ní dši wō le, wō. | Nye-
kahiea mokomoko nyōmō ko, dša suomō ní nyeke
asumo nyehe le; edšake moni sumoo mokroko
9 le, eye mla nō pe; | edšake noni akē ake: „Kabo
adfamañ! kagbe gbomo! kadsu! kaye amale oda-
se! ohie akakō noko no!“ le, ni ke kitā kroko

hū ye le, fē ye yitšo ye neke wiemo ne mli ní
 dši: „Sumo onanyo take boni osumoo bodientše
 10 ohe le!“ । Suomo le efee enanyo efoñ ko, hewo
 le mla le noyeli pe le dši suomo le.

11 Ni asañ no hū, noni wole be ní sa le, ake
 agbene ñmletfā le eše etā momo ebāwo, koni
 wote ši ke-dše wo le mli; edšake agbene wala-
 heremo le ebeñkewo fe tšutsu beni wohe woye
 12 le: । Nyōñ le eho etā, ši dše batšere; nohewo le
 nyehāa wonōa duñ mli niitšumoi le wofōa ši, ni
 13 wowo la le tawunii le! । Woba wodšen fefeo take
 boni sa fāne le, dšee ye fufemo ke dāto mli;
 dšee adfamañbo ke nyenyentšibo mli, dšee bē ke
 14 awuñāyeli mli; । ši moñ nyewoa Jesu Kristo, ni
 nyekahāa helo le nođfenmo le ntšō helo le se-
 dii le!

Yi 14. Ši moni gbedeo ye hemo ke yeli mli le nye-
 2 hereale atū; ši nyekabua susumoi atēñ. । Mokome
 heo yeo, ake eye nibii fia moñ; ši mo ní gbe-
 3 deo le, fie keke eyeo. । Moni yeo le akagbe moni
 yee le he guo; ni moni yee le akakodšo moni
 4 yeo le; edšake Nyonmo enōle. । Bo le, namo dšio
 ní okodšoog wenū kroko le? Ledientše enyontšo
 le edamoo ši lo egbeo ši ehāä; ši akele adamo ši;
 5 edšake Nyonmo nyēo ekele damoo ši. । Mokome
 buo gbī fe gbī; ši moko hū buo gbī fē gbī: hā
 ní mofemo aná hewale ye ledientše edfenmo le
 6 mli. । Moni dfēo gbī no le, Nyontšo le edfēo no
 ehāä; ni moni dfēē gbī no le, Nyontšo le hū edfēē
 no ehāä. Moni yeo nii le, Nyontšo le eyeo ehāä,

- edšake edaä Nyoñmo ši; ni moni yee nii le, Nyontšo le eyee nii ehää, ni edaä Nyoñmo ši hū. |
- 7 Edšake woteñ moko yi náa wala ehää ledientše
- 8 ehe, ni moko gboo hū ehää ledientše ehe; | edšake kedši woyi na wala dši, Nyontšo le woyi naä wala wohää, ni kedši wogboi hū dši, Nyontšo le wogboio wohää. Nohewo le woyi naä wala
- 9 dšiō, wogboio dšiō, Nyontšo le nō dšiwō. | Edšake nohewo ni Kristo gbo ni ete ši ni ehie tšē ekoñ,
- 10 koni eye gbohī ke hiekāloi fē Nyontšo. | Ši bo le, meba okodšo onyemi? Alo bo hū, meba ogbeo onyemi he guo? Edšake ake wofē adamo
- 11 Kristo kodšomosei le hie. | Edšake akmā ake: „Nyontšo le ke: Ake noni mi mihie kā ne, nakutšo fē nakutšo akotomi, ni lilei fē lilei adšadše atšō Nyoñmo.“ | Bele nohewo le woteñ mofēmo abu ledientše ehewo akonta ahā Nyoñmo.
- 13 Nohewo le wokakodšo wohe doññ; ši ene moñ nyekodšoa, ake moko akato temonō ko lo tšōne
- 14 ko ehā enyemi. | Mile ni misa miye hewale ye no ye Nyontšo Jesu mli, ake nokonoko be ní dši bulemo noko ye ledientše ehewo, ake dša moni buo noko ake bulemonō ni le, le etšōo bulemonō ehää; | ši ke nrmā hewo ni onyemi le yeo nkomo le, bele obaa odšeñ ye suomō na doññ: oke onmā le akafite mone ní Kristo gbo hāle le!
- 16 Nohewo le nyekahāa aboa nyenōkpakpa le musu! | Edšake Nyoñmo mantšeyeli le dšee niyeli ke numo; ši moñ dšale ke hedšole ke miše ye Mu-
- 18 mo kroñkroñ mli; | edšake moni ye enemei aml

ní esōmōo Kristo le, Nyōnmo na ehe tšuidšūrō
 19 ni esa ye gbomei ahie hū. | Nohewo le agbene
 nyehāa wotiuā hedšole le nibii ke nibii ní moko
 20 ke-amā enyemi le mon! | Kafite Nyōnmo niitšumo
 ye nīmā hewo! nibii fē he tše mon ne; ši kēle
 21 eye efoñ hā gbomo ní ke temo yeo le. | Ehi
 ake oyee lo ni osa onuu wein lo noko ní onyemi
 22 teo lo atšōo ena lo egbedeo ye mli le. | Bo le oye
 hemo ke yeli: oke-to ohā bodientše ohe ye Nyōn-
 mo hie: adšo moni ekodšoo ledientše ehe ye noni
 23 ebuo ake esa le mli! | Ši moni dšeo nwane le,
 kedši eye le, abule fo; akeši edšee hemo ke yeli
 mli: ši nofēno ní dšee hemo ke yeli mli le, eša
 dši no.

Yi 15. Ši dša ake wo ní wonyēo le, wohieo mei ní
 nyēē le agbodšomoi le, ni wokasa wodientše
 2 wohie. | Woteñ mofēmo asa enanyo hie, koni
 3 ahi ahāle ní anō-māle, | edšake Kristo tete esaa
 ledientše ehie, ši mon take boni anmā le „oho-
 4 raboloj le ahoraboj le egbe mino“ le. | Edšake
 nibii abo ní anmā ato momo le, wodientše wohe
 niitšōmo hewo ní anmā ato le, koni woke nīmālei
 le atšuišinme le ke mišedšemo le ana nohiekāmo
 5 le. | Ši tšuišinme ke mišedšemo Nyōnmo le ahā-
 nye dšeiñmo kome ye nyeteñ ye Kristo Jesu na; |
 6 koni nyeke dšeiñmo kome ke nabu kome awo
 Nyōnmo ke wo-Nyontšo Jesu Kristo tše le hie
 nyam.

7 Nohewo le nyenōñōa nyehe, take boni Kristo
 enōnye ke-ba emasei le ke-hā Nyōnmo anum-

- 8 nyam. | Ši mike, ake Jesu Kristo etšō sōolo ehā
 ketiafō le ye Nyoŋmo anokwale hewo, koni eke-
 9 mā šii ní awo tšemei le ano mi, | ši dšēnmādši
 le awo Nyoŋmo hie nyam ye mobonale hewo,
 take boni anmā le ake: „Ene hewo le madšie
 oyi ye dšēnmādši amlī, ni ogbei le hū mala ma-
 10 hā!“ | Ni esa eke: „Nye dšēnmādši nyeke eman
 11 le mli aflīanye!“ | Ni asaŋ: „Nyedšiea Nyon-
 tšo le yi, nye dšēnmādši fē, ni nyewoa eno,
 12 nye mādši fē!“ | Ni asaŋ Jesaya ke ake: „Jesai
 šišifā le amō ši, ni moko ate ši, koni eye dšēn-
 mādši ano: le eno dšēnmādši anō amehie ame-
 13 fō!“ | Ši nohiekāmo Nyoŋmo le ahā nyeyimo o-
 bōbōbō ke nyāmo ke hedšole fē ye noni nyeheo
 nyeyeo le mli, koni nyena nohiekāmo ní ateke
 no ye Mumo kronkron hewale mli.
- 14 Ši midientše hū miye hewale ye no ye nye-
 hewo, ake nyedientše tete nyeyimo obōbōbō ke
 mlihile; ni niile fē eyimonye to, ni nyeye he-
 15 wale ní nyeke-wieo nyetšōo nyehe hū; | ši no
 moŋ ekā na miŋmā ekomei mimādšenyē, anyemi-
 mei, koni masa maŋō-kainye kē ye dromo ní
 16 Nyoŋmo enō-hāmi le hewo; | ní miŋō-tšō Jesu
 Kristo maŋniitšulo mihā dšēnmādši le, ní mitšu
 Nyoŋmo sanekpakpa le he osofoniitšumo le, koni
 dšēnmādši le atšōmo afole ní nō ena dšogbā ní
 17 atšu he ye Mumo kronkron mli. | Nohewo le miye
 18 lānii ye Kristo Jesu mli ye Nyoŋmo gbefan; | edša-
 ke mikaŋ noko miwieŋ, ake dša noni Kristo kemi
 tšu hā dšēnmādši atoibō, ye wiemo mli dšio, ni-
 19 tšumo mli dšio; | ye okadii ke nakpenii ahewale

19 mli, ye Nyonmo Mumo hewale mli; boni fe ni
 20 midše Jerusalem mibole ši ahũ ke-yaši Iliriko ni
 migbe Kristo sanekpakpa le na; ı ši nakai mibo
 moden titri, ake heni anako atši Kristo gbei le ta
 ye le, madšadše sanekpakpa le matsõ ye, koni
 21 mikatfa ye mokroko šisidše le no; ı ši mon boni
 anmã ake: „Mei ni anako adšadše ehe sane ko
 atšõame le, ameana; ni mei ni nuko le, ameayo
 se“ le.

22 Ene hewo hũ ni atšimi gbe kpitiokpitio, ni
 23 mibako nyenõ le. ı Ši agbene noni mibe gbe ye
 bie niian ne donn, ni misa midše afi pi ne mi-
 24 tao, ake mibaä nyenõ le hewo le, ı befẽbe ni
 kule madom ke-ya Spania le, maba nyenõ; edša-
 ke mihie kã no, ake, ke matsõ dšeingbe le, makwe
 nyehie, koni, kedši matõ ye nyehe fio fẽdã le,
 25 nyeyadšiemii gbe ke-ya dšei. ı Ši agbene le mifa
 gbe ke-nya Jerusalem dã, ni mayasõmo kron-
 26 kronbii le. ı Edšake Makedonia ke Akaya, ná
 tšuidšürõ, ake ameabo nanyo ko ameyahã kron-
 27 kronbii ni yo Jerusalem le ahiafoi le. ı Edšake
 amená tšuidšürõ leleñši; kële amehie nomei a-
 nyõmo hũ; edšake ke amemumoniikpakpaian le ni
 dšenmãdši le keame bo nanyo ye le, edša ake
 28 ameke heloniikpakpai hũ asõmoame. ı Agbene ene
 le, ke migbe na, ni misõo neke yibii ne ana mi-
 hãame le, makõ gbe ke-atšõ nyeten ke-ya Spa-
 29 nia. ı Ši mile ake kedši miba le, Kristo sanekpa-
 kpa le dšõmo fale le mli ni maba ye.

30 Ši mikpanye fai, anyemimeii, ye wo-Nyontšo
 Jesu Kristo hewo ke mumo le suomõ le hewo,

ní nyeple nyefata mihe ye nyesolemoĩ le ní nye-
 31 soleo nyehãämi ye Nyonmo hie le amlı, ı koni
 adsiemi ye toigboloĩ ni yo Judea le aden, ní mi-
 sōomo ní miyasōmo ye Jerusalem le anō meikron-
 32 kroĩ le ana dšogbañ; ı koni miki miše aba nyenō
 ye Nyonmo suomo le na, ni mikenye adšo mihe
 33 ekoñ. ı Ši hedšole Nyonmo le ke nyefē ahi ši!
 Amen.

Yi 16. Ši mĩdšie wonyemiyō Foibe le, ní dši asafo ní
 2 ye Kenkrea le sōolo le, yi mahānye; ı koni nye-
 herele miše na ye Nyontšo le mli, boni sa mei-
 kronkroĩ le, ni nyefata ehe ye niitšumo fē ni-
 tšumo ní nyehiaäle ye mli leñ; edšake ledientše
 hũ, mei pĩ ke midientše hũ hefatalo dšile. ı
 3 Nyeñãa Priska ke Akwila, mei ní dši minane-
 4 meiniitšuloĩ ye Kristo Jesu mli, ı ni amenō ame-
 dientše amekuei amefie ši ye misusuma hewo,
 ni dsee mi keke midaäame ši, ši mon dšenmãdši
 5 le amlı asafoi le fē hũ le. ı Nyeñãa asafo le ní
 yo amewe le hũ. Nyeñãa Epaineto moni misu-
 moo le, ní dši Asia kleñkleñmo hã Kristo le. ı
 6 Nyeñãa Maria ní gba ehe na pĩ ehãwo le. ı
 7 Nyeñãa Androniko ke Junia, miwekumei, ní afimo
 afata mihe le, ni ameyo gbei ye bofoi le atēñ,
 8 ni ametšō mihie ye Kristo mli le. ı Nyeñãa Am-
 9 plia moni misumoo ye Nyontšo le mli le. ı Nye-
 ñãa Urbano ní dši wonanyoniitšulo ye Kristo mli
 10 le, ke Staki moni misumoo le. ı Nyeñãa Apele
 moni hie sa ye Kristo mli le. Nyeñãa mei ní
 11 dše Aristobulo webii le atēñ le. ı Nyeñãa miwe

- kunyo Herodion le. Nyeñãa mei ní dše Narkiso
 12 webii le atei ni ameyo Kristo mli le. | Nyeñãa
 Trifaina ke Trifosa ní boö moden ye Nyontšo le
 mli le. Nyeñãa Persi moni asumoo le, moni bo
 13 moden naakpa ye Nyontšo le mli le. | Nyeñãa
 Rufo moni afäle ye Nyontšo le mli le, kele kemi
 14 hũ minye le. | Nyeñãa Asinkrito, Flegon, Herma,
 Patroba, Herme ke nyemimeí ní keame yo le. |
 15 Nyeñãa Filologo ke Julia, Nerea ke enyemiyō
 le, ke Olimpa ke meikronkroi le ní keame yo
 16 le fē. | Nyeke našomo kronkron añãñãa nyehe.
 Kristo asafoi le fē mibinye.
 17 Ši mikpanye fai, anyemimeí, koni nyesra mei
 ní hãã mligblamoí le ke tšōnei le baã amešio
 tšōmo ní nyekase le, ni nyetši nyehe ke-dše ame-
 18 nō le. | Edšake menemeí le, wo-Nyontšo Jesu
 Kristo amesōmo, ši mon amedientše amemusu;
 ni ameke mlihilewiemoí ke nadokomoí lakaã mei
 19 ní efoñ be amehe le atšui. | Edšake nye nyetoibō
 le eše mei le fē atoñian; nohewo le mimi mše
 ye nyehewo; ši mīsumo ake nyetšōmo ñãloí nye-
 20 hã ekpakpa le mon, ši meikroi hã efoñ le. | Ši
 hedšole Nyonmo le ana Satana no kwrã ke-ba
 nyenane ši mra mli! Wo-Nyontšo Jesu Kristo
 dromō le kenye ahi ši! Amen.
 21 Minanyoniitšulo Timoteo ke miwekumeí Lukio
 ke Jason ke Sosipatre le mibinye.
 22 Mi Tertio hũ ní minmã neke wolo ne, mibinye
 ye Nyontšo le mli.
 23 Gayo moni dši mike asafo le fē šiatše le mī-
 binye. Erasto moni dši mañ šika kwelo le, ke

- 24 wonyemi Kwarto le mibinye. | Wo-Nyontšo Jesu
 Kristo dromo le kenye fē ahī ši! Amen.
- 25 Ši moni anyē amāmonye šin̄n ye misanekpakpa
 le ke Jesu Kristo šiemo le na, ye temosane ní
- 26 abu no ke-dše nano yinoi le kpodšiemō, | ši eye
 faññ agbene, ni atšō gbaloi anmālei ano ye Nano-
 Nyonmo kitā na atši tā atšō dšenmādši le fē ní
- 27 amebo hemo ke yeli toi le na le, | le moni edši
 Nyonmo nālo kome le, awo ehie nyam ye Jesu
 Kristo mli ke-yaši nanoi ano! Amen.

(Adše Korinto anmā amādše Romafoi ye Foibe
 moni dši Kenkrea asafo le sōolo le deñ.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

KLEŅKLEŅ WOLO

NÍ ENMĀ EMĀDŠE KORINTOBII LE.

1 Paulo, Jesu Kristo bofo ní atšele ye Nyonmo
2 suomo na le, ke Sostene, wonyemi le, i (nmää)
ke-yahā Nyonmo asafō ní yo Korinto le, mei
ní atšu amehē ye Kristo Jesu mli ní dši mei-
kronkroi ní atšeamē ke mei le fē ní tšeo wo-
Nyontšo Jesu Kristo gbei le anō ye hefēhe, ame-
3 kewo fē nō, le: i Dromo ahānye ke hedšole ke-
dše Nyonmo ní dši wotše le ke Nyontšo Jesu
Kristo le nō.

4 Mida mi-Nyonmo le ši dāne ye nyegbefaŅ,
ye Nyonmo dromo ní anō-hānye ye Kristo Jesu
5 mli le hewo; i ake emli non atšō afenye nii fē
tšemei, wiemo fē wiemo ke niile fē niile nō, i
6 take bo non ní awadše Kristo odase le ye nye-
7 mli, i ní dromonikēnii ko chiaanye ní nyekweo
wo-Nyontšo Jesu Kristo kpodšiemō le gbe, i
8 mo non ní awadšenye ke-ate nagbe ní nyeye
bem ye wo-Nyontšo Jesu Kristo gbi le nō. i
9 Anokwafo dši Nyonmo, moni tšenye ke-ba ebi
Jesu Kristo, wo-Nyontšo le, nanyobo le mli le!

- 10 Ši mikpanye fai, anyemimei! ye wo-Nyontšo
 Jesu Kristo gbei le ahewo, ní nyewie wiemo
 kome ní akagblagbla nyemli, ši moñ nyefě nye-
 11 yitšon ke nyedfenmo asa afe ekome non! Ši
 Kloe mei le tfami adafi ye nyehewo, minyemi-
 12 mei! ake bei ye nyeten. Ši mike ene, ake nye-
 ten mofemo keo ake: Mi le moñ, Paulo nō dšimi!
 Ši mi le, Apolo nōn! Ši mi le, Kefa nōn! Ši
 mi le, Kristo nōn!
- 13 Ani agbla Kristo mli? Ani Paulo ni aseñ a-
 hānye le, alo Paulo gbei amli ni abaptisinye
 14 awo? Mida Nyonmo ši, ake mibaptisii nyeten
 15 moko, ake dša Krispo ke Gayo, koni moko
 akake ake mibaptisi mei miwo midientše migbei
 16 amli. Ši mibaptisi Stefana we le hū: no se ne,
 17 mibaptisi moko mifata he dšinn, milee. Ši Kristo
 tšuumi ake mibabaptisi, ši moñ ake mibadšadše
 sanekpakpa le, ni dšee ye wiemo nā le mli tete,
 koni Kristo señmotšo le akafe efo.
- 18 Ši señmotšo le he wiemo le dši kwašiwiamo
 hā mei ní hie kpātāä le moñ; ši wo ní ahereo
 19 woyiwala le, Nyonmo hewale ni hāwo. Ši anmā
 ake: „Mafite nāloj anā, ni šišinaloj ašišinā hū
 20 maše mafō.“ Nēgbe nālo yo? nē woloimālo yo?
 nē dšee neñ natalo yo? Ani Nyonmo enōko dšee
 21 leñ nā le efeko kwašiasane? Ši ake ní dšee le
 tšōō Nyonmo nā le mli ní eke enā le ale Nyonmo
 le, hewo le esa Nyonmo hie, ake eke šiemo
 kwašiasane le hereo mei ní heo yeo le ayiwala: Ši
 22 ešrāakeši Judafoi le, okadii ametaoo, ni Helemei
 23 hū, nā ši amebio, ši wo le wošieo Kristo ní

asenle le, moni tšō tšōne ehā Yudafoi ke kwašia-
 24 sane ehā dšenmādsi le, i ši ame ní atšeamē ke-
 ba le fē, Judafoi dšiō, Helemei dšiō, wošieo Kri-
 sto, Nyonmo hewale ke Nyonmo nā le, wotšōo-
 25 ame. i Edšake Nyonmo kwašianō le naā fe gbo-
 mei, ni Nyonmo gbodšomonō le waä fe gbomei.
 26 Ši, anyemimei, nyekwea nyetšemō le, ake ní
 dsee nālōi ní yo helo na le pī, dsee hewalōi pī,
 27 dsee abladei pī, i ši mon dše neñ kwašianii le
 ni Nyonmo ehala, koni egbe nālōi le ahie; ni
 dše neñ gbodšomonii le hū ni Nyonmo ehala,
 28 koni egbe nii ní wa le ahie; i ni dše neñ nii ní
 tfia ši ke nii ní agbe heguo le ni Nyonmo ehala,
 ke nibii ní dsee nokonoko tete, koni ehā nibii
 29 ní dši noko le afe yaka; i beni afe ní helo ko
 30 helo ko akafā ye ehie. i Ši leđientše emli le,
 nye nyedše ye Kristo Jesu mli, moni tšō nā ní
 dše Nyonmo nō ke dšale ke hetšumo ke kpōmo
 31 ehāwo; i koni boni anmā le „moni fāā le, Nyon-
 tšo le no efā efō“.

Yi 2. Ni mi tete, beni miba nyenō le, anyemimei,
 dsee nā wiemo wulu mike-ba ni mibadšadše Nyon-
 2 mo odase le mitšōnye; i ši misusuu miyiñ ake
 male noko ye nyeten, ake dša Jesu Kristo, ke
 3 le ní asenle le. i Ni mi hū, gbodšomo ke gbeye-
 šemo ke hekpokpomō pī amli ni mikenye yo; i
 4 ni miwiemo hū ke misanešiemō le, dsee gbomei
 anā yintšōmo wiemoi amli, ši moni mumo ke
 5 hewale tšōmo mli ni eyo, i koni nyehemo ke

yeli le akamā gbomei anā mli, ši moñ Nyoñmo hewale mli emā.

- 6 Ši nā kē wowieo ye mei ní hio ke-wulaä ši le aten, ši dsee dse neñ nā alo dse neñ onukpai
- 7 le ní feo yaka le anō; i ši moñ wowieo Nyoñmo nā ní yo temosane mli ní anō-te le ní Nyoñmo sa eto, dāni adše dšen šiši le, hā wonumnyam, i
- 8 ní dse neñ onukpai le aten moko eleko le; ši amena amele kule, amenañ ameseñ moni dši anumnyam Nyontšo le, i ši moñ boni anmā le, „nii ní hienmei enako ní toi hū nuko ní ebako gbomo tšuiñ dā ní Nyoñmo sa eto mei ní sumoole
- 10 le“. i Ši wo le, Nyoñmo ke Emumo le edšie kpo etšowo; ši Mumo le taoo nii fē mli, Nyoñmo nii
- 11 ní kwoö le amli tete. i Ši gbomei aten namo le gbomo he nii, ake dša gbomo mumo le, ní yo emli le? Nakai non kē Nyoñmo he nii le hū
- 12 mokomoko lee, ake dša Nyoñmo Mumo le. i Ši wo le, dsee dse neñ mumo le woná, ši moñ Mumo le ní dse Nyoñmo mli le, koni wona wole nii ní
- 13 Nyoñmo edrowo le: i nii ní wowieo hū, dsee gbomo nā kasemo-wiemoi le amli, ši ye wiemoi ní Mumo le etšo le amli ní woke Mumo nii ato
- 14 Mumo nii ahe. i Ši susuma nō gbomo le hee Nyoñmo Mumo le nii le: edšake efele ake kwašianiin, ni enyēñ ele, ake mumo ake kodšoö. i Ši mumo nō gbomo le kodšoö nii fia moñ, ši le le, moko-
- 16 moko ekodšoole. i Edšake „namo le Nyontšo le yiñ, ní ehā ele nā le?“ Ši wo le wowieo Kristo yiñ.

Yi 3. Ni mi le, anyemimei! minyēē mawie matsō-
nye take atšōo mumo-gbomei le, ši mon take
boni atšōo helo-gbomei, tamō abifabii ye Kristo
2 mli le. i Fufō mihānye nyenu, ni dšee nīmā, edša-
ke nyenyēko. Ši asan agbene hū tete nyenyēē
3 lolo, i edšake helomei dšinye lolo. Ši gbii abo
ni awunāyeli ke bēi ke mligblamoī yo nyeten
lolo le, ani dšee helomei dšinye ni nyenyieo gbo-
4 mei ana lolo? i Edšake beni mokō ke: Paulo nō
dšimi! ni moko hū ke ake: Apolo nō dšimi! le:
ani nyedšee (gbomei) helomei?
5 Agbene namo dši Paulo? Namō dši Apolo hū?
Sōoloīn, mei anō ní nyetšō ní nyehe nyeye le,
ni mofēmo hū boni Nyontšō le enō-hāle le tete. i
6 Mi le, miteo: Apolo fie nō nu: ši Nyonmo mon
7 ni hā efere. i Bele agbene dšee moni eteo le dši
noko, ni dšee moni efie nō nu le hū, ši mon moni
8 hā efere, ní dši Nyonmo le. i Ši moni teo le ke
moni fieo nō nu le fē ekomei: ši mofēmo ana
ledientše enyōmowō, take boni ledientše eniitšumo
9 yo hā le. i Edšake Nyonmo hefataloi-niitšuloī le
dšiwō: Nyonmo hūmo, Nyonmo tšumā dšinye.
10 Nyonmo dromo le ní anō-hāmi le na ni mita-
mo tšutfalo nālo ko mito tšu šiši, ši moko
tfaä nō: ši hā mofēmo akwe ní ahī boni etfaä
11 nō ehāä le. i Edšake šiši kroko moko nyēn ato
fe no ní emā ši momo ní dši Jesu Kristo le
12 mon: i Ši ke moko mā neke šišitō ne nō, ni
emā šika, dšetei, tei ní dšra wa, tšei, dšei lo
13 nto le: i mofēmo niitšumo le, aana fan: edšake
gbi le afā kpo, efāke la mli eedše kpo ye, ni

14 mofēmo niitšumo le, bofēbo ní eyo hāā le, la le
 15 aka: i ke moko niitšumo le ní etfa no le ahī ši
 16 le, eena nyōmowō; i ši ke moko niitšumo le ašā
 le, eeladše no; ši ledientše le, aahere eyiwala,
 ši kēle take boni moko ní tšōo la mli le.

16 Ani nyelee, ake Nyonmo tšu dšinye ni Nyonmo
 17 Mumo le hiō nyemli le? i Ke moko fite Nyonmo
 tšu le, le le fitemo Nyonmo afitele; edšake Nyon-
 mo tšu le ye kronkron: no dšinye.

18 Nyeten mokomoko akašišiu ledientše ehe! Moni
 susuo ake nālo dšile ye nyeten ye dše nen le,
 19 hā ní efe kwašia, koni etšō nālo. i Ši dše nen nā
 le dši kwašiasane ye Nyonmo nō. Ši anmā ake:
 „Emōo nāloi le ye amedientše amenā fon le mli.“ i
 20 Ni asan: „Nyontšo le le nāloi adfenmoi le, ake
 21 yakanii dšiamē.“ i Nohewo le mokomoko akafā
 22 mfō gbomei ano. Ši nii fē le, nyenōn, i Paulo
 dšio, Apolo dšio; Kefa dšio, dše len dšio; wala
 dšio, gbele dšio; nii ní yo ne dšio, nii ní baba
 23 le dšio: fē le, nyenōn; i ši nye le, Kristo nō
 dšinye: ši Kristo le, Nyonmo nōn.

Yi 4. Bobo ní gbomo abuwō ne, ake Kristo sōoloi
 2 ke semei ní yo Nyonmo temosādši le ano. i Ši
 noni efe le, atao ye semei le amlī, koni anaame
 3 ake anokwafo dši ameten mofēmo. i Ši mi le,
 noko bibio po dši hāmi, ake nyekodšoomi alo
 akodšoomi ye gbomei agbi ko no: ši midientše
 4 mihe tete le mikodšoo; i edšakeši milee noko ye
 midientše mihe mon: ši kēle dšee enē mli ni a-
 bumi bem ye; ši moni kodšomi le dši Nyontšo

- 5 le. | Nohewo le nyekakodsoa noko, dāni še be
 le, ke-yaši beyino ní Nyontšo le aba, moni ke
 dūdšianibii ní aňō-te le tete aba la hie, ni
 eedšie tšuiianadšinai le aši le: ni no le yidšiemo
 le aše mofemo den ke-adše Nyonmo nō.
- 6 Ši neke nibii ne, anyemimei, miwie minō-to
 mike Apolo le he ye nyehewo, koni nyekase ye
 womli, ake moko akadfen fe noni anmā le no,
 koni nyeten moko akafū ye moko hewo nši e-
- 7 nanyo. | Ši namo ekpa mli enōo? Ni asan meni
 oyo ní dsee ná oná? Ši kedši ná oná hū le,
 8 meba ofää take moko ní dsee ná ená le? | Nye-
 tro momo, nyená nii momo, nyešiwō ni nyeyeo
 mantše! ni kule nyena nyeye mantše tete, koni
 9 wō hū wokenye aye mantše! | Edšake efeomi,
 ake Nyonmo enōwo ní dši bofoi le efe sekpeloj
 ní tamō mei ní aňō-hā gbele le; ake wofe no-
 kwemonō wobā dše len ke nweibofoi ke gbomei. |
- 10 Wō le, kwašiai dšiwō ye Kristo hewo, ši nye
 le, nāleloj dšinye ye Kristo mli; wō le, wodši
 gbodšoloi, ši nye le, nyedši hewaloi; nye, nye-
 dši nyamgbomei, ši wō le, wōbe henowomō. |
- 11 Ke-baši nmletšā ne non no le hōmō ke kumai
 yeowo, ni wonyieo yaiyai, ni agblagblaäwo maī,
 12 ni wōbe hilehe krede ko, | ni wogbaä wōhe na
 ke niitšumo ní wōke wodientše wonidši tšuo le:
 beni adšewo le, wondšo: beni awaäwo yi le,
 wonhie mli: beni alomowo le, wonkpa fai: |
- 13 wotamo dše len tumunonii, mei le fē abemonii
 14 ke-baši be ne! | Dsee nyehiegbelewō ni minmā
 nii ne mihā, ši mon, take mibii ní misumo le,

- 15 miwīe mitsōnye. † Edšakeši kedši nyeye gbekebi-
akweloi akpei nyonma ye Kristo mli tete le, kele
nyebe tšemei babaō; edšake Kristo Jesu mli ni
mi mon mitsō ni mīke sanekpakpa le fonye. †
16 Nohewo le mikpanye fai, ake nyekaseami.
17 No hewo hū ni mitsū Timoteo ní dši mibi a-
nokwafo ní misumoole ye Nyontšo le mli le ke-
ba nyenō, ní ebakainye migbei ní yo Kristo mli
le, boni miwīe mitsōo ye asafo fē asafo mli, ye
18 hefēhe le. † Ši meikomei fūo ye mihewo ake mibaa
19 nyenō po; † ši oya mli maba nyenō, ke Nyontšo
le misumo le, ni mbale dšee mei ní efū le wiemo
20 le, ši hewale le mon. † Edšakeši dšee wiemo mli
ni Nyonmo mantšeyeli le yo, ši hewale mli mon. †
21 Te nyetao teñ? mihie tšo mli ke-ba nyenō, alo
suomo ke kpōfemo mumo mli, lo?

- Yi 5.** Anuo ye nyehewo kwa, ake aboō adfaman ye
nyeteñ, adfamanbo ní be dšenmādši le amlī tete,
2 ake moko wyeo etše nā le! † Ni nye le, nyefū,
ni nyeye nkomo mon, koni adšie moni tšu neke
3 nii ne ye nyeteñ afō mon? † Edšake mi ní mibe
nyenō ye gbomotšo leñ tete, ši miye ye mumo
le mli le, mikodšo moni tšu neke nii ne momo,
4 take noni miye nyenō le, ni mīke † ake wotšo
wo-Nyontšo Jesu Kristo gbei amlī, ni ke nyeke
mimumo le fē na bakpe ši ke wo-Nyontšo Jesu
5 Kristo hewale le, † wonō mone wohā Satana, ko-
ni akpātā ehelo le hie, ní ahere mumo le yiwa-
la ye Nyontšo Jesu gbi le no!
6 Nyefā le bo feo! Nyelee ake māša bibio šää

- 7 mā fē? ı Nohewo le nyedšiea māša momo le nyefōa, koni nyefe mā hē, take boni akpiti dšinye le; edšakeši wohenohō le hū agbe ye wonādšian, 8 no ni dši Kristo le. ı Nohewo le nyehāa woyea (henohō-)afi hū, dsee māša momo le mli, ni asan dsee efoñ lo nōfoñfemo māša le mli, ši moñ ye anokwale akpitiñ ní yo ñmĩñmi le mli!
- 9 Miñmānye ye wolo le mli, ake nyeke adfa-
10 manbolo akafutu: ı agbene dsee dse neñ adfa-
manbolo lo hiedšolo lo amimyelo lo wondšalo
ahe kwrā ni miwie ne, ešrāake no kule dša ake
11 nyedše dse leñ; ı ši agbene miñmānye, ake nyek-
keame-akafutu ne: kedši moko ní atseole nyemi
le dši adfamanbolo lo hiedšolo lo wondšalo lo mei
adšelo lo dātolo lo amimyele le, le le nyekele-
12 akayea nii tete! ı Ši mei ní yo se le, me miki-
ame kodšomo hūñ? Ani mei ní yo mli tete le,
13 nye moñ, nyekodšo? ı Ši mei ní yo se le, Nyon-
mo akodšoame. Nyedšiea mofon le ye nyedien-
tše nyeten nyefōa!

Yi 6. Nto kā hū nyeten moko ní ke enanyo yo sane ko le kaä ní eya ekele aya kodšomo ye mei ní edšaa gbe le ahie, ni dsee meikronkroi 2 le ahie? ı Ani nyelee ake meikronkroi le akodšo dše leñ? Ni ke nye ni akenye akodšo dše leñ 3 le, aso nyesaa sādši bibii akodšomo? ı Ani nyelee ake ñweibofoi tete wookodšo? Ši mbasroo ñmā- 4 hesādši! ı Agbene ñmāhesādši, kedši nyeye eko kodšomo le, no le mei ní abuuame noko ye asafu le mli le, nomei noñ nyeke-traä ši (ní ameko-

- 5 dšo)! । Nyehiegbelewō hewo miwiewe ene ne; aso
 be ní dši ne leleñ, ake nālo komeflo be nyeten,
 alo mokome ní anyē enyemimeī le atēñ akodšo,
 6 lo? । Ši moñ nyemi ke nyemi yaä kodšomo, ni
 7 ene ye mei ní hee yee le ahie! । Ene agbene
 nyegbe ši momo, ake sādši-akodšomoi moñ ye
 nyeten kwrā: meba nyehāā ayenye amim moñ?
 8 meba nyehāā ašišiunye moñ? । Ši nye moñ nye-
 yeo amim ni nyešišiuo, ni ene mei ní dši nyemi-
 9 mei tete! । Ani nyelee ake amimyeliloī yee Nyon-
 mo mantšeyeli le no? Nyekahāā alakaānye! Adfa-
 mañboloī lo wondšaloī lo gblānkūoloī lo mei ní
 ke amedientše amehelo feo yakayakanii lo hī ní
 10 ke amehe feo yakayakanii, । lo dšuloī lo hiedšo-
 loī lo dātoloī lo mei adšeloi lo amimyeliloī yen.
 11 Nyonmo mantšeyeli le no kwrā. । Ni neke nye-
 ten meikomei yo sa; ši kēle adšu nyehe, ši asa
 atšu nyehe, ši abunye bem hū ye Nyontšo Jesu
 gbei ke wo-Nyonmo Mumo le mli.
- 12 Nibii fē hegbe miyo ne, ši kēle dsee nibii fē
 hīo hāā mo; nibii fē hegbe miyo ne, ši asañ
 13 dseemi ni mihāā noko aye mino. । Nmāi ye hā
 musu, ni musu hū ye hā nmāi: ši Nyonmo le,
 no ke enemei fē eešere eefie ši; ši gbomotšo le,
 dsee adfamañbo ni ake-hāā, ši Nyontšo le moñ,
 14 ni Nyontšo le hū akele-hāā gbomotšo le; । ši Nyon-
 mo le, boni ete Nyontšo le ši ke-dše gbohī atēñ
 15 le, nakai wo hū, eetewo ši ye ehewale na. । Ani
 nyelee ake nyegbomotšei le, Kristo henii dšiamē?
 bele mañō Kristo henii le mafe adfamañ henii,
 16 lo? Dabida! । Alo nyelee ake moni ke ehe ya-

kpete_o adfamañ he le, ekele-fe_o gbomotšo kome?
 Edsake eke ake „ameyi enyo le fě afe helo ko-
 17 me.“ ĩ Ši moni ke ehe yakpete_o Nyontšo le he
 18 le, ekele-fe_o mumo kome. ĩ Nyedšoa adfamañbo
 le na foi! Ešafemo fě ešafemo ní gbomo fe_o
 le, dšee egbomotšo le mli ni eyo, ši moni bo_o
 adfamañ le, efe_o eša ešio ledientše egbomotšo. ĩ
 19 Ani nyelee, ake nyegbomotšo le dši Mumo kroñ-
 kroñ ní yo nyemli le solemotšu, ni le le Nyon-
 mo nō nyenale ke-dše, ni nyedšee nyedientše
 20 nyenō, lo? ĩ Ši ake dšra henye: nohewo le nye-
 woa Nyonmo hie nyam ye nyegbomotšo ke nye-
 mumo le ní dši Nyonmo nō le mli.

Yi 7. Agbene nii ní nyenmā nyebahāmi le ahewo
 2 ne: Ehī hā nū, ake ekata yō he; ĩ ši adfamañ-
 boi ahewo le hā nū fě nū awye ledientše enā,
 ni yō fě yō agbā ledientše ewu.
 3 Agbene hā ní wu afe enā edšurō ní sale le,
 4 ni nā hū afe ewu nakai noñ. ĩ Nā le be hewale
 ye ledientše egbomotšo no, ši mon ewu le yo;
 nakai noñ kē wu le be hewale ye ledientše egbo-
 5 motšo no, ši enā le yo. ĩ Nyekatsia nyehe ke-
 dšea nyehe, ake dša nyeyi enyo le fě nyekplē
 dā, ke-yahā be ko, koni nyena dekā ní nyeke-
 ye buada ní nyesole; ni nyefe ekome ekoñ, koni
 Satana akatsō nyena ye nyehie ní kāā ši le he-
 6 wo. ĩ Ši ene miwieo ye nāwō na, ni dšee kitā
 7 na. ĩ Ši misumo ake gbomei fě ahī ši, take boni
 mi hū miyo ne; ši bele mofemo ye ledientše edro-

mokēnii ke-dše Nyonmo deñ, moko neke, ni moko hū ekroko.

8 Ši mīke ošidšafoi ke okulafoi ake: Ehi hāame, kedši amehi ši, take boni mi hū miyo ne le. |

9 Ši ke amehie kāā ši le, hā amebote gblā mli; edšake gblā hi fe šā.

10 Ši mei ní ebote gblā mli le, mi, ni dsee mi tete, ši Nyontšo le mon woame kitā, ake nā a-
11 kadše ewu he; | ši kedši edše ehe tete le, ehi ši nakai, ni ekagbā, alo eke ewu le ten aakpātā; ni wu hū akaši enā.

12 Ši mei ní efe le, mi, ni dsee Nyontšo le, mīke: Kedši nyemi ko ye nā ko ní hee yee, ni kēle
13 ekplē, ake ekele ahī ši le, ekašile: | Ni yō ko hū ní yō wu ko ní hee yee, ni kēle ekplē, ake
14 ekele ahī ši le, ekašile. | Ši atšu nū ní hee yee le he ye nā ne mli, ni atšu yō ko hū ní hee yee le he ye wu ne mli: edšake dsee nakai dšikule, nyebii le hū he ye mūdši; ši agbene le
15 amehe etše. | Ši ke moni hee yee le mitši ehe ke-nya le, hā ní etši ehe ke-ya: ayee nyeminū lo nyemiyō nyōn ye neke sādši ne amlī; ši he-
16 dšole mli ni Nyonmo etšewo ye. | Edšakeši meni ole, yō, ake oohere owu yi wala? Alo meni
17 ole, nū, ake oohere onā yi wala, lo? | Ake dša mofemo boni Nyonmo edša mli ehāle, mofemo boni Nyontšo le etšele ehā le, nakai enyie. Ni nakai mito hū ye asafoi le fō mli.

18 Afo moko ketia ni atšele dšinn, ekagbla ēha nō; fō mli ni atše moko ye dšinn, ekafo ketia. |

19 Ketiafō dsee nokoñ ni fō hū dsee nokoñ, ši Nyon-

- 20 mo kitāi le anoyeli mon dši noko. | Mofemo tše-
 21 mo ní anō-tšele le, ene mli non ehí ši ye. | Tšulo
 dšio ni atseo le dšinn, kahā midoo; ši mon ke
 onyē oheyelo hū otsō le, femo he niitšumo mon. |
 22 Ši moni atsele ye Nyontšo le mli ní edši tšulo
 le, dši Nyontšo le heyelo; nakai non kē moni
 23 atsele ní eye ehe le, dši Kristo tšulo. | Dšra ake-
 24 henye: nyekatsōmoa gbomei atšūdši. | Mofemo le,
 nō mli ní atsele ye le, anyemimei, nō mli non
 ehí ye Nyonmo nō!
- 25 Ši oblahi ke oblayei le, mibe Nyontšo le kitā
 ko ye amehewo, ši miyinsusumo miñō-wieo, take
 moni Nyontšo le enale mobo ní eke-ye anokwa
 26 le. | Agbene misusuo, ahe ene ahi ye hedšramo
 ní yo ne hewo, ake nakai šihile le hi hā gbo-
 27 mo. | Afio akpete yō he dšinn, katao fenemo;
 28 afeneo ye yō he hū dšinn, katao nā. | Ši kedši
 owye yō hū dši, ofeko eša; ni kedši oblayo hū
 gbā dši, efeko eša: ši amanehulū ye helo gbe-
 fañ ni menemei aana; ši mi le, miba nyeyi. |
 29 Ši ene le mike, anyemimei, ake be le ye kpi-
 tio: noni efe dši, ake mei ní yo nāmei tete le,
 afe tamō mei ní be eko, ni mei ní fo le hū,
 30 afe tamō mei ní foko, | ni mei ní nyáá hū afe
 tamō mei ní nyáko, ni mei ní heo le atamō mei
 31 ní yeko no, | ni mei ní feo dše ne he niitšumo
 le, afe tamō mei ní efeko ehe yakayakanii: edša-
 32 keši dše nen subañ le aho aya. | Ši misumo ake
 nyekaná haomo: moni wyee yō le, ehao ehe ye
 Nyontšo le nii ahewo, boni efe ní esa Nyontšo
 33 le hie; | ši moni ewye yō le, ehao ehe ye dše

- 34 leñ nii ahewo, boni efe ní esa enã hie. | Esoro yogbãyo hũ, esoro oblayo ní lee nũ: moni egbãko le, hao ehe ye Nyontšo le nii ahewo, koni efe kronkron ye gbomotšo ke mumo fẽ gbefan; ši moni egbã le hao ehe ye dše leñ nii ahewo,
- 35 boni efe ní esa ewu hie. | Ši enę le mike mihã nyedientše nyesenamom, dsee ake mike kpã awonye, ši mon feo na, koni nyesomom Nyontšo le, boni noko etšinnye gbe.
- 36 Ši ke moko susu, ake ebe feo ye eblayō le hewo, ake esale gbã tšo le, ni dša ake efe nakai le, boni esumom le efe, efee eša: hã ní amegbã. |
- 37 Ši moni damo ši šinn ye etšui mli, ni nokonoko fiile, ši eye hewale ye ledientše esumom le no, ni ekpe mli neke ye ledientše etšui mli, ake
- 38 eeto ledientše eblayō le, efeo dšogbã. | Bele moni nōole hãä gblã le, feo dšogbã; ši moni kele hãä gblã le, feo dšogbã fe no.
- 39 Yō le, ake mla efile gbiiabom ní ewu le hie kã le; ši kedši ewu le ete eyawo le, ehie ehe, ake egbã moni esumom, ši dša ake afe ye Nyontšo le mli keke. | Ši kedši ehĩ ši nakai le, adšole fe no, ye miyiñsusumom le na; ši efeomi ake mi hũ miye Nyonmo Mumom eko le.

Yi 8. Agbene afolei ní anō-šãä ahãä amagãi le ahewo wole, ake wofẽ woye niile: niile le efuomom; ši suomom le mãä mo. | Ši ke efeo moko ake ele noko le, le le eleko noko, boni dša ake aleo le; | ši ke moko mišumom Nyonmo le, le le

4 Nyonmo elele. | Agbene ñmã ní dši amagãi-

afolei le he wole, ake amagã dsee noko ye dsee.
 nen, ni ake Nyonmo ko Nyonmo ko hũ be, ake
 5 dša mokome keke. | Edsake kedši mei ní atseo-
 ame nyoñmei hũ ye, ní nwei dšio, šikpoñ le no
 dšio ní ameyo, take bo non ní nyoñmei pĩ ke
 6 nyontšomei pĩ yo tete le; | ši kēle wo le, Nyon-
 mo kome ní dši tše le woyo, mo mli ní nii fē
 dše, ni wo le woyo wohãäle, ke Nyontšo kome
 hũ ní dši Jesu Kristo le, mo mli ní nii fē tšō
 7 ke-ba, ni wo hũ wotšō emli le: | Ši kēle dsee
 mei fē mli ni niile le yo; ši mei komei ye ke-
 baši nmenenmene ní ameke amagã heniile yeo
 ake amagai-afolešānii, ni ameheniile le, ake no-
 ni egbedē hewo le, abuleole.
 8 Ši nĩmã le, edšiewo etšōo Nyonmo; asan hũ
 dsee yē ní woyeo le woke-feo meikrokomei, ni
 9 asan dsee yē ní woyee le woke-gbeo ši. | Ši
 nyekwea ní ahia, koni nyehegbe ne akabatšō
 10 pampi nhã gbedelo le. | Edsake kedši moko na
 bo ní oyo niile le ní okpasa ši ye amagãtšu len
 oye nii le, aso dsee mã amã moni egbedē le
 11 heniile le, koni eye amagai-afolešānii le? | ni
 neke ni nyemi gbedelo le hie akpātã ye oniile le
 12 hewo, le ní Kristo egbo ye ehewo hũ le? | Ši
 kedši nyefeo eša neke nyešio nyemimei le, ni
 nyewuleo ameheniile ní waa le, le le Kristo nye-
 13 feo eša nyešio. | Nohewo le, ke nĩmã tšō minyemi
 tšōne le, kulē miyen lo donũ ke-ate nano, koni
 mikatšō minyemi tšōne ko.

- Yi 9.** Ani dsee mihe hielō dšimi? Ani dsee bofo dšimi? Ani dsee Jesu Kristo, wo-Nyontšo le, mina? Dsee miniitšumo ni nye nyedši ye Nyontšo le mli, lo? 1 Keđsee meikrokomei ni midši bofo mihā le, kēle nyenō midši; edšake mibofoniitšumo le nasoomo le nye nyedši ye Nyontšo le mli. 2 Mihefāmo ni miñō-fāā mihe ye mei ní kaāmi le ahie dši ene. 3 Aso wobē hegbe ní wōke-yeo nii ní wōke-nuo nii? 4 Aso wobē hegbe ake wohieo nyemiyo ní dši wonā ke-nyieo, take bofoi krokomei hū ke Nyontšo le nyemimei le ke Kefa? 5 Alo bele mike Barnaba keke le, wobē hegbe ake wotšuu nii, lo? 6 Namō eye nsrafonyo ye ledientše epabonii ana peñ? Namō feo weintrom, ni eyee eyibii le eko? 7 alo namo leo ko-loikutū, ni eyee kutū le fufō le eko? 8 Aso gbo-mo na keke ni miwioo nii ne? ani dsee mla le tete keo nakai? 9 Edšake Mose mla le mli aīmā ye ake: „Katšimo tšina ní gbleo able le nabu le“? 10 Ani tšinai ahe sane mido Nyonmo, 11 ni dsee wohewo kwrā ní ewieo ne? Edšake wohewo noni ni aīmā, ake edša ake, moni hūo le, hienokāmo no ehūo ye, ni moni gbleo able hū hie akāno, 12 ake eeye ehienokāmonii le eko. 13 Ke wo le, wodūo mumo nii le wohāanye le, ani noko wulu dši, ake wokpaā nyehelonii le, lo? 14 Asañ ke meikrokomei ye nyehe gbe ne, ani dsee wo moñ woyo feame po? 15 Ši kēle wofee neke hegbe ne heniitšumo, 16 ši wohieo nii fē mli moñ, koni wokatši Kristo sanekpakpa le gbe.
- 13 Ani nyelee ake mei ní tšuo solemowe le nii

12 le, solemowe nii le eko non ameyeo? ake mei
 ní sōmoo ye afoleşālate le he le, afoleşālate le
 14 no nii non eko amenāä? | Nakai non kē Nyont-
 tšo le wo kitā ehā mei ní dšadšeo sanekpakpa le,
 15 ake ameye sanekpakpa le he nii: | ši mi le, mi-
 feko neke nii ne ekomeflo he noko; ni asan
 minmāā nii ne, koni afe neke ahāmi; edšake
 ehī hāmi kule ake magbo moñ, fe noni moko
 16 afe mi fā le eflo. | Edšake kedši midšadše sane-
 kpakpa le dšin, edšee fā ko ehāāmi, edšake fi
 efimi ní anō-fō mino, edšake ao mi, kedši mi-
 17 dšadšee sanekpakpa le! | Edšakeši ke suomo na
 le mitsu ene le, miye nyōmowō, ši kedšee suomo
 18 na tete le, semoyeli atu awo mideñ kē. | Agbene
 meni dši minyōmowō mo? No dši, koni mi ní
 midšadšeo sanekpakpa le, madšadše yaka ní mi-
 19 hee noko ye Kristo sanekpakpa le hewo, ní mikafe
 mihegbe ní yo sanekpakpa le mli le he yakanii.
 19 Edšake mi ní mihie mihe ni midšee mokomoko
 nō le, mike mihe efe mei fē atsūlo, koni minine
 20 aše ameteñ mei babao no; | Judafoi le, mitšō
 tamō Judanyo mihā, koni minine aše Judafoi ano;
 mei ní yo mla šiši le mitšō tamō moko ní yo mla
 šiši hū mihā, (tše midientše mibe mla šiši), koni
 21 minine aše mei ní yo mla šiši le ano; | mei ní be
 mla le, mitšō tamō moko ní be mla mihā (tše
 midšee moko ní be Nyonmo mla, ši miye Kristo
 mla le mli moñ), koni minine aše mei ní be mla
 22 le ano. | Mitšō tamō gbedelo mihā gbedeloi le,
 koni minine aše gbedeloi le ano; mei fe hū mi-
 tšō nofēno mihā, fē ní mike-here meikomei ayi-

- 23 wala. ı Ši ene mifeo ye sanekpakpa le hewo, koni mi hū mana emlinii le eko.
- 24 Ani nyelee ake mei ní daä foi le, amefē amedaä moñ, ši mokome keke náä emli nō ní dšra wa le? Nyedaä foi nakai, boni nyenine aše no! ı
- 25 Ši mofēmo hū ní šio akan ke nōmo le, ehie kaä ši ye nibii fē mli: agbene nomei feo nakai moñ, koni amena akekre ní fiteo le, ši wo le, koni
- 26 woná nō ní fitee le. ı Ene agbene mi le midaa neke, dšee boni ebe faññ ye mihie: minōo neke,
- 27 boni dšee koyo mitfiaä: ı ši moñ migblaä midientše migbomotšo le mai, ni miyeole nyōñ, koni noni mišieo mitsōo meikrokomei le, midientše mikafe gbomo ko ní ašele afō.

Yi 10. Edšake misumoo, ake edše nyehie, anyemi-me, ake wotšemei le fē hi atatu le šiši, ni amefē

2 amefo nšo leñ, ı ni abaptisiamē fē awo Mose mli

3 ye atatu le ke nšo le mli, ı ni amefē ameye no

4 mumo niyenii le noñ, ı ni amefē amenu no mumo numo le noñ; edšake amenu nii ke-dše mumo tesa ní keame nyie le mli, ni tesa ne dši Kristo

5 le: ı ši kēle ameteñ mei pī po he tšui Nyonmo naa; edšakeši atšiaame ši ye nā le no.

6 Ši neke nibii etšō okadii ehāwo, koni wokatsōmo nibii fōdši asediloj, take boni nomei di se

7 le. ı Asañ nyekatsōmoa amagādšaloj, take ameteñ meikomei le, tamō boni aňmā ake: „Mañ le ho ta ši ke niyeli ke dānumo, ni amete ši amefe“

8 le. ı Ni wosa wokabo adfamañ, tamō boni ameteñ meikomei bo, ní gbī kome no le mei akpei nyon-

9 mai enyo ke ete nyōnyōi le. | Ni asañ wokatsō
 Kristo na, tamō boni ameten meikomei hū tšō
 10 ena, ní onufui kpātā amehie le. | Ni nyesa nye-
 kawiea hūhūhū, tamō boni ameten meikomei hū
 11 wie hūhūhū, ní fitelo le kpātā amehie le. | Ši
 enemei fē anō-fe nomei ato okadii, ši anmā ní
 anō-bowō kōko, wō mei ní dše len nagbēi le eše
 12 wono etā le; | beni afe ní moni susuo ake edamo
 13 ši le, akwe ehe ní ahī koni ekagbe ši. | Natšō ko
 efekonye, ake dša gbomo nō keke; ši anokwafo
 dši Nyonmo, moni hāã atšō nyena fe noni nye-
 nyēo le, ši mon eke natšō non afe enagbē hū,
 boni nyeanyē nyehie nyeamīa.

14 Nohewo le, nye mei ní misumoonye, nyedšoa
 15 amagādsamo le na foi! | Mei ní le nā le mīke-
 wīe ne: Nyedientše nyekodšoa noni mīke le: |
 16 Dšomo kpulu le ní wodšoö le, ani dšee Kristo
 lá le nanyobo le ni? Abolo ní wokūmo le, ani
 17 dšee Kristo gbomotšo le nanyobo le ni? | Edša-
 ke abolo kome, gbomotšo kome dši woyii pī le,
 18 edšake wofē woyeo abolo kome le eko. | Nye-
 kwea Israel ní dši helo na le: ani mei ní yeo
 afoleşānii le, dšee afoleşālate le hefataloi dšia-
 19 me? | Agbene meni mīkeo mo? Ake amagā dši
 20 noko, alo ake amagā-afole dši noko, lo? | (Dabi),
 ši mon mīkeo ake afole ní wondšaloi amādši le
 šāã le, daimonioi le amešāã amehāã, ni dšee
 Nyonmo: ši misumo ake nye nyeke daimonioi
 21 le boö nanyo. | Nyenyēn Nyontšo le kpulu le ke
 daimonioi akpulu le nyenu šikome; nyenyēn
 Nyontšo le okplō le no nii ke daimonioi anō le

22 no nii nyeye šikome. | Alo wowo Nyontšo le mli
la, lo? ani wohe wa fele?

23 Nibii fě hegbe miyo ne; ši dsee nibii fě hio
hää mon; nibii fě hegbe miyo ne; ši dsee nibii

24 fě mää mo hũ. | Moko akatao ledientše enõ, ši
25 mon mofemo atao noni dši enanyo nõ. | Nofeno

ni ahõo ye lo-dša no le, nyeyea; ši nyekabia nii
26 ye he, ye heniile le hewo; | „edšake Nyontšo le

27 nõ dši šikpon le ke emlinii le hũ.“ | Ši ke mei
ni hee yee le aten moko kpenye okplõ he, ni

nyemisumo ake nyeate hũ le, nofeno ni ake-
amã nyehie le, nyeyea ni nyekabia ši, ye heniile

28 le hewo. | Ši kedši moko kenye ake: Ene dši
amagã-afole le, nyekayea ye no gbomo ni tfa

adafi le ke heniile le hewo („edšake Nyontšo le
29 nõ dši šikpon le ke emlinii le hũ“). | Ši heniile

ni mitši tā ne, edsee bodientše onõ, ši moko le
nõ mon; edšake mehewo ni heniile kroko akodšo

30 mihehiemo le? | Ke mi le, šidã mike-ye le, meba
awieo mihe musubo ye nii ni mi le mida ši ye

31 hewo le ahe? | Nohewo le, ke nii nyeyeo dšio,
nii nyenuo dšio, alo nokroko ni nyefeo dšio, nye-

32 fea fě nyehãa Nyonmo anumnyam le. | Nyeka-
tsõmoa pampii ko nyehãa Judafoi ke Helemei ke

33 Nyonmo asafo le fě; | take bo non ni mi hũ mike
nibii fě saä mei fě hie, ni mitaoo noni hio hää

midientše, ši noni hio hää mei pi mon, koni
ahere ameyiwala le.

Yi 11. Nyekaseami, take boni mi hũ mikaseo Kri-
sto le!

2 Ši mīdšie nyeyi, anyemimei, akeši nibii fē
 mli nyekaiomi ye, ni bobo ní mike-hānye le, nye-
 3 yeo nii ní mike-hānye le ano. Ši misumo ake
 nyele ake nū fē nū yitšo le dši Kristo, ši yō fē
 yō hū yitšo dši nū le, ši Kristo yitšo dši Nyon-
 4 mo. Nū fē nū ní soleo alo gbaä ní noko yo
 5 eyitšo hewo le, egbeo eyitšo he guo. Ši yō fē
 yō ní soleo alo gbaä ní ehaa eyitšo he le, egbeo
 eyitšo he guo hū; edsake etamo noni eše eyi non
 6 pe. Edsake ke yō le ehaa ehe le, hā ní eku
 eyi hū; ši ke efele hiegbele, ake eku eyi lo eše
 7 eyi le, hā ní eha ehe. Edsake nū le, esaa ake
 ehaä eyi mon, ake Nyonmo suban ke anum-
 8 nyam dšile; ši yō le dši nū anumnyam. Edša-
 ke nū le edsee yō le mli, ši mon yō le dše nū
 9 le mli. Ni asan aboo nū ye yō le hewo; ši mon
 10 abo yō ye nū le hewo. Nohewo le esa ake yō
 le ná hewale ye eyiten ye nweibofoi le ahewo. Ši
 11 Tšebele dsee nū, ke adše yō se le, ni dsee yō
 12 hū, ke adše nū se le, ye Nyontšo le mli; edsa-
 ke take boni yō le dše nū le mli le, nakai non
 kē nū le hū tšo yō le mli ke-ba; ši nii fē le dše
 13 Nyonmo mli. Nyedientše nyemli nyekodšoa ye:
 ani eye feo, ake yō ko ní ehaa ehe le asole ahā
 14 Nyonmo? Alo dsee fomosu dientše tšōnye ake
 nū mon le, kedši edše yitšoi kakadādši le, edsee
 15 wō ehāle; ši yō le, kedši edše yitšoi kakadā-
 dši le, eye anumnyam ehāle, lo? edsakeši ake
 16 yitšoi ehāle ye hehanō nādšian. Ši kedši efe
 moko feo, ake ebē le, wo le wofoo neke femo,
 ni Nyonmo asafoi le hū saa fōo femo.

- 17 Ši enę miwonye he kitā ni midšiee nyeyi, ake
 dšee boni hię, ši moñ boni fiteę, nyena bakpeo
 18 ši nyehâä: † Edšake noni dši klenkleñnō le, ke
 nyena bakpe ši ye asafo le mli moñ le, minuo
 ake mligblamoj ye nyeten, ni fā ko miheę mi-
 19 yeę; † edšake edša ake mlikpamoj aba nyeten,
 koni mei ní aka le, adšieame ši faññ ye nyemli.
 20 Agbene ke nyena bakpe ši ye he kome le,
 21 edšee Nyontšo niyenii le yeli; † edšake mofěmo
 ñnō ledientše eniiyenii eyeę dā, ni moko le hōmo
 22 miyele, ši mokroko mītę dā. † Aso nyebe šiai ní
 nyeaye nii ni nyeanu ye mli? Alo Nyonmo asa-
 fo le he guę nyegbeę, ni nyewo mei ní be noko
 le hięgbele? Meni makenye? Ani madšie nyeyi?
 Ene le, midšiee nyeyi ye mli.
- 23 Edšake midientše mina ke-dše Nyontšo le deñ,
 ni no noñ miñō-hānye, ake Nyontšo Jesu le, no
 24 nyō leñ noñ ní atšō esegbe le, eko abolo, † ni
 eda ši, ni ekūmo mli, ni eke: Nyehea, nyeyea:
 enę dši migbomotšo ní akūmo ye nyehewo: enę
 25 nyefea ní nyenō-kaimi. † Nakai noñ ewo kpulu
 le hū ye niyenii ase, ni eke: Neke kpulu ne,
 kpāñmo hē le dši ye milá le mli: enę nyefea,
 26 šiiabọ ní nyeanu le, ní nyenō-kaimi. † Ši šiiabọ
 ní nyeyeę neke abolo ne ni nyenuę neke kpulu
 ne hū le, nyedšadšeę Nyontšo le gbele le nye-
 27 tšōę ke-yaä beyino ní eeba. † Nohewo le, mofěmo
 ní yeę neke abolo ne, ni enuo Nyontšo le kpulu
 le, boni esaa le, eetō Nyontšo le gbomotšo le
 28 ke elá le no. † Ši gbomo aka ledientše ehe, ni
 neke eye abolo ne eko, ni enu kpulu ne eko; †

- 29 edšake moni yeo ni enuo, boni esaa le, kodšo-
 mo mon eyeo ni enuo ehää ehe, edšake ebuu
 30 Nyontšo le gbomotšo le. † Nohewo hū ní nyeten
 mei pī he yeo, ni amehe waaame, ni mei ba-
 31 bao hū ewo ne. † Edšake woke wodientše wohe
 32 kodšo dšikule, akodšoowo. † Ši noni akodšoowo
 dši, ake Nyontšo le tšoseowo, koni akakodšowo
 ke dše neñ fē abuwō fo.
- 33 Nohewo le, minyemimei, ke nyena bakpe ši
 34 nyebaye nii le, nyememea nyehe: † ši ke hōmo
 miye moko le, hā ní eye nii ye šia, koni nye-
 kakpe nyehā kodšomo. Ši nii ní efe le, ke miba
 le, madšadše mato.

Yi 12. Ši mumo he nibii le, anyemimei, misumo
 2 ake nyelee he noko. † Nyele ake dšenmādšianbii
 dšinye sa le, ni amagaī mumui le aňō hū, boni
 3 akplanye le, nyeyiñ nyete: † nohewo le mi hā
 nyele, ake moko ní wieo ye Nyoňmo Mumo mli
 le, eke ake Jesu dši musu; ni moko nyēñ eke
 ake Jesu dši Nyontšo hū, ake dša Mumo kroň-
 kroň mli.

- 4 Ši dromokēnii srotōi ye: ši no Mumo le noň; †
 5 ni sōmoniitsumoi srotōi hū ye: ni no Nyontšo
 6 le noň; † ni nii ní atšuo srotōi hū ye: ši no
 Nyoňmo le noň dši mo ní tšuo nibii fē ye mei
 7 fē mli. † Ši mofēmo le, ake Mumo le kpodšiemō
 8 le hāāle, koni ahī ahā mei; † edšake mokome le,
 atšō Mumo le mli ahāle nā-wiemō moň; ši mo-
 kroko le, ake niile-wiemō hāle ye neke Mumō
 9 ne noň na: † moko le, ahāle hemō ke yeli ye no

- Mumō le noñ mli, ni mokroko hū ahāle tšamo
 10 dromokēnii ye no Mumō le noñ mli; i moko le
 hewalenii ní etšuō, mokroko le gbale, moko hū
 mumoi atēn yomō, moko hū wiemoi ahenii srotōi,
 11 ni mokroko hū wiemoi anadšiemō: i ši neke nibii
 ne fē, no Mumō kome le noñ tšuō, edšake edšaa
 mli ehāā mofēmo ekro ekro, boni esumoō.
 12 Edšake take bo noñ ní gbomotšo le ekome dši
 ni henii pī eyo, ši gbomotšo kome le henii fē
 ní ameyi fa pī le dši gbomotšo kome keke le;
 13 nakai noñ kē Kristo dši. i Edšake Mumō kome
 mli hū atšō abaptisiwo fē awo gbomotšo kome
 mli, Judafoi dšiwō dšio, Helemei dšiwō dšio,
 nyōdši dšio, hehieloī dšio; ni wofē, Mumō kome
 14 ake-hāwo ní wonu. i Edšake gbomotšo le hū
 15 edšee henō kome, ši moñ ameyi pī ni. i Kedši
 nane ke: Ake ní midšee nine hewo le midšee
 gbomotšo le eko le: ani ene hewo le edšee gbo-
 16 motšo le eko? i Ni kedši toi hū ke: Ake noni
 midšee hiēnmei hewo le midšee gbomotšo le eko
 le: ani ene hewo le edšee gbomotšo le eko? i
 17 Ke gbomotšo mū le fē hiēnmei ni le: nēgbe nu-
 mo le yo? Ke numo soñn le: nēgbe fū le yo? i
 18 Ši agbene Nyonmo to henii le, ameten nofēno
 19 ekro, ye gbomotšo he, boni esumoō. i Ši ke ame-
 fē amedši henō kome le: nēgbe gbomotšo le yo? i
 20 Ši agbene le henii pī dši moñ, ši gbomotšo ko-
 21 meñ. i Ši hiēnmei nyēn eke nine ake: Mibe ohe
 niitšumo; ni asañ yitšo nyēn eke nādši ake: Mibe
 22 nyehe niitšumo. i Ši moñ no gbomotšo le henii
 ní efeowo ake amehē waa kwrā po le, amehiaā-

23 wo titri; † ni nii ní efeowo ake amedši gbomotšo
 henii ní be nyam kwra le, nomei ahie wowoo
 nyam titri, ni wohenii ní be feo mon le, nomei
 24 yo feo titri: † Ši wohenii ní yo feo momo le
 chiaa no; ši mon Nyonmo efutu gbomotšo le eto
 gbedšiano, ni noni ehia le, le le eke wō ehale
 25 titri; † koni akagbla gbomotšo le mli, ši mon
 26 henii le adfēn amēhe nō nakai non pe. † Ni ke-
 dši henō kome naä nō le, henii fē ke-naä nō;
 ni kedši henō kome hie baä nyam hū le, henii
 27 fē ke-naä miše. † Ši nyē le, Kristo gbomotšo
 dšinye, ke henii ye mokomekome gbefān.

28 Ni meikomei mon Nyonmo nō tšutšu ewo a-
 safo le mli bofoi; noni dši enyo le, gbaloi; noni
 dši ete le, tšoloi; nō se le, hewalei; ene se le,
 tšamoī adromokēnii; hefatamoī, noyelii, wiemoī
 29 ahenii srotoi. † Ani mei fē bofoi ni? ani mei fē
 gbaloi ni? ani mei fē tšoloi ni? ani mei fē he-
 30 wale niitsuloi ni? † Ani mei fē ye tšamoī adromo-
 kēnii? ani mei fē wieo wiemoī srotoi? ani mei
 fē tšōo šiši?

31 Ši nyehie adodoa dromokēnii ní hi titri le ahe!
 Ni misa matsōnye gbe ní hi fe fē.

Yi 13. Kedši mike gbomei le alileii le wie ke
 nweibofoi le anō le, ši suomo mibe kule mitsō
 2 ayawa ní gbeo, lo nmele ní dšedseo. † Ni kedši
 miye gbale, ni minaa temonii fē na, ni mile nii
 fē; ni kedši miye hemo ke yeli fē hū, koni
 manyē gōdši matši, ši suomo mibe dšikule mi-
 3 dsee noko. † Ni kedši minō minii fē mikuma

mei, ni kedši miñō migbomotšo mihā ní ašāmi,
 ši suomō mibe dšikule ehi hāami noko.

4 Suomō le dfeñmō se tše, emli hī; suomō le ye
 5 awuñā; suomō le efāfāā, efūū hū, | efee nii ní
esaa le, edii ledientše enii ase, emli woo la, e
 6 buu efon he akonta, | enyáa nii ní edšaa gbe le
 7 ahewo, ši enyáa ke anokwale le; | nii fē mli e
hīeo, nii fē eheo eyeo, nii fē no ehie kāā, nii fē
 8 etoo etsui ši ehāā. | Suomō le se efoo gbikogbiko:
 ši kedši gbalei le, aafō se; kedši wiemoi le, a
 9 meafō; kedšii niile le, afo se. | Edšake fā ke fā
 10 ni wole nii, ni fā ke fā hū ni wogbaā: | ši beni
noni hī ke wula ši le ba le, no le noni dši fā
 11 ke fā le se afo. | Beni miyo abifao le, miwie
tamō abifao, midfēñ nii ano tamō abifao, misusu
tamō abifao: ši beni mitsō nū le, mišere abifa
 12 biianii le mišie se. | Edšake be ne wonāā ke tšōo
afese mli ye duñwiemō mli, ši no mli le, hie
ke hie: be ne mile fā ke fā; ši no mli le, mana
 13 male, take boni ana alemi le. | Ši agbene hemo
ke yeli, hienokāmō, suomō, neke nii ete ne hio
ši; ši noni fe nii ne fē dši suomō le.

Yi 14. Nyedia suomō le se. Ši nyehie adoa ye Mumo
nii le ahe, ši noni dši titri le, koni nyegba. |
 2 Edšake moni wieo ke lilei sroto ko le, dšee gbo
mei ni ewieo etsōo, ši Nyonimo mon; edšake moko
moko nuu; ši mumo le mli ewieo temosādši ye. |
 3 Ši moni gbaā le, gbomei ewieo etsōo ní enō
māame, ni ewie etsōame, ni ešedše amemī. |
 4 Moni wieo ke lilei sroto ko le, ledientše ehe

5 emää; ši moni gbaä le, asafo emää. | Ši mīsumo,
 ní nyefē nyewie ke lilei srotōi; ši mīsumo fe
 no mon, koni nyegba; edšake moni gbaä le efe
 mo ní wieo ke lilei srotōi, ake dša etšō šiši hū,
 6 koni asafo le aná nii ní anō-māäle. | Ši agbene,
 anyemime, kedši miba nyenō ni mbawie ke lilei
 srotōi le, mē hi ehī hānye, ke-dsee kpodšiemō
 alo niile alo gbale alo tšōmō ni mike-wieo mi-
 7 tšōnye hū le? | Take boni nii ní be susuma,
 ní gbeo le, ble dšio, sanku dšio, kedši egbee
 gbemō srotosroto le, te afe teñ ní ale noni akpā
 8 lo noni atfa le? | Edšakesi kedši tetremantre e-
 9 gbee gbemō faññ le, namo asa ehe ato ta? | Nakai
 non kē nye hū ye lilei gbefañ: kedši nyeke-hāā
 gbē ní šiši yo faññ le, te afe teñ ní ale noni a-
 wieo le? Edšake nyetamō mei ní wieo ametšōo
 10 koyo. | Take gbēi neke le, emli srotōi pī ye dše
 11 neñ, ni ekomeflo be ní egbee: | nohewo le agbene
 kedši milee gbē le hewale le, matšō mokpon ko
 mahā mo ní wieo le, ni moni wieo le hū atšō
 12 mokpon ye mihie. | Nakai non kē nye le, edšake
 nyehie doo ye mumoi ahe hewo le, asafo le mā
 13 le nyetaoa koni nyeteke no nyehā. | Nohewo le
 moni wieo ke lilei sroto ko le, hā ní esole, koni
 14 etšō šiši hū. | Edšake kedši misoleo ke lilei sroto
 dši, mimumo le soleo mon, ši midšēnmō le ewoo
 15 yibii. | Agbene meni? Mike mumo asole, ši mike
 dšēnmō hū asole: mala lala ke mumo, ši mala
 16 lala ke dšēnmō hū. | Edšake ke otšōo ke mumo
 le, te afe teñ ní mo ní damo ši ye moko ní e-
 kaseko le nādšian le ake Amen aši ošidā le no,

17 edšake ona akeši elee noni okē le? | Edšake bo
le, odaä ši dšogbā moñ, ši kēle moko le, amāa-
18 le. | Mida mi-Nyoñmo le ši, ake mife nyefē ye
19 lileii srotoi awiemō le mli moñ, | ši kēle, asafo
le mli le, mīsumō ake mike midfēñmō wieō wie-
moī enumo, koni miñō-tšō meikrokomei hū moñ,
fe akc miwieō wiemoī akpei nyoñma ye lilei
sroto mli.

20 Anyemimeī, nyekafea gbekebii ye yitšon gbe-
fañ, ši moñ efon gbefañ le, nyefea abifabii; ši
yitšon gbefañ le, nyefea mei ní hī ke-wula ši. |

21 Mla le mli añmā ye ake: „Lileii srotoi ke nabui
srotoi hū amlī ni mike neke mañ ne awie ye,
22 ni nakai hū ameboñmi toi, Nyontšo ke.“ | Nohewō
le lileii srotoi dši okadi ní dšee mei ní heō yeō,
ši moñ mei ní hee yee le anō; ši gbale le, dšee
mei ní hee yee le, ši moñ mei ní heō yeō le

23 anō. | Nohewō le agbene kedši asafo mū le fē
na bakpe ši ye he kome, ni mei le fē ke lileii
srotoi wieō, ši mei ní lee alo mei ní hee yee le
ateñ meikomei ba mli hū le, ani ameken ake

24 nyemīye seke? | Ši kedši mei le fē gbaä, ni
moko ní hee yee alo elee le ba mli le, mei le

25 fē akāle, mei le fē akodšole, | adšie etšuiñ temo-
niñ akpo faññ, ni neke eke ehie abu ši ni eedša
Nyoñmo, ni edšadše etšō ake Nyoñmo ye nye-
teñ leleñ.

26 Agbene mē ni, anyemimeī? Beni nyena bakpeo
ši le, nyeteñ moko ye lala ko, moko hū ye tšōmo
ko, moko ye lilei sroto ko, moko ye kpodšiemō
ko, moko ye šišitšōmō ko: nyehāa afea nii fē ahāa

- 27 mǎ le. † Kedši moko wieo lilei sroto le, dā le,
mei enyo lo, ke afe le, mei ete pe awie, mo-
28 komekome, ni mokome hū atšō šiši; † ši kedši
šišitsōlo ko hū be le, hā ní efe diō ye asafo le
mli, ši ledientše ehe ke Nyonmo hū ewie ehā. †
29 Ši gbaloi le, mei enyo lo ete awie, ni mei ní
30 efe le akodšo. † Ši kedši adšieo noko kpo atšōo
31 moko ní ta ši le, tšutšumo le afe diō; † edšake
ke afe mokomekome le, nyefē nyeanyē nyegba,
32 koni mei fē akase nii, ni awie atšō mei fē. † Ni
gbaloi amumoi le baä amēhe ši amehāä gbaloi
33 le; † edšake Nyonmo le, edšee sakasakafemo, ši
hedšole Nyonmo moñ; take boni eyo ye hetšeloj
asafoi le fē mli le.
- 34 Nyeyei le afe diō ye asafoi le amli, edšakeši
ahākoame hegbe ní amewie, ši moñ amēba amēbe
35 ši, take loni mla le hū keo le. † Ši ke amesumo ake
ameakase noko le, amēbi amedientše amewumei
le ye šia. Edšake eye hiegbele hā yei, ake amē-
36 awie ye asafo mli. † Alo nye mli ni Nyonmo
wiemo edše? Alo nyenō keke ni eba, lo?
- 37 Ke efeo moko, ake gbaloi dšile alo mumogbomo
le, hā ní ena ele nō ní miümānye le, ake Nyon-
38 tšo le kitai dši: † ši ke moko lee noko le, hā ní
ekale.
- 39 Nohewo le, anyemimej, nyehie adoa ye gbā
le hewo, ni lileji srotoi ke wiemo le hū nyeka-
40 tšia na. † Afe nii fē boni yo feo ke gbenagbena!

Yi 15. Ši, anyemimej, mihā nyele sanekpakpa le, noni
midšadše mitsōnye le, noni nyehe hū, no mli hū

- 2 ní nyedamoo ye, ı no mli hũ ní at̄sō ahere nyeyi wala le, bofēbo ní midšadše mitsōnye, ke nyemōmo mli le, ake dša nyehe nyeye yakatfā le! ı
- 3 Edšake nii ní dši t̄sutsunii le amlı noko ní miñōhānye ní mi hũ miná le dši, ake Kristo gbo ye
- 4 wohe ešai le ahewo ye ñmālei le ana, ı ni ake afūle, ni ake atele ši ekoñ ye gbī ní dši gbī ete
- 5 le no ye ñmālei le ana; ı ni ake edšie ehe kpo et̄sō Kefa ke no se le mei nyoñma ke enyo le. ı
- 6 No se le edšie ehe kpo et̄sō afe nyemimeı ohai enumo lo no šikome, mei ní ameten mei pi hiō ši ke-baši ñmeneme le, ši meikomeı hũ ewo. ı
- 7 No se le edšie ehe kpo et̄sō Jakobo, no se le
- 8 bofoı le fē. ı Ši amefē amese le, edšie ehe kpo et̄sō mi hũ ní mi tamō moko ní adšiele afo ye
- 9 be ní esaa le mli le. ı Edšake mi le midši bibio fe fē ye bofoı le amlı, ní misaa tete, ake at̄seo-mi bofo hũ, edšake miwa Nyoñmo asafo le yi. ı
- 10 Ši Nyoñmo dromō mike-dši noni midši ne, ni edromō le ní edromi le efee yaka; ši moñ noni teke amefē amenō le no ni mitsu; ši dseemi tete,
- 11 ši moñ Nyoñmo dromō ní kemi yo le. ı Nohewo le agbene, miñō, amenō: nakai wošieo, ni nakai nyehe nyeye hũ.
- 12 Ši ke ašie Kristo, ake atele ši ke-dše gbohi aten le, te ten ní nyeten meikomeı keo, ake
- 13 gbohiašitē ko be le? ı Ši ke gbohiašitē ben le, be le Kristo hũ ateele ši. ı Ši ke atee Kristo ši le, be le yaka wošiemosane le efe, ni yaka nyehemo ke yeli le hũ efe; ı ni asa anawo hũ, ake
- 15 wodši Nyoñmo amaleodasefoı, edšake woye odase

wōši Nyonmo, ake ete Kristo le ši, moni etekole ši dšikule, kedši bele yen ake gbohī etee ši le. |

16 Edšake ke atee gbohī aši le, bele Kristo hū,
 17 atekole ši. | Ši asan ke Kristo le, atekole ši le, nyehemo ke yeli hū efe efo, nyekāmo nyehe
 18 ešai le amlī lolo: | bele mei ní ewo ye Kristo
 19 mli le hū eladše. | Ke neke wala ne mli keke ni wohie kāmoo Kristo no le, wonii yo mōbo fe gbomei fē nō po!

20 Ši agbene ate Kristo ši ke-dše gbohī aten, efe
 21 klenklenmo ye mei ní ewo le aten. | Edšakeši gbomo mli ni gbele tšō ke-ba hewo ni gbomo
 22 mli hū ni šitē tšō ke-ba: | edšakeši take boni Adam mli ni mei fē gboio ye le, nakai non kē
 23 Kristo mli ni amefē ameaná wala ye. | Ši mofēmo ye ledientše egbedšiano: klenklenmo Kristo, no
 24 se le mei ní dši Kristo nō, beni eba le. | No se le nagbē le, beni enō mantšeyeli le ehā Nyonmo ke tše le, beni efo noyeli fē ke hegbe fē ke
 25 hewale fē se; | edšake edša ake eyeo mantše „ke-yaši beyino ní eenō henyeloj le fē eefie enādši
 26 ašiši le.“ | Nagbē henyelo ní afo ese le dši gbele. | „Edšake nibii fē kwa enō-to enādšiaši.“ Ši
 27 beni eke, ake anō nibii fē ato ešiši le, bele eye faññ, ake aši mo ní nōo nibii fē eto no šiši le. |
 28 Ši beni anō fē le ato ešiši le, no le bi le ledientše hū anō ehe ato mo ní enō fē eto ešiši le šiši, koni Nyonmo afe nibii fē ye mei fē mli.

29 Edšake mon, mei ní hää abaptisioame ye gbohī anādšian le, meni amefeo, ke gbohī eten ši kwra le? meba mo ni amehää abaptisioame ye gbohī

30 anādsian? ı Mēba wō hū ni wonāā amane dā
 31 n̄mletfā le? ı Dā d̄setšeremo le migboo: minā
 nyefā ní miyo ye Kristo Jesu, wō-Nyontsō le,
 32 mli le! ı Ke gbomo gbefai ni mike kolo awuiye-
 loi wu ye, ye Efeso, kule me' senamo miyo?
 ke gbohī etee ši le: „Nyhāa woyea nii ni wō-
 33 nua dai, edśake wō le, wobagboi!“ ı Nyekahāa
 ašišiunye! „d̄šenbā ní hī po le sanegbai fodši
 34 mifite.“ ı Nyehie atšēa, boni d̄ša le, ni nyekafea
 eša: edśake nyeteñ meikomei lee nokonoko ye
 Nyonmo hewo. ı Nyehiegbale mike ene miwo!
 35 Ši moñ, ekole moko ake: Te gbohī ate ši ten?
 36 ni asañ me gbomotšo ameke-aba? ı Bo ní ole
 noko! Bodientse noni odūo le, enañ wala, d̄ša
 37 egbo fēdā, ı ni noni odūo le hū, edsee gbomotšo
 ní aba ní odūo, ši moñ kuli flo ko, n̄mā d̄šio
 38 alo nii ní efe le eko d̄šio, ı ši Nyonmo le, ehāāle
 gbomotšo ko boni esumoo, ni wui le amlī nofēno,
 39 eke no dientse gbomotšo noñ hāāle. ı Dsee helo
 fē d̄ši no helo noñ: ši moñ esoro gbomei ahelo,
 ni esoro kolo ahelo, esoro nuñloi anō, esoro lo-
 40 fōdši anō hū. ı Ni n̄wei gbomotsei ye, ni šikpoñ
 no gbomotsei hū ye; ši kēle n̄wei nii anumnyam
 ekoro moñ, ni ekoro hū noni d̄ši šikpoñ no nii
 41 anōñ. ı Esoro hūlū anumnyam, ni esoro nyontšere
 anumnyam hū, ni esoro n̄ulamii anumnyam; e-
 d̄śake n̄ulamī kome fe n̄ulamī kroko anumnyam. ı
 42 Nakai noñ hū d̄ši gbobiašitē le: Adūo ye fitemo
 43 mli: ateo ši ye hile ní fitee le mli; ı adūo ye
 noni be wō le mli: ateo ši ye anumnyam mli;
 adūo ye gbedēfemo mli: ateo ši ye hewale mli; ı

- 44 adūo susuma nō gbomotšo: ateo mumo nō gbomotšo ši. Ke susuma nō gbomotšo ye le, mumo
 45 nō gbomotšo hū ye. | Nakai anmā hū ake: „Kleñkleñ gbomo Adam le tšō wala susuma,“ nagbē
 46 Adam le tšō mumo ní hāā mo yi náā wala. | Ši moñ, dšee kleñkleñnō le dši mumonō, ši susumanō
 47 nō le moñ, no se le mumonō le. | Kleñkleñ gbomo le ní dše šikpoñ no le, šikpoñnō dši; gbomo ní
 48 dši enyo le, Nyontšo le ní dše nwei dši. | Take boni moni dši šikpoñnō le yo hāā le, nakai noñ
 mei ní dši šikpoñnō hū yo; ni take boni moni dši nweinō le yo hāā le, nakai noñ mei ní dši
 49 nweinō le hū yo; | ni tamō boni wobie moni dši šikpoñnō le subañ le, wobie moni dši nweinō
 le subañ le hū.
- 50 Ši ene mike, anyemime! ake helo ke lá nyēñ Nyoñmo mañtšeyeli le no ameye, ni asañ fitemo
 51 hū yeñ hile ní fitee le no. | Na, temosane miñōkeonye ne: Dšee wofē wobawo moñ, ši wofē,
 52 abatsakewo, | trukā, hienmeitfā, beni akpā nagbē tetremantre le; edšake aakpā tetremantre le, ni
 aate gbohī aši ní amefiteñ doññ, ni wo le, aatšakewo:
 53 | edšake dša ake neke fitemonō ne awo hile ní fitee le; ni neke gbelenō ne awo hile ní
 54 gboo le. | Ši beni neke fitemonō ne ewo hile ni fitee le, ni neke gbelenō ne ewo hile ní gboo le,
 55 no le wiemo ní anmā ake: | „Amī gbele ye kōnim mli!“ „Nēgbe, bo gbele! ogañ le yo? nēgbe,
 56 bo gbohīadše! okōnim yo?“ le aba mli. | Ši gbele gañ le dši eša le; ši eša hewale le dši mla le. |
 57 Ši Nyoñmo le, aňō šidā ahāle, moni tšō wo-

Nyontšo Jesu Kristo mli ni eke kōnim le hāwo le!

58 Nohewo le, minyemimeini misumoo le! nyefia ši, ni akatsianye, ni nyetekea no ye Nyontšo le niitšumo le mli dāne, edšake nyele, ake nyemodenbo le efee yaka ye Nyontšo le mli.

Yi 16. Ši onia ni wotšu woyahā hetšeloj le hewo, take boni mito mihā Galatia asafoi le, nakai
2 nye hū nyefea. † Dā otši mli klenklengbi le no le, nyeten mofemo atia noko ato, ni ebua na bofēbo ni efere le, koni beni miba le, akatšu onia fēdā. †
3 Ši beni miše dšei le, mei ni nyebuame ake amesa, ye wodši amlj le, nomei non matsu ni
4 amekē nyedromo le aya Jerusalem. † Ši kedši esa
5 ake mi hū maya le, amekemi aya. † Ši maba nyenō beni mitšō Makedonia dā le; edšake Makedonia
6 kē matsō maba. † Ši nyenō le ekole mahi fio, ni ekole maye fēbē le hū ye dšei, koni nye nyedšiemj gbe ye hefēhe ni miyāā le. † Edšakeši
7 misumoo, ake minaānye agbene, ye gbeten keke, edšake mihie kā no, ake, kedši Nyontšo le hāmi
8 hegbe le, matše fio ye nyenō. † Ši mahi ši ye
9 Efeso ke-yaši Pentekoste gbi le no. † Edšake šina kpetenkple na agble ahāmi, ni niitšumo pī ye, ni mei ni kūo na hū le ayi fa.

10 Ši kedši Timoteo ba nyenō le, nyekwea, koni ekaše gbeye ni ehj nyeten; edšake Nyontšo le
11 niitšumo non etšuo take mi hū. † Hewo le moko akagbe ehe guo; ši nyedšieale gbe ye hedšole

mli, koni eba minō; edšake mīmele ke nyemi-
mei le.

12 Ši wonyemi Apolo le hewo le, mikpale fai ba-
bao, ní eba nyenō ke nyemimeile, ni akplēē kwrā,
ake eba agbene, ši eeba beni ená ehe dekā le.

13 Nyebua, nyedamoā ši šinn ye hemo ke yeli le
14 mli, nyefea hi, ni nyeha awaä! † Nyenibii fē afe
ye suomo mli!

15 Ši mikpanye fai, anyemimeile! nyele Stefana we
le, ake no dši Akaia klenkleinō, ni amenō amehe
16 ameto meikronkroi le asōmo; † koni nye hū nye-
ke nyeha ato menemei ašiši, ke mofemo ní kewo
17 tšuo nii ni eboō moden le hū šiši. † Ši miná miše
ye Stefana ke Fortunato ke Akaiko bā le hewo,
ake noni nyekemi be le, menemeile eto nādšian. †
18 Edšake amehā mimumo ke nyenō edšo ehe. Nobe-
wo le nyeyoa nekemeile!

19 Asia asafoile mibinye. Akwila ke Priskila ke
asafo ní yo amewe le mibinye babao ye Nyontšo
20 le mli. † Wonyemimeile le fē mibinye. Nyenānāa
nyeha ke našomo kronkron!

21 Mi, Paulo, minine na bimo ne: † Ke moko edo
22 Nyontšo Jesu Kristo le he le, hā ní efe musu!
23 Maran-ata (Nyontšo le miba!) † Nyontšo Jesu
24 Kristo dromo le kenye ahī ši! † Misuomole ke-
nye fē ye, ye Kristo Jesu mli! Amen.

(Klenklein wolo ní aīmā ke-yahā Korintomeile
le, ní anō-mādše ke-dše Filipi ye Stefana ke
Fortunato ke Akaiko ke Timoteo den le.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

WOLO NÍ DŠI ENYO

NÍ ENMÃ EMÃDŠE KORINTOBII LE.

- Yi 1.** Paulo, Jesu Kristo bofo ye Nyõnmo suomo na, ke wonyemi Timoteo le ñmã ke-yahã Nyõnmo asafo ní yo Korinto le ke hetšeloï le fẽ ní
- 2 yo Akaia mũ le fẽ le: | Dromõ ahãnye ke hedšole ke-dše Nyõnmo, wõtše le, ke Nyontšo Jesu Kristo le nõ!
- 3 Adšo Nyõnmo ke wo-Nyontšo Jesu Kristo tše le, moni dši musuntšõlei le atše ke mišedšemo fẽ
- 4 Nyõnmo le, | moni šedšeo womi ye wõmanehülũ le fẽ nõ, koni wo hũ wonyẽ wošedše mei ní náã amanehülũ le fẽ amĩ ye mišedšemo ní Nyõnmo
- 5 nõ-sedšeo wodientše womi le hewõ; | etšake take boni Kristo amanei le tekeõ nõ ebaã wonõ le, nakai non kē Kristo hewõ ni womišedšemo le hũ
- 6 faã ke-tekeõ nõ. | Ši kedši wonáã amanehülũ le, nyemišedšemo ke walaheremo hewõ ni: ni kedši ašedšeo womi hũ le, nyemišedšemo ní na waã ye nakai amanei ní wo hũ wonáã le amli tšuišitõ
- 7 le mli le hewõ ni; | ni wõhienokãmo le emã ši šinn ye nyehewõ, edšake wõle ake boni nyeke-

náä amanei le amlí eko le, nakai non kē nye-
kè-náä mišedšemo le hū mli eko.

- 8 Edšake wošumoo ake nyelee noko, anyemimeil
ye wōmanehūlū ní ninawo ye Asia le hewo, ake
awo wōhe dšramo tšō, fe wōhewale po, bobo ní
9 wotšui fā, ake wōnān wala tete; † ši moñ wo le
wokpe mli momo ye wōdientšē wōmli, ake wō-
bagboi, koni wōkañō wōhie wōfō wōdientšē wōno,
ši moñ wōñō-fō Nyonimo ní teo gbōhī aši le no; †
10 mo hū ní edšiewo ke-dšē nakai gbele kōme mli,
ni edšiewo lolo le, mo no hū ní wōhie ekā, ake
11 eedšiewo kwrā, † ake noni nyehū nyeke nyefai-
kpamo le fataä wōhe, koni mei pī ada ši ye
wōgbefan ye dromokēnii ní akwe mei pī ahie
añō-kewo le hewo le.
- 12 Ši wōfā le ne: wōheniile odase ní eyeo, ake
Nyonimo kroñnfemo ke ñmimifemo mli, dšee
helo nā leñ, ši moñ Nyonimo dromo mli ni wōba
wōdšēñ ye dšē neñ, ši noni dši titri le, ye nye-
13 hie. † Edšake dšee nibii krokomei wōñmāā wō-
hāānye, ake dša nii ní nyekaneo hū ni asañ nii
ní nyenaä nyeleo, ni bōni mihie kā no le, nii
ní nyena nyeale ke-yaši nagbē le hū, take bo
14 noní ní nyena nyelewo hū fā ke fā, † ake nye-
fāñō dšiwō, take bōni nye hū nyedši wōñō ye
Nyontšo Jesu gbi le no le.
- 15 Ni neke hie ke nofō ne miñō-to miyiñ, ake
maba nyenō sa le, koni nyena dromo ní dši
16 enyo le, † ni matšō nyenō ke-ya Makedonia, ni
asañ makū mise ke-dšē Makedonia maba nyenō
17 ekoñ, koni nyedšiemí gbē ke-ya Judea. † Agbene

beni mito miyiñ nakai le, ani mife yibūnii le ahe
 niitšumo? Alo noni mito miyiñ le, mito miyiñ ye
 helo na, koni miñō hē le afe hē, ni dabi le afe dabi
 18 ye? Ši anokwafo dši Nyonmo, ake wowie mo ni
 wowie wotšōnye le efee hē ke dabi šikome. ı
 19 Edšake Nyonmo bi Jesu Kristo, moni wošie ye
 nyeten le, (wo ni dši mi ke Silvano ke Timoteo
 le) le le efee hē ke dabi, ši mon efe hē ye emli: ı
 20 ši Nyonmo šiwōi abo ni yo ne, emli amefe hē
 le ni emli non amefe amen le ye, koni awo Nyon-
 21 mo hie nyam ye womli. ı Ši moni fiowo ke nyefe
 se ye Kristo mli, ni efowo mū le, dši Nyonmo, ı
 22 mo non ni esoo wona, ni eke Mumo kleñkleññō
 ehawo ye wotšuii amli le hū.
 23 Ši mi le, miťše Nyonmo ke-ba ni ebaye odase
 ye misusuma le no, ake nyeyibāmo hewo ni mi-
 24 nako maba Korinto le: ı dšee ake woyeo nyehemo
 ke yeli no nyontšo hewo, ši mon nyemiše hefata-
 loi niitšuloi dšiwō, edšake hemo ke yeli mli nye-
 damo ši ye.

Yi 2. Ši mikpe mli nakai ye midientše mimli, ni
 2 miki ñkomoyeli akaba nyenō ekoñ. ı Edšake ke
 mi mihā nyeye ñkomo le, namo hū dši mo ni
 hāā mimli fiomi, ake dša mo non ni mihā eye
 3 ñkomo le? ı Ni miñmā ene non mihānye, koni
 beni miba le mikaye ñkomo ye mei ni edša ake
 minyāā amehe le ahewo, edšake mihie ekā nyefe
 nyeno, ake midientše minyāmo dši nyefe nyenō
 4 hū. ı Ši mitsuiñ amanehulū ke fiño babao mli
 miñmānye ke-dše, ke-tšō yafonui babao hū mli,

dsee koni anõ-hã nyeye ñkomo, ši mon misuo-
mo le koni nyele, boni mike-sumoonye titri le.

5 Ši ke moko ehã aye ñkomo le, dseemi ni ehã
miye ñkomo le, ši fã ke fã (koni mina akawa
6 tũtu le) ehã nyefẽ nyeye ñkomo. | Mone le, neke
7 hiekãmo ní mei pĩ nõ-kã ehie le fa hãle, | hewo
le agbene mon nyenõ-faãle ye no nãdšian, ni
nyešedsea emi, koni ñkomoyeli ní fa tšõ le aka-
8 šiu mone. | Nohewo le mikpanye fai, ake nyehã
9 suomõ mli awa ye enõ; | edšake ene hewo hũ
ni minmã le, koni mike-le nyesale le, ake nye-
10 boõ toi ye nofẽno gbefan, lo. | Ši moni nyenõo
noko nyefaãle, le ni mi hũ minõ-faã; edšakeši mi
hũ, ke mike noko efa le, moni minõ-fale, minõ-
11 fa ye nyehewo ye Kristo hie; | koni Satana aka-
yewo amim, edšake edfenmõ le anõ-teewo.

12 Ši beni miba Troa ye Kristo sanekpakpa le
hewo, ni agble šina na ahãmi ye Nyontšõ le
13 mli le, | minãko hedšomõ ye mimumõ le mli,
ake noni minaa minyemi Tito le hewo le; ši
mon mišeamẽ miyiñ ke-ba Makedonia.

14 Ši šidã ahã Nyõnmo, ní dã ehãã wonyãã ye
Kristo le mli, ni ehe niile ñmã hũ dseo ke-tšõo
15 womli ye hefẽhe le; | ake noni Kristo ñmãdšẽ
kpakpa dšiwõ hã Nyõnmo ye mei ní ahereo ameyi
16 wala le ke mei ní ladseo le amlı le; | menemei
anõ gbele ñmã ní dseo ke-yaã gbele mli le mon;
ši nomei anõ wala ñmã ní dseo ke-yaã wala mli
17 le; ni enemei le, namo saã hãã? | Edšake wo-
dsee tamõ mei pĩ ní futuo Nyõnmo wiemo le, ši

mon tamō mei ní dšē n̄m̄imifemō, ni dšē Nyon̄mo mli tete ye Nyon̄mo hie hū ni wōwieō.

- Yi 3.** Aso wōsa wōboī wōhe yidšiemō? Alo ehiawō, tamō meikomei, akē wōhieō yidšiemō wodši kebahāānye alo neke wodši ne ke-dšē nyeden, lo? 1
- 2 Wōwolo le, nye nyedši, ni anmā awo wōtsuii
 3 amli ní mei fē leō ni amekaneō; 1 nye ní adšie-
 nye faññ atšō, akē nyedši Kristo wolo ní wō-
 sōmō ye he, ní dšee blegi, ši mon̄ Nyon̄mo hie-
 kālō le Mumō ni anō-n̄mā, dšee te taoi anō hū,
 ši mon̄ tsui helo taoi anō.
- 4 Ši neke hie ke nofō ne woyō ye Kristo hewō
 5 ye Nyon̄mo gbefañ; 1 dšee akē wōsa ke-dšē wō-
 dientšē wōñō, akē wōsusuo noko tamō boni edše
 wōdientšē wōmli dšikule, ši wōsale le dšē Nyon̄-
 6 mo mli mon̄; 1 mo hū ní sawō ní wōsa kpānmo
 hē sōoloi tšōmō, dšee woloñkadi nō, ši mon̄ mu-
 mō nō; edšake woloñkadi le gbeō mo; ši mumō
 7 le hāā mo yi náā wala. 1 Ši ke gbele le sōomō,
 ní anō woloñkadii akadi ye tei anō le, hie ba
 nyam, koni Israelbii le nyēē Mose hie amekwe,
 8 ye ehie nyam ní se foō le hewō po le; 1 ani mu-
 9 mō le sōomō le efen̄ anumnyam mon̄? 1 Edšake,
 ke fobu le sōomō le dši anumnyam le, enyie
 non̄ ní dšale le sōomō le faä ke-tekeō no ye a-
 10 numnyam mli mon̄? 1 Edšakeši noni hie yo nyam
 tete le, ebe nyam ye ene gbefañ, ye anumnyam
 11 ní fa babao tšō le hewō. 1 Edšake ke nō ní se
 foō le tšō anumnyam mli le, enyie non̄ noni hio
 ši le ahi anumnyam mli mon̄?

12 Agbene noni woyo neke hienokamo ne hewo
 13 le wofeo ekā babao, i ni wofee tamō Mose ni ke
 hiehānō ha ehie, koni Israelbii le akakwe noni
 14 se foo le nagbē le. i Ši moñ awadše amedfeimoi
 le; edšakē ke-baši ñmene gbī ne no le no hie-
 hānō le noñ hiō kpānmo momo le kanemo le
 no; adšieko ši, ake Kristo mli ese efo momo ye
 15 le. i Ši moñ, ke-baši ñmene gbī ne no le, befēbe
 ní akaneō Mose le, nohānō kāä ametsui no; i
 16 ši beni eetsō ehe ke-aba Nyontšo le nō le, aadšie
 17 nohānō le. i Ši Nyontšo le, Mumō le dšile: ši
 heni Nyontšo Mumō le yo le, dšei heyeli yo. i
 18 Ši wofē ní wōke hie ní adšie le kweō Nyontšo
 le anumnyam le take afese mli le, wontšake ni
 wontšōmo nakai subań le noñ ke-dše anumnyam
 mli ke-nya anumnyam mli, take bo noñ ní edšeō
 Mumō Nyontšo le nō le.

Yi 4. Nohewo le, ake noni woyo neke sōomo ne le,
 2 take boni anawo mōbo le, wotšui efāā, i ši moñ
 wogu hiegbedšianii ní ańō-te le, ni wobaa wo-
 dšen ye kōtōmpo mli, ni wotšakee Nyonmo wiemo
 hū, ši moñ wōke anokwale kpodšiemō le dšieo
 wohe wotšōo gbomei aheniile fē ye Nyonmo hie.
 3 Ši ke ańō-ha wosanekpakpa le no tete le, mei
 4 ní ladšeō keke amlī le ni ańō-ha no, i mei amlī
 ní dše nēñ nyonmo le efila mei ní hee yee le
 adfeimoi le ye, koni Kristo, ní dši Nyonmo su-
 bań le, anumnyam sanekpakpa le la ní tšoō le
 5 akakpe nhāame. i Edšake dšee wōdientše wohe
 wošieō, ši moñ Kristo Jesu, ake le dši Nyontšo,

- 6 ši wo le, nyetsüdsi dšiwō ye Jesu hewō; ı ake
 Nyoñmo ní ke ake la adše duñ mli atšo le, le
 noñ ni ehã etšo ye wotšui amli hũ, koni Nyoñ-
 mo anumnyam he niile le atšo ye Jesu Kristo
 hie.
- 7 Ši wohieo neke dšetri ne ye sünii amli, koni
 hewale babao ní fa tšō le afe Nyoñmo nō ni dsee
 8 womli ní edše: ı hefēhe efīwō ye, ši kēle wotšui
 esūū: wofeo yeyēye, ši kēle wofeko yeyēye tšō: ı
 9 awaäwō yi, ši kēle akwakowō: atfiaäwō ši, ši kē-
 10 le woladšeko: ı dā wohieo Nyontšo Jesu gbele le
 ye wōgbomotšo le mli, koni Jesu wala le hũ adše
 11 kpo ye wōgbomotšo le mli. ı Edšake dāne wō ní
 wohie kā ne, atuwō awo gbele deñ ye Jesu he-
 wō, koni Jesu wala le hũ adše kpo ye wōhelo
 ní bagbo le mli.
- 12 Nohewō le agbene gbele le na wa ye womli,
 13 ši wala le ye nyemli. ı Ši ake noni woye no
 hemō ke yeli mumō le noñ, take boni anmã ake:
 „Mihe miye hewō ní miwie le,“ hewō le wō hũ
 14 wōheo woyeo, nohewō le wowieo hũ; ı edšake
 wole ake mo ní te Nyontšo Jesu le ši le, eke
 Jesu atewō hũ ši, ni eedšiewō ke nyefē eedamō
 15 ši. ı Edšake afeo fē ye nyehewō, koni dromō ní
 fa babao le atšō mei pi ašidā le mli ateke no
 ke-yahã Nyoñmo anumnyam le.
- 16 Nohewō ni wotšui efãã le, ši moñ ke wōhe-
 gbomo le fiteo kwrã tete le, kēle womligbomo
 17 le tšōo ehē gbifēgbi. ı Edšake womrōmrō-aman-
 hülū ní dšraa ne tšuo nano anumnyam babao ní
 18 tekeo no ní dšra wa ahũ hũ ehãäwō, ı ní wōdsee

mei ní kweo nii ní anaä le, ši mon nii ní anaa le wokweo; edsake nii ní anaä le hio ši be fio keke; ši nii ní anaa le hio ši ke-yašio nano.

Yi 5. Edsake wole, ake ke akū wošikpon le no bū-šia le ne dši, woye mañ ko ní dše Nyonmo mli; šia ko ní dsee nidši ake-fe, ní hio ši ke-yaä nano ye nwei le. 1 Edsake ene mli tete wodomoo ntšoi ye, ni wofe ake anō wotšu ní dše 2 nwei le awo wofe, 1 tše mei ní woo nii hū ní amenyiee yayai ni aanáwo le. 1 Edsake wo ní woyo bū len le hū wodomoo ntšoi, ake ní wofe midšrawo hewo le, edsake wosumoo ake adšie wonii, ši mon wosumoo ake awowo nii afie no, 5 koni wala le amī noni gboo le. 1 Ši mo ní sawo hā ene non dši Nyonmo, mo hū ní hāwo Mumo le kleinkleinō le.

6 Nohewo le woye tšui dā, ni wole ake gbūiabo ní woyo gbomotšo le mli ne, wodom ke-dše Nyontšo le nō: 1 edsake hemo ke yeli mli wotšoo kenyieo, dsee niinā mli. 1 Ši woye tšui, ni esa wofie mon, ake wodom ke-dše gbomotšo le mli, 9 ni wofie šia ye Nyontšo le nō. 1 Nohewo le wofie doo hū, šia woyo dšio, dommo hū wodom dšio, 10 ní wosa ehie le. 1 Edsake dša ake wofē le wopue faññ ye Kristo kodšomosei le hie, koni mofēmo awo nii ní afe ye gbomotšo mli, bobo ní efe le, 11 ekpakpa dšio, efon dšio.

11 Nohewo le, noni wole Nyontšo le he gbeye le, gbomei ayiian wotšoo, ši Nyonmo hie woyo faññ ye; ši mihie kā no, ake woye faññ ye

- 12 nyeheniile le mli hũ. | Edšake dsee wodientše woyi wodšieo ekoñ wohäänye, ši mon woke-mihänye gbe ní nyenõ-fä nyefõ wono, koni nyen-
 13 fan le, ahie. | Edšake ke seke woyeo dši, wofeo wohää Nyoñmo; ke dfeñmo kpakpa wodfëo dši, wofeo wohäänye.
- 14 Edšake Kristo suomo le mifiwo, ni wokodšooneke, ake ke mokome gbo hã mei fë le, bele
 15 mei le fë gboi. | Ni mei fë hũ, egbo ehãame, koni mei ní hie kã le ahie akakã nhã amedientše amehedonñ, ši mon mo ní gbo ni atele ši e-
 16 koñ ahãame le. | Beni fe ní wo le, kedseo ñmene no ke-yaä le, wolee mokomoko donñ ye helo na; ni ke helo na ni wole Kristo tete ye le, kē-
 17 le agbene le woleele donñ. | Hewo le ke moko ye Kristo mli le, bo hē dšile: blemanii le eho
 18 ete: na, nibii fë etšõ ehē. | Ši fë le dše Nyoñmo mli, moni kpätã le ke woteñ ye Jesu Kristo
 19 mli, ni eke kpätãmo sōomo le hãwo, | ake boni Nyoñmo ye Kristo mli kpätã dšēñ ke ledientše eteñ ebuu amenotōmōi le ehããame, ni eke kpätã-
 20 tãmo wiemo le wo womli le. | Hewo le Kristo woyeo bofo wohää, take boni Nyoñmo tšõo womli ní ewieo etšõo le: wokpaä fai wohää Kristo,
 21 ake nyehãa akpätãä nye ke Nyoñmo teñ! | Edšake mo non ní lee eša le, wonädšian le enõle etšõ eša ehã, koni wo le wotšõmo Nyoñmo dšale ye emli.

Yi 6. Ši ake noni hefataloi niitsuloi dšiwō hewō le
 wowieo wotšōonye hū, ní dšee yaka nyehe Nyoñ-
 2 mo dromo le; † edšake eke: „Be ní enō le, mito
 he mihão, ni walaheremo gbī nō hū, miye mi-
 buao ye. Na, be ní enō āhū ne: na, walahere-
 3 mo gbī ne! † Ni wosa wotoo mokomoko pampi
 ye nokonoko mli, koni akawie sōomo le he e-
 4 fon; † ši moñ, nofēno mli wōke wōhe tšōo ake
 Nyoñmo sōoloi ye, ye tšuišinme babao mli, ye
 amanehūlūi amlī, ye fimoi amlī, ye haomoi amlī, †
 5 ye yii amlī, ye gboklefoi atšui amlī, ye hōfe-
 moi amlī, ye nagbamoi amlī, ye kpešii amlī, ye
 6 buadayelii amlī, † ye hetšemo mli, ye niile mli,
 ye dfeñmo ní se tšeo mli, ye mlihile mli, ye
 Mumō kroñkroñ mli, ye suomo ní pasaa mli, †
 7 ye anokwale wiemo mli, ye Nyoñmo hewale mli,
 ke-tšō dšale tawunii ní dši ninedšūrō nō ke ni-
 8 neabeku nō le amlī, † ke-tšō anumnyam ke hie-
 gbele mli, ke-tšō hewiemo fon ke hewiemo kpa-
 9 kpa mli, tamō šišiułoi, kēle anokwafoin, † tamō
 mei ní alee ke mei ní aleo kredē le, tamō mei
 ní gboio le, ni na, wōhieĩ kāmō ne, tamō mei
 10 ní agblaame toi le, ni kēle agbekowo, † tamō
 ñkōmoyeliloi, ši dā womī šeo, tamō ohiafoi, ši
 wotšakeo mei pī wofeōame niatšemei, tamō mei
 ní be noko, ni kēle woye nii fiā!
 11 Wōnabu egble ehānye, Korintobii! wotšui mli
 12 hū elē. † Efiñye ye womli, ši efionye ye nye-
 13 dientše nyemlinii le amlī. † Ši nakai nādšiantō le
 non (tamō bii mikenye wieo) nyetowo, ní nyehū
 nyemli alē!

14 Nyekatfiaä kōntšo kome ko ke mei ní hee yee
le! edšake me bō dšale ke mlatōmo yo? ši me
15 yeli la ke duñ yo? i ši te Kristo ke Belial aye
egbo ten? Alo me gbefan moni heo yeo ke moni
16 hee yee yo? i ši me tšamo Nyoñmo solemowe ke
amagāi yo? Edšake nye non nyedši Nyoñmo hie-
kālō solemowe, take bōni Nyoñmo ke ake: „Mahi
amemli, ni manyie ye amemli, ni matsō ame-
17 Nyoñmo, ni ame hū ameatsōmo mañ ameahāmi“
le. i „Nohewo le nyedšea ameten, ni nyeke ame-
ten agblaä, Jehowa ke, ni noko ní woo mūdši
18 le nyekataä he, ni maherenye hieme,“ i „ni matsō
tše mahānye, ni nye hū nyeatsōmo bihi ke biyei
nyeahāmi, Jehowa, Ofe le, keo!“

Yi 7. Agbene ake noni wona neke šiwōi ne hewo
le, nye mei ní asumoonye, nyehāä wotsua wohe
ke-dšea helo ke mumo fē he mūdši mli, ni wo-
gbe hetšemo na ye Nyoñmo gbeyešemo mli!

2 Nyehāawo gbe ye nyemli! wofeko mokomoko
noko ní edšaa gbe: wofiteko moko, woyeko moko
3 amim! i Dšee fōbu hewo miwieo ene: edšake mike
sa le, ake wotsuii amli nyeyo, ní nyekewo agbo
ni nyekewo yi aná wala le.

4 Babao dši ekā ní mifeo mihāānye: babao hū
mifāā mifōo nyeno: miyi obō ke mišedšemo, miyi
ke-nteke no ke miše ní miyo ye womanehulū le
5 fē mli le. i Edšakeši beni woba Makedonia le hū,
wohelo náko hedšomo kwrā; ši moni hefēhe wo-
nāā amane: wohewo le nōmoi: womli le gbeye-

6 šemoi ye. i Ši moni šedšeo mei ní baā amehe ši

le ami le, Nyonmo le, ešedše womi ye Tito bā
 7 le mli; i ši dsee ebā le mli keke, ši moñ emiše-
 dšemō ní anō-šedše emi ye nyehewo le hū mli,
 edšake egbawo nyefē le, nyeyafo le, nyehiedole
 le ye mihewo, beni afe ní miná miše babao fe
 tšutsu le.

8 Edšake ke mihā mīdonye ye wolo le mli hū
 dši, mifaa mihe. Ni ke mifa mihe, edšake mina
 ake nakai wolo le, ni kedši nmlētfā kome no
 9 tete le, edonye le, i kēle agbene mimī eše, dsee
 ake do ní edonye le hewo, ši moñ ake ní edonye,
 koni nyetsake nyedfeñmō le hewo: edšake edonye
 boni sa Nyonmo hie, koni nokonoko akaladšenye
 10 ke-dše wodeñ. i Edšake dole ní sa Nyonmo hie
 le tšuo dfeñmotsakemo hā walaheremo ní moko
 faa ehe ye hewo le; ši dše neñ dole le tšuo gbele. i
 11 Edšake na, neke do ní edonye boni sa Nyonmo
 hie le noñ le, me modenbo babao etšu ehānye
 le! moñ, hefāmo hū; moñ, tšuilā hū; moñ, gbe-
 yešemō hū; moñ, fē hū; moñ, hiedole hū; moñ
 oweleto hū tete! nofēno mli nyeke nyehe tšōwo
 12 ye, ake nyehe tše ye neke sane ne mli. i Bele
 ke minmānye tete le, edsee moni fe nii ní edšaa
 gbē le, asañ hū dsee mo ní afele nii ní edšaa
 gbē le hewo, ši moñ koni nyemodeñ ní nyeboö
 nyehāäwo le apue faññ ye nyenō, ye Nyonmo
 hie le.

13 Nohewo le ašedše womi: ši womišedšemō le
 teke no babao ke miše ní woná ye Tito miše le
 hewo, ake emumo le edšo ehe ke-dše nyefē nye-
 14 mli le. i Ake ke mifā eko mifō nyeno ye ehie

le, mihie gboo; ši mon take bo non ní nibii fē
 ní wowie wotšōnye le ye anokwale mli le, nakai
 non kē wofā hū, ní wofā ye Tito hie le, etšō
 15 anokwale, ı ni emli hio hāānye babao fe tšutšu
 le, edšake ekaio nyefē nyetoibō le, boni nyeke
 gbeyešemō ke hekpokpomo herele hieme le. ı
 16 Mimī šeo, ake nofēno mli mināā tšui ye, ye
 nyemli.

Yi 8. Ši wohāā nyeleo, anyemimei, Nyonmo dromo
 2 ní anō-hā ye Makedonia asafoi le amli: ı ake
 amanehulū kā babao mli amemise le teke no
 kē, ni amehia ní kwo po le hū teke no ke-tšō
 3 amekronnfemo niifale mli; ı ake hewale na, miyeo
 odase, ke fe hewale po, ni amedientše amesuomo
 4 na ameke-hā, ı ni ameke faikpamo babao bawo
 ye dromo ke sōomo nanyobo hewo ke-yahā kroin-
 5 kroñbii le, ı ni dšee take boni wohie kā no ke-
 ke le, ši mon amēnō amedientše amche amehā
 Nyonmo tšutšu kewo hū ye Nyonmo suomo le
 6 hewo; ı beni fe ní wokpa Tito fai, koni boni eboi
 sa momo le, nakai non hū egbe neke dromo ne
 hū na ye nyeten.
 7 Ši mon take boni nyetekeo no ye nofēno mli,
 ye hemo ke yeli, ke wiemo ke niile ke modenbo
 fē ke suomo ní dše nyemli ní eyo womli le mli
 le, koni neke dromo ne hū mli nyeteke no. ı
 8 Dšee kitā na mike ene, ši mon mei krokomei
 amodenbo le hewo le mika nyesuomo le hū, ake
 9 efe kroñn, lo: ı edšake nyele wo-Nyontšo Jesu
 Kristo dromo le, ake nyehewo ohia hiale, le

moni dši niatše le, koni nye le nyeke no obia
 10 le atšōmo niatšemei. | Ni nā miwoonye ye ene
 mli, edšake ene hi hānye ní nyeboi, dsee femo
 le keke, ši suomo le hū, nye se afi le momo le; |
 11 ši agbene nyegbea femo le hū na, koni take boni
 nyená suomo le he tšui le, nakai nyegbea na hū
 12 ke-dše nii ní nyeyo le mli. | Edšake ke tšui ye
 le, take boni eyo nii le, enō hū, dsee take boni
 13 ebe nii le. | Edšake dsee ní mei krokomei aná
 hedšomo, ši nye nyená amane dšikule; ši moñ
 14 koni efe pepēpe hewo le, | neke be ne mli le,
 nyenotekemo le aba nomei ahia le nādšian, koni
 amenotekemo le hū aba nyehia nādšian, boni
 15 afe pepēpe, | take boni ańmā ake: „Moni ná pī
 le, enáa eko ye se, ni moni ná fio hū le, efeele
 eko.“
 16 Ši šidā ańō-hā Nyonmo, moni ke nyehewo
 modenbo ne noñ wo Tito tšui mli le, | ake fai-
 17 kpamo le moñ le ekplē, ši ake noni ebo moden
 fe no hewo le, eyiñ ete nyenō ye ledientše esuo-
 18 mo na hū. | Ši wo keke tšu nyemi le ní eyidšie-
 mo ní yo sanekpakpa le mli le tšō asafoi le fē
 19 mli, | ši dsee ene keke, ši asafoi le fale to hū,
 ní efe wonanyogbenyelo ke neke dromo ne ní
 wosōmo he le, ke-yahā Nyontšo dientše anum-
 20 nyam le ke wohetšui ní woná le; | edšake wontao
 ene gbe wotši, ní moko akawie wohe efoñ ye
 21 neke fale ne ní wosōmo le he le; | edšake wo-
 dfēo nii ní yo feo le ano wotoo, dsee Nyontšo le
 22 hie keke, ši moñ ye gbomei ahie hū. | Ši wotšu
 wonyemi le hū wofata amehe, mui wokale kpi-

tiokpitio ye nibii pī amlī, ni wona ake eboō
 moden, ši agbene ēbo moden fe tšutsu le, ye
 23 hie ke nyenofō le hewo le: ı Bele Tito hewo le,
 mihefatalo ke nanyoniitšulo ye nyeten dšile, ni
 wonyemimeī le hū, asafoi le abofoi ke Kristo
 24 anumnyam dšīame. ı Hewo le nyesuomō ke wofā
 ní wofää wofōo nyeno le tšomō le nyenō-tšoa-
 ame ye asafoi le ahie.

Yi 9. Edšake sōomō ni ake-sōmoō kronkronbii le
 hewo le efa tšō hāmi, ake mañmānye moñ: ı
 2 Edšake mile nyetšui ní nyená ní mišā he mišō
 nyeno mitšō Makedonimeī le, ake Akaia esa ehe
 eto nyese-afi le momo; ni hiedo ní dše nyemli
 3 le wo mei pī ahie la. ı Ši mitšū nyemimeī le,
 koni wofā ní wofā wofō nyeno le akafe eflo ye
 ene gbefañ ne, koni take boni woke le, nyesa
 4 nyehe; ı ní beni Makedonimeī kemi aba le ní
 amekanánye, ake nyesako nyehe ní wohie (koni
 wokake ake nyehie) agboi ye neke fā-hienokā-
 5 mō ne mli. ı Hewo le mibu, ake edša ake mi-
 kpaä nyemimeī le fai ní ametšō mihie ke-ba nye-
 nō ni amesa neke nyedšomō ní awo ši momo ne
 dā, koni efe klalo neke, take dšomō, ni dšee
 take hiedšomō.
 6 Ši ene agbene, moni dūo ní elete he le, eke
 heletemo hū akpa; ni moni dūo ye dšomoi ano
 7 le, dšomoi ano noñ eekpa ye: ı mofēmo boni
 ekpe mli momo ye etšui mli, ní ekadše űkomō-
 yeli alo fimō mli: „edšake tšuidšūrōna hālo ni
 8 Nyoñmo sumo.“ ı Ši Nyoñmo ye hewale, ake

ehā dromō fē ateke nō ahānye, koni nofēno mli
 ke hefēhe nyena nii fē ní fa hānye ní nyeteke
 9 nō ke-yahā edšūrō fē edšūrō, ı take boni anmā
 ake: „Egbe efā, ehā ohiafoi le: edsale le hio ši
 10 keyaä nano.“ ı Ši moni ke dūmowui keo dūlo ni
 eke abolo hū hāä yeli le, ehānye dūmowui le
 hū ní afa, ni nyedsale le niifemonii le hū afere: ı
 11 ní nofēno mli nyetsōmo niatšemei ye, koni nyefe
 kroññ kwrā, ní akewo atšu šidā ahā Nyoñmo; ı
 12 edsake neke solemo-niitšumo ne he sōomo le, dsee
 še keke ehāä nii ní hiaä kroñkroñbii le šeo ame-
 den, ši mon etekeo nō hū ke-tšōo šidāi babao mli
 13 ehāä Nyoñmo: ı Edsake neke sōomo ne sale le
 hewo amewoo Nyoñmo hie nyam ye nyetoibō ní
 nyeke dšadše Kristo sanekpakpa le ke nyenanyo-
 bo kroññ ní nyekame ke mei fē boō le he; ı
 14 ni ame hū ameke faikpamo ke nyehāmo feonye
 ye Nyoñmo dromō ní tekeo nō ní yo nyeno le
 15 hewo. ı Ši šidā anō-hā Nyoñmo ye eniikēnii ní
 anyēn agba le hewo!

Yi 10. Ši mi Paulo dientše le, miwie mišōnye ye
 Kristo mlidšole ke kpōfemo le hewo: mi, ní hie
 midši humi ye, ye nyeten mon, ši beni mikenye
 2 be le, mife ekā mišōnye le; ı ši mikpa fai ake,
 kedši mikenye ye le, mikafe ekā ke no hienō-
 kāmō ní misusuo, ake maka matšō meikomei,
 mei ní susuo, ake wotamo mei ní nyieo helo na
 3 le. ı Edsake ke helo mli hū wonyieo ye dši, dsee
 4 helo na hū wowuo ta ye. ı Edsake wotawunii le
 dsee helo nii, ši mon hewalenii dši hā Nyoñmo,

- 5 ní anō-kūmo mōdši le; ı ake noni wokūmo su-
sumoi le ke nofēno ní kwoō ke-wo ehe no ešio
Nyoinmo niile le, ni wonōo yitšondfenmo le fē
6 nom wohāä Kristo toibō le, ı ni wosa wōhe woto
toigbele fē he owyeleto, beni nyetoibō le ayi
obō fēdā le.
- 7 Aso nii ní yo hie le nyekweo? Ke moko enō-
fō ledientše ehe no non, ake Kristo nō dšile le,
hā ní esa edše ledientše ehe nō non esusu, ake
take boni ledientše edši Kristo nō le, nakai non
8 kē wo hū Kristo nō dšiwō. ı Edšakeši ke miba-
fā fe no tete mafō wōhegbe, ní Nyontšo le ke-
hāwo, ní mā wōke-amā, ni dšee kūomo wōke-
9 akūmo le, no dši, mihie gbon. ı Koni mikafe ake
moko ní wo nyehē gbeye ye wodši le amlī ke-
10 ke le; ı edšake wodši le, akeo ake amehe dšraä
ni amewāä mon; ši ke eke egbomotšo le ye bie
11 le, eye gbedē ni ewiemō he guo hū gbo. ı Ene
nakai gbomo le asusu, ake boni wōke wiemō yo
ye wodši amlī, beni wōbe le, nakai non kē, ke
12 woye le, wōke niitšumo hū yo. ı Edšake wōkaa,
ake wōbu wōhe woši meikomei anō, lo wōbu wōhe
tamō meikomei ní yo mei ní dšieo amedientše
ameyi le amlī: ši mon ame le, noni ameke ame-
dientše amehe susuo amedientše amehe, ni ame-
ke amedientše amehe too amedientše amehe he-
13 wō le, ameyoo se. ı Ši wō le, dšee nii ní asusu-
ko le anō woofā woofō, ši mon ye kpā le susu-
mo ní Nyoinmo esusu ehāwo le na, ní wōke-še
14 nye hū nyenō le. ı Edšake dšee tamō mei ní šee
nyenō le wokpāä womli tšō; edšake nyenō hū

15 wo_ke Kristo sanekpakpa le še; i bele dsee nii
 ní esusuko no wo_fää wo_foo, ye meikpõdši anii-
 tšumo_i amli, ši wo_hie kã no, ke nyehemo ke
 yeli le da le, ake nyemli wo_tšõmo kpetenkplei
 ye, ye wo_susumokpã le na, ní woteke no tete, i
 16 koni wo_fo nyemli ke-ya ní wo_yadšadše sanekpa-
 kpa le, ni dsee mokpoñ susumokpã le mli wo_fã
 17 wo_fõ nii ní efe klalo momo le anõ ye. i „Ši moni
 18 fää le, Nyontšo le no efã efõ!“ i edšake dsee
 moni dšieo ledientše eyi le, le non esa, ši mon
 moni Nyontšo le dšieo eyi le.

Yi 11. Nyenáä nyehää mikwašiafemo fio ko dšikule!

2 Kê_le nyenáä nyehäämi hũ ši! i Edšake miyeny
 Nyonmo awunã; edšake mitše nyehe ba mihã
 nũ kome, ní mike oblayo ní he tše adamõ ši
 3 atšõ Kristo. i Ši miše gbeye, ake aleenõ take
 boni onufu le ke ekõtõmpo le šišiu Hawa le,
 nakai afite nyedfeñmo_i le hũ ke-dše kroñnfemo
 4 ní nyedšie nyetšõ Kristo le mli. i Edšake mon,
 ke moni baã le, Jesu kroko ní wošiekole, ešieo, alo
 mumo sroto ní nyenako, nyenáã le, alo sane-
 kpakpa sroto ní nyeheko le, kule nyeaná nye-
 ahã dšogbãñ! —

5 Edšake misusuo, ake nokonoko efeemi ní miki-
 6 aše bofoi ní da tšõ le ahe. i Ši ke midši gbomo
 sroto tete ye wiemo gbefañ le, kêle midšee na-
 kai ye niile gbefañ; ši mon nofeno gbefañ wo-
 7 pue faññ ye, ye mei fẽ mli, wo_tšõnye. i Alo
 bele eša mife, beni miba mihe ši, ní awo nyeno
 le, ake ní yaka midšadše Nyonmo sanekpakpa

8 le mitsōnye le? ı Asafoi krokomei miha, ní mihe
 9 nyōmowō, ní mike-sōmōnye! ı Ni beni mikenye
 yo, ni ehiami tete le, mihaoo mokomoko, edša-
 ke nii ní hiami le, nyemimei ní dše Makedonia
 ba le hā še miden, ni nofēno gbefan mikwe
 mihe, ni masa makwe mihe ní ahi, koni mika-
 10 gba nyena. ı No dši Kristo anokwale ye mimli,
 ake neke fā ne gbe akatsimi ye Akaia niaan
 11 le. ı Mehewo? ake noni misumōnye le hewon?
 12 Nyonmo le no! ı Ši noni mifeo le, mafe hū,
 koni mike-fo hegbe le se mihā mei ní taoo hegbe,
 ní nii ní amefāā amefōo no le amlí anáame ye,
 13 take boni anáawo hū le. ı Edšake neke mei ne
 dši amalebofoi, lakamo niitsuloi, ní tšakeo ame-
 14 he ametsōmoo Kristo bofoi. ı Ni ene be nakpe
 tete; edšake Satana dientše tšakeo ehe etšo la
 15 bofo; ı bele edsee noko kpetenkple ko, ke ešo-
 loi le hū tšakeo amehē ametsōmoo tamō dšale
 sōoloi; mei ní amenagbē le asa ameniitsumoi le!
 16 Misa mike: Moko akabumi kwašia: ši kedsee
 nakai le, bele nyeñōami ake kwašia tete, koni
 17 mi hū mawo fā fio ko. ı Noni miwieo ne, miwiee
 ye Nyontšo le na, ši moñ tamō kwašia, ye neke
 18 fā nohiekāmo ne mli. ı Ake moni mei pi fāā ye
 19 helo na hewo le, mi hū mafā. ı Edšake hieme
 nyehereo mei ní be yitšon le, ake noni nyehie
 20 yitšo kpakpa hewo le; ı edšake nyetoo tšui ši,
 ke moko yeonye nyōdši, ke moko yeonye, ke
 moko mōonye, ke moko woo ehe no tšo, ke
 21 moko gbaā nyehie mā le! ı Hiegbele na mikeo
 nakai, tamō noni wo le wofe gbedē tšo! ši nō

mli ní moko feo ekā ye dšikule, — miwiewo tamò
 22 kwašia! — mi hū mifeo ekā yeñ: ı Hebrifoi dšī-
 ame, lo? Mi hū! Israelbii ni? Mi hū! Abraham
 23 sešín? Mi hū! ı Kristo sōoloi dšīame, lo? — tamò
 mo ní yitšon kääle miwiewo: — mife no! ye niitšu-
 moi ní fe le amlí, ye yü ní fa tšō le amlí, ye
 tšunwōi ní fe le amlí, ye gbelei amlí kpitiokpi-
 24 tio! ı Judafoi adeñ miná kpāi nyoñmai edfe edfe,
 25 ní fe ekome le, toi enumo; ı šii ete ayimi ke
 tšei, ši kome atfiami tei, šii ete mike lele šaša
 ši, dšenamo ke dšetšeremo miye ye bu kwon-
 26 kwon leñ; ı mifā gbe kpitiokpitio, miná nō ye
 fai ano, miná nō ye odšotfaloi adeñ, miná nō
 ye midšakubii adeñ, miná nō ye dšenmādsi le
 adeñ, miná nō ye mañ, miná nō ye nā no, miná
 nō ye nšo hie, miná nō ye amale-nyemimei le
 27 atēñ; ı ye nagbamo ke niitšumo mli, ye kpešii
 mli kpitiokpitio, ye hōmo ke kumai mli, ye
 buadayelii mli kpitiokpitio, ye fei ke yaiyiaiañ-
 28 nyiemō mli: soro nibii ní yo se: ni asañ mi-
 haomo ní miná dā ke asafoi le fē ayibamo!
 29 Namò gbedeo, ni mifeñ gbedē? Namò na atšō,
 30 ni dšee mi non mišāā? ı Ke dša, ake afā kē le,
 31 migbedemo nii ano mafā mafō! Nyonmo ke wo-
 Nyontšo Jesu Kristo tše le le, le moni adšoole
 32 ke-yašio nano le le, ake mimalee! ı Damasko le,
 mañtše Areta lumo le sra Damaskobii amā leñ
 33 etaomi emō, ı ni akemi tšō samfle mli, ye akpa-
 kai mli, ke-kpleke ši ye gbogbo hewo, ni midšo
 foi ke-dše eden.

- Yi 12.** fā mon hī hāāmi leleñ; edšake mbawie niinamoi ke Nyontšo le kpodšiemoi le ahe: †
- 2 Mile gbomo ko ní yo Kristo mli, nyese afi nyonma ke edfe le; eye gbomotšo mli dši, milee, edše gbomotšo mli hū dši, milee; Nyonmo le; ši aša neke gbomo ne ke-te nwei ní dši ete le. †
- 3 Ni mile neke gbomo ne; eye gbomotšo mli dšio, eke gbomotšo le be dšio, milee, Nyonmo le; †
- 4 ake ašale ke-te Paradeiso ní enu wiemoi ní anyen awie ní gbomo ko be hegbe ní etši tā. † No mafā mahā, ši midientše mihe ni miñāñ mihāñ, ake
- 6 dša ye migbedefemoi le ano. † Edšake kedši mitao mafā le, midšee kwašia, edšake anokwale mawie: ši mīkū mihie mīfie no, koni moko akasusu mihe fe boni enami alo noni enu ke-dše mina ekole.
- 7 Ni koni mike kpodšiemoi ní dra naakpa le akawo mihe no tutu ko hewo le, ahāmi imei awo mihelo leñ, (ni dši) Satana bofo, koni egblami maī, ní mikawo mihe no tutu ko. † Ene hewo mikpa Nyontšo le fai šii ete soññ, koni edše
- 9 mino, † ni ekemi ake: Midromo le fa hāo, edšake mihewale le, agbe na ye gbedefemo mli! Nohewo le misumo titri, ake mafā mafō migbedefemoi le ano mon, koni Kristo hewale le abu
- 10 mihe. † Nohewo le mimī šeo ye gbedefemoi amli, ye niisenianii amli, ye haomoi amli, ye yiwalei amli, ye fimoi amli, ye Kristo hewo le; edšake beni mife gbede le, no le miye hewale.
- 11 Mitsō kwašia ke fā ne: nye nyenyē mino neke. Edšake mi le, sa ake nye mon nyedšieo miyi

- kule; edšake nokonoko efeemi ní mike-aše bofoi ní dra tšō le ahe, tše midšee noko tete hū. 1
- 12 Bofō okadii le moñ afe ye nyeten ye tšuišitō fē mli, ye okadii ke nakpenii ke hewale-niitšumoi
- 13 amli. 1 Edšake me dši nō ní nyeke-kpe asafoi ní efe le ase, ake dša nō ní midientše migbaa nyena keke le? Nyeñōa neke noko ní edšaa gbe le nyefaämi!
- 14 Na, ene dši ši ete ní mife klalo ke-baä nyeñō, ni migbañ nyena; edšake mitaoo nyenii le, ši moñ nyedientše. Edšake dšee bii ni dša ake ametiä nii amehää foloi le, ši moñ foloi le ni dša,
- 15 ake ametiä amehää bii le. 1 Ši mi le misumo fe noko, ake mafite nii, ni asañ hū afitemi kwrā abā nyesusumai le, tše noni misumoonye babao
- 16 le, kēle asumoomi fio keke. 1 Ši afe nakai: mi le migbaa nyena. Ši moñ edšake mile kōtōmpo
- 17 hewo le mimōnye ye apasa mli, lo? 1 Aso mei ní mitšu ke-ba nyeñō le atēñ moko ni mike-yenye amim? 1 Miwie mitšō Tito ni mitšu nyemi le mifata ehe: aso Tito po yenye amim? Ani dšee no mumo le non wōke-nyie? dšee no nādši le amli non?
- 19 Nyesa nyesusuo, ake wofää wohe wohäänye lo? Nyonmo hie, Kristo mli wowieo ye, ši nii fia, nye mei ní asumoo, wowieo ke-hää nyemā. 1
- 20 Edšake miše gbeye, ake aleenō, ke miba le, dšee boni misumoonye le, manánye, ni mi hū, nyenanámi dšee boni nyesumoomi le; ake kule bēi, awunāyelii, mlilai, blomoi, hewiemoi, hūhūhū-wiemoi ní anō-woō toiaan, hefūmōi, sakasakafe-

21 moi ye; ı ní beni miba le, mi-Nyoimo le abami
 ši ekoñ ye nyehewo, ni maye ñkomo mahā mei
 ní efe eša sa le ni ametsakee ametsui le aten mei
 pi, ye mūdšinii ke adfamañ ke nyennyentfi ni
 amebo le hewo!

Yi 13. Ši ete ne ní miba nyenō ne: „odasefoi enyo
 2 ke ete na sane fē sane adamo ye.“ ı Mike sa le,
 ni misa mīke mīto, take boni be ní mikenye ye,
 noni dši ši enyo le, ke agbene hū, beni mikenye
 be le, mīnmā mīke mei ní efe eša sa le ke mei
 ní efe le fē, ake ke miba ekoñ le, mibañ yi; ı
 3 ake noni nyetaoo, ake nyena nyele Kristo ní
 wieo ye mimli ní ke ehe etsōōnye ake egbedeo,
 4 ši moñ ehe waä ye nyemli, le sale. ı Edšake ke
 aseñle hū ye gbedemo hewo le, ši kēle ehie kā
 ye Nyoimo hewale hewo; edšake wo hū wogbe-
 deo ye emli; ši wokele hie akā ye Nyoimo he-
 wale hewo wootšōnye.
 5 Nyedientše nyehe nyekaä, ake nyeye hemo ke
 yeli mli, lo; nyedientše nyehe nyekwea ní ahia:
 alo nyenaa nyelee nyedientše nyehe, ake Jesu
 Kristo ye nyemli? ake dša nyesaa kwrā dšikule! ı
 6 Ši mihie kā no, ake nyeale, ake wo le wodsee
 7 mei ní esaa le. ı Ši miba Nyoimo, koni nyekafe
 noko foñ ko kwrā, dsee koni wo le wofe tamō
 mei ní sa le hewo, ši moñ koni nye le nyefe
 ekpakpa le, ši wo le wofe tamō mei ní esaa le. ı
 8 Edšakeši wonyēñ noko wofe woši anokwale le,
 9 ši moñ ke-hā anokwale le. ı Edšake wonáä miše,
 beni wo le wofeo gbedē, ni nye le nyeyo hewa-

le le; ši ene he fai hū wōkpaä, nyesamo ke tō
 10 le he. i Nohewo hū ni minmā ene beni mikenye
 be le, koni ke miba nyenō le, ní mina akawa,
 ye hegbe ní Nyontšo le ehāmi ye mā ni dšee
 fitemo hewo le na.

11 Noni eše le, anyemimei, nyemī ašea, nyesaä
 nyehe nyetoa, nyehāa ašedšea nyemī, nō kome
 nyedšea, nyehe adšoa: ni suomo ke hedšole Nyon-
 mo le kenye ahī ši!

12 Nyeññää nyehe ke našomo kronkron: mei-
 kronkroi le fē mibinye.

13 Nyontšo Jesu Kristo dromo le, ke Nyonmo
 suomo le, ke Mumo kronkron nanyobo le, kenye
 fē ahī ši! Amen.

(Wolo ní dši enyo ní anmā ke-yahā Korinto-
 mei le, ní anō-mādše ke-dše Filipoi ní yo Ma-
 kedonia le ye Tito ke Luka deñ.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

WOLO

NÍ ENMÃ EMÃDŠE GALATAMEI LE.

Yi 1. Paulo ní dši bofo ní dšee gbomei anō edše ní dšee gbomo hū no etšō, ši mon Jesu Kristo ke tše Nyonmo ní tele ši ke-dše gbohī atēn le no
2 etšō le, ı ke nyemimei le fē ní kemi yo le, nimāä
3 ke-yahāä Galatia asafoi le: ı Dromō anō-hānye ke hedšole ní dše tše Nyonmo le ke wo-Nyontšō
4 Jesu Kristo le nō; ı mo hū ní nō ledientše ehe ehā ye wohe ešai le ahewo, koni edšiewo ke-dše dšen fon ní yo ne mli, ye Nyonmo ke wotše le
5 suomō le na, ı mo nō ní dši anumnyam le ke-dše nanoi ke-yašio nanoi le! Amen.

6 Mihie mfemi yā, ake neke amrō ne non ní nyetšio nyehe ke-dše mo ní tšenye ye Kristo dromō mli le nō ke-yaä sanekpakpa kroko mli
7 le; ı ní dšee nokonoko, ake bele meikomei ní yo ní haoonye, ni ametaoo, ake ametšō Kristo sanekpakpa le hie amebu ši.

8 Ši mon kedši wo, alo bofo ní dše nwei tete, dšadše sanekpakpa ko tšōnye, ye nō ní wodšadše

- 9 wotšōnye le se le, musu etšō! ı Take boni woke sa le, misa mikeo agbene hū: Ke moko dšadše sanekpakpa ko tšōnye fe noni nyená hū le, mu-
- 10 su etšō! ı Edšake be ne le, gbomei ahie gbe mitao alo Nyonmo hiegbē? alo mītao gbomei ahie masa? Edšake misaä gbomei ahie lolo dšikule, dšee Kristo tšulo dšimi!
- 11 Ši mihā nyele, anyemimei, ake sanekpakpa ní
- 12 midšadše mitsō le, edšee gbomo na; ı edšake mi tete, dšee gbomo deñ mihe ke-dše lo atšōmi ye, ši moñ Jesu Kristo kpodšiemō anō-tšōmi.
- 13 Edšake nyenu midientše misa-dšenbā ye Judafoi asane leñ le he, ake boni babao dientše miwa
- 14 Nyonmo asafo le yi ni mikpātā ehie le, ı ni mite mihie ye Judafoi asane le mli fe mitipei pī ye midšakubii atēñ, ni mihie bado naakpa ye sādši ní dše mitšemei le adēñ anō-hāwo le ahewo le. ı
- 15 Ši beni esa Nyonmo ní fāmi ke-dše minye musuñ bēbe ni eke edromo le tšemi ke-ba le hie, ı
- 16 ní edšie ledientše ebi le kpo ye mimli, koni midšadše ehe sanekpakpa le mitsō ye dšenmā-dši le atēñ le: amrō le mike helo ke lá halaa
- 17 mli, ı ni misa miyaa Jerusalem hū ye mei ní dši bofoi dāni mitsō nakai le anō, ši moñ miyiñ ke-te Arabia, ni misa mikū mise ke-ba Damasko ekoñ.
- 18 Keke le no se afi ete le, mite Jerusalem ni mike Petro yagba sane, ni mihī enō gbūi nyonma
- 19 ke enumo; ı ši bofoi le atēñ mokroko ni minaa,
- 20 ake dša Jakobo, Nyontšo le nyemi le. ı Ši nii ní

minmäänye ne, na, Nyõnmo hie mike ye, akeši mimalee!

21 No se le miba Siria ke Kilikia niaan. † Ši miyo
 22 ne, alee mihie ye Judea asafoi ní yo Kristo mli
 23 le aten; † ši amenuo keke, ake mon, moni wawo
 yi sa le, agbene edsadseo hemo ke yeli ní sa ni
 24 ekpātā hie le he sanekpakpa le etsōo ne, † ni
 amewo Nyõnmo hie nyam ye mihewo.

Yi 2. Keke le no se afi nyõnma ke edse sonn le
 misa mite Jerusalem, ni Barnaba kemi te, ni
 2 minõ Tito hũ mifata wohe. † Ši mite ye kpodšie-
 mo ko na, ni mike sanekpakpa ní mišieo ye
 dšenmādši le aten le yanme amehie, ši titri le mei
 ní abuoame le ahie, beni afe ní dsee yakatfā
 3 mihieo foi alo mihie foi le. † Ši kēle, Tito tete
 ní kemi yo ní edši Helenyo le, anyēē eno ake
 4 efo ehe ketia, † edsake ši amale-nyemime komei
 eba mli awyerefiān, ni amedšu ši ke-ba ame-
 basra wobeyeli ní woye ye Kristo Jesu mli le,
 5 koni ameyewo nyōdši; † ši ame le, dsee nmlēfā
 kome tete woke toibō nmeame gbe, koni sane-
 6 kpakpa le anokwale le ahī ši šiññ ahānye. † Ši
 mei ní abuoame ake amedši noko le, bofēbo ní
 ameyo sa le, edsee mihe sane ko; gbomo hie le
 Nyõnmo enōō: edsake mi le, mei ní abuoame le,
 7 amefataa he noko amehāāmi; † ši mon, beni a-
 mena ake atu fō sanekpakpa le awo miden, take
 8 boni atu ketiafō nō awo Petro den, † edsake mo
 ní tšu nii ye Petro mli, koni eye bofosane ye
 ketiafō len le, le non etsu nii ye mi hũ mimli

9 ye dšēnmādsi le atēn le, i ni beni ameyo dromo
 ní anō-hāmi le, Jakobo ke Kefa ke Johane, ní
 abuoame ake akulašii le, ameke nanyobo nine-
 dšūrō le ta mi ke Barnaba de, koni wo le woya
 dšēnmādsi le anō, ši ame le ameya ketiafō le nō; i
 10 ši ohiafoi keke ní ameke, koni wokai, no non
 he ní mibo modēn, ake mafe.
 11 Ši beni Petro ba Antiokia le, mikelē damo hīe
 12 ke hīe ni mikū ena, edšake aflo ena. i Edšake
 dāni meikomei dšē Jakobo nō ba le, eke dšēn-
 mādšianbii le yeo nii; ši beni amēba le, etši ehe
 ni egbla ehe ši, edšake eše mei ní dšē ketiafō
 13 leñ le gbeye. i Ni Judafoi ní efe le hū kele fe
 osato, koni agbla Barnaba tete abafata amesato
 14 le he. i Ši beni mina, ake amenyice trōmō ye
 sanekpakpa le anokwale le na le, mikelē Petro
 ye amefē amēhie ake: Ke bo, ní odši Judanyo
 le, ohio ši ye dšēnmādsi agbena le na, ni dšee
 tamo Judanyo le: te fe teñ ní onyēo dšēnmā-
 dšianbii le ano, ní amēhī Judafoi agbena le na? i
 15 Wo le ní afowo Judafoi ní wodšee ešafeloi ke-
 16 dšē dšēnmādsi le amli le, i ši wole ake abuu
 gbomo bem ke-dšee mla niitšumoi amli, ake dša
 atšō Jesu Kristo hemo ke yeli le no keke, he-
 wo le wo hū wōhe Kristo Jesu no woye, koni
 abuwō bem ke-dšē Kristo hemo ke yeli mli, ni
 dšee mla niitšumoi amli; ake noni mla niitšumoi
 17 amli abun helo ko helo ko bem ke-dšēn le: i Ši
 agbene ke wo ní wotaoō ake abuwō bem ye
 Kristo mli le, anáwo ake wodientše wodši eša-
 feloi lolo le, beke Kristo dši eša sōolo, lo? Da-

18 bida! ı Edşake ke nii ní mikūmo le non mi-
 mää ekon le, bele mitšō midientše mihe, ake
 19 notōlo dšimi. ı Edşake mi le, mitšō mla mli ni
 mla non mike-gbo mihā, koni mihie akā ahā
 20 Nyoŋmo: Kristo ake-seŋmi. ı Ši dšee mi mihie
 kā doŋŋ, ši Kristo ni hie kā ye mimli; ši noni
 mihie kā ye helo mli agbene le, hemo ke yeli
 ní dši Nyoŋmo bi le, moni sumomi ni eŋō le-
 dientše ehe ehā ye mihewo le, nō le mli mihie
 21 kää ye. ı Mikwaa Nyoŋmo dromo le: edşake ke
 mla le ni dšale ke-baä le, bele Kristo le, yaka
 egbo!

Yi 3. Ō Galatamei ní be yitšon! namo kpenye,
 ní nyeboo anokwale le toi? mei ahie ní atēŋ
 Jesu Kristo ye, ake ní aŋenle ye nyeten po le! ı
 2 Ene keke mitaoo makase ye nyena ne: mla niit-
 ūsumoi amlí nyená Mumo le ke-dše, alo hemo
 3 ke yeli toibō len? ı Aso neke nyebe yitšon ne?
 ní nyeke mumo boi le, agbene helo nyeke-agbe
 4 na, lo? ı Nō babao ní nyena ne, nyena yaka,
 lo? ke yaka hū ni le!
 5 Bele moni ke Mumo le keonye ni etšuo hewale-
 niŋ ye nyemli le, mla niitšumoi amlí alo hemo ke
 6 yeli toibō mli efeo ke-dše, lo? ı Take boni „Abra-
 ham he Nyoŋmo eye, ni abu ene dšale ahāle“ le. ı
 7 Bele nyenaä nyelea ko, ake mei ní dše hemo ke
 8 yeli mli le, nomei non dšŋ Abraham bii! ı Ši ake
 noni ŋmāle le na momo, ake hemo ke yeli mli
 Nyoŋmo abu dšenmādši le abem ke-adše hewo
 le, edšadše sanekpakpa le etšō Abraham eto ake:

- 9 „Omli aadšo dšenmādsi le fē ye!“ ı Bele mei ní dše hemo ke yeli mli le, ake Abraham ní he ye
 10 le dšoöame. ı Edšake mei abo ní dše mla niitšumo
 moi amlí le, lōmo šiši ameyo: edšake ańmā ake:
 „Alomō mofēmo ní ehīn ši ye nii fē ní ańmā ye
 11 mla le wolo leń le mli ní efe le!“ ı Ši ake ní
 mla mli le abuu moko bem ye Nyonmo hie le,
 eye fańń, ake ní „dšalo le, hemo ke yeli mli
 12 eyi aná wala ke-adše“ le; ı ši mla le, dšee hemo
 ke yeli mli edše, ši mon „moni feo nii ne yi
 13 aná wala ye mli.“ ı Kristo kpōwo ke-dše mla
 le lōmo le mli, ake noni etsō lōmo ehāwo le,
 edšake ańmā ake: „Alomō mofēmo ní tšotšoro
 14 tšo no“ le; ı koni dšenmādsi le anō Abraham
 dšomo le aba ye Kristo Jesu mli, ní woke he-
 mo ke yeli le aná Mumō le šiwō le.
 15 Anyemimeí, gbomo na miwieo ye: Gbomo si-
 samla-kpāńmo tete, kedši awadše le, moko kwan,
 16 ni asań moko fatań he noko. ı Ši Abraham le,
 awie šiwōi le ahāle ke eseši le. Ekee ake: „Ke
 esešibii le“, take mei pī anō, ši mon take mo-
 kome no le, ake: „Ke oseši le“, moni dši Kristo
 17 le. ı Ši ene miyo kemo he: Kpāńmo ní Nyonmo
 ewadše eto ye Kristo no le, mla ní awo no se
 afi ohai edfe ke nyonmai ete le, ekwaa no, ní
 18 efo šiwō le se. ı Edšake ke mla mli ní gbošinií-
 yeli le dše le, edšen šiwō le mli dońń: ši Abra-
 ham le, šiwō no Nyonmo tšō eńō-kēle.
 19 Agbene me dši mla le mo? Notōmoi le ahewo
 ańō-fata he, ke-baši beyino ní seši ní awo ši ahā
 le aba; ni atšō nweibofoi anō awo, ye mlidamolo

20 den. | Ši mlidamolo le, edsee mokome nō, ši
 21 Nyonmo le, mokome dšile. | Agbene mla le, ani
 eši Nyonmo šiwōi le? Dabida! Edšake ahā mla
 ko ní yo hewale boni eke ahā wala dšikule, be-
 22 le mla non mli ni dšale le dše leleñ. | Ši mon
 nmāle le nā nii fiā yi ye eša šiši, koni šiwō le
 adše Jesu Kristo hemo ke yeli mli ahā mei ní
 23 heo yeo le. | Ši dāni hemo ke yeli le ba le, a-
 towo ye mla šiši, ni anā woyi ato hemo ke yeli
 24 ní aabadšie kpo le. | Bele mla le etsō wotšoselo
 ke-te Kristo nō koni hemo ke yeli mli abuwō
 25 bem ye. | Ši noni hemo ke yeli le ba le, wobe
 tšoselo šiši doññ.

26 Edšake nyefē nyetšō hemo ke yeli le no nye-
 27 dši Nyonmo bii ye Kristo Jesu mli; | edšake
 nye mei abo ní abaptisine awo Kristo mli le,
 28 Kristo nyewo. | Dšee Judanyo alo Helanyo doññ;
 dšee nyōñ alo hehielo doññ; dšee nū alo yō doññ:
 edšake nyefē, mokome dšinye ye Kristo Jesu
 29 mli. | Ši ke nye le nyedši Kristo nō le, bele
 Abraham seši dšinye, ke šiwō na gbošiniyeloi
 hū.

Yi 4. Ši mīke ake, gbūiabo ní gbošiniyelō dši abifao
 le, sroto ko be eke tšūlo ko teñ, tše no dši nii
 2 fia nyontšo le; | ši mon eye lelōi ke semei ašiši
 3 ke-yaši beyino ní tše le etole. | Nakai non kē
 wo hū, beni wodši abifabii le, woyo dše neñ
 4 šišidšenibii anyōnyeli le šiši. | Ši beni be fale le
 eše etā le, Nyonmo tšu ledientše ebi le ke-ba, yō
 5 ko bafole, eba mla šiši; | koni ebakpō mei ní

6 y_o mla šiši le, ní woná biyeli hegbe le. Ši ake
 noni bii dšinye hewo le, Nyonmo tšu ebi Mumo
 le ke-ba nyetšuii amlí, moni bo_o ake: „Aba,
 7 ata!“ le. Bele odšee tšulo donn, ši mon bi dšio;
 ši ke bi le, bele Nyonmo wofase hū ye Kristo
 8 hewo. Ši no be le mli mon, beni nyelee Nyonmo
 le, nyefe mei ní dšee nyonmei ke-dše amešiši-
 9 dšē le anyōdši; ši agbene, ní nyeleo Nyonmo,
 alo mon, ní Nyonmo elenye le: te fe ten ní
 nyetšō nyehe ekon ke-te ohia šišidšēnibii ní gbe-
 deo le anō, ní nyesa nyetao_o ake nyefe ame-
 10 nyōdši ekon ke-dše šišidšē len? Gbii nyeto_o fi-
 11 tšofitšo, ke nyōdši ke bei ke afi! Miše gbeye
 mihānye, ake aleenō yakatsfā migba mihe na
 mihānye!

12 Nyetamoami non; edšake mi hū mitamonye:
 anyemimeí, mikpanye fai! Noko ní edšaa gbe le
 13 nyefekomi; ši nyele ake helo gbedēmo mli mi-
 tšō midšadše sanekpakpa le mitšōnye tšutsu le,
 14 ni nyenatsō ní anō-tšō nyena ye mihelo mli le,
 nyegbee he guo, ni nyekwaa hū; ši mon, tam_o
 Nyonmo bofo, nyheremi hieme, tam_o Kristo Je-
 15 su dientše. Agbene me dši nyehedšole ní nye-
 yo le? Edšake miyeo nyehe odase, ake anyē
 afe dšikule, nyefāmo nyehienmeii tete nyeñō-hā-
 16 mi! Aso nyehenyelo mitšō, ake miwieo ano-
 17 kwale mitšōnye hewo ne? Awunā ní ameye-
 nye ne, ebe feo; ši mon ametao_o ake amēnāā
 18 nyeyi se, ní amēhe mon nyeye awunā le. Ši
 fefeo dši awunā ní ayeo ye noni yo feo le he
 le dā, ni dšee beni mikenye yo le keke le.

- 19 Mibii bibii ní mikōmoo ke nyefomoo ekoñ ke-yaši
 20 beyino ní ašō Kristo subaň ye nyemli le! Ši
 miná ní miye nyemasei agbene ní matsake mi-
 gbē, edsake miyiň feomi košikoši ye nyehewo!
- 21 Nyekeami, nye mei ní nyetaoo ake nyehi mla
 22 šiši, ake nyenuu mla le, lo? Edsake aňmā ake
 Abraham ye bii enyo, mokome le, eke tšūloyō
 le foľe, ni mokome hū, eke mo ní hie ehe le
 23 foľe: Ši agbene moň le, mo ní eke tšūloyō fo
 le, afoľe ye helo na; ši mo ní eke mo ní hie
 24 ehe le fo le, šiwō le no atšō afoľe. Neke nii
 ne aňō-buo abe: Enemei dši kpāňmoi enyo le:
 ekome le dše Sina goň le no, ni nyōnyeli efoö
 25 ehāä: no dši Hagar; edsake Hagar le dši Sina
 goň le ye Arabia, ši eke nmeneme Jerusalem le
 26 tšaa no, edsake eke ebii le dši nyōdši; ši nwei
 Jerusalem le dši mo ní hie ehe le, mo noň ní
 27 dši wofē wonye le. Edsake aňmā ake:
- „La nyámolala, bo ní ofe kene ní ofoo!
 Tfa nyámolala, ni oblo ke miše, bo ní okōmoo;
 Ake moni be moko le bii le efa fe mo ní yo
 wu le po!“
- 28 Ši wo le, anyemimei! Isak na wodši šiwō bii
 29 le ye. Ši bele take boni no be le mli hū mo
 ní afoľe ye helo na le waä mo ní yo mumo na
 30 le yi le, nakai noň kē agbene hū. Ši me moň
 ni nmalē le ke? „liemo tšūloyō le ke ebi le:
 edsake tšūloyō le bi le akaye gbošinii ke moni
 31 hie ehe le bi le!“ Beľe, anyemimei! wodšee
 tšūloyō bii, ši moň moni hie ehe le bii.

Yi 5. Nohewo le heyeli le ní Kristo nõ-hã woye
 wohe le mli le nyedamoã, ni nyekahãa aboanye
 2 nyõnyeli apã le ekoñ. | Na, mi Paulo ne, miye
 nye kemo he, ake kedši nyeflo nyehe ketia le,
 3 Kristo ehũ hãanye noko. | Ši misa miye odase mĩ-
 hã gbomo fẽ gbomo ní foõ ehe ketia le, ake ehie
 4 nyõmo, ake eye mla mũ le fẽ no. | Nyeke Kristo
 be sane kwra, nye mei ní mla mli aboanye bem
 5 ye le: dromo le mli nyegbe ši ke-dše. | Edšake
 wo le, mumo ni woke-meo dšale nohiekãmo le
 6 ke-dšeõ hemo ke yeli mli. | Edšake Kristo Jesu
 mli le, dšee ketiafõ ni nyẽo noko efeo, ni dšee
 fõ hũ, ši moñ hemo ke yeli ní tšõo suomo no
 etsuo nii le.

7 Nyeša foi dšogbã: namo po ni tšinye gbe ní
 8 nyekabo anokwale le toi? | Yintsõmo le, dšee
 9 moni tšenye le mli edše ne. | Mãša bibio le, mã
 10 mũ le fẽ ešãã. | Mi le minõ mihie mifõ nyeno ye
 Nyontšo le mli, ake nyedsfẽ nokroko no: ši moni
 haoanye le, eehie ekodšomo le, bofẽbo ní edši
 11 le. | Ši mi le, anyemime, ke ketiafõ le ni mašie
 lolo le, meba moñ ni awaãmi yi lolo le? no ku-
 12 le afo señoťšo le he natšõ le se. | O kule ana
 afo mei ni traã nyemli le hũ afie!

13 Edšake nye le, heyeli no atšenye ke-ba, anye-
 mimei! ši no keke: heyeli le akatsõ hegbe nhã
 helo le; ši moñ nyetsõa suomo le mli nyesõmo-
 14 sõmoã nyehe. | Edšake mla mũ le fẽ le, wiemo
 kome mli eyio obõ ye, ye ene mli ake: „Sumo
 onanyo, take boni osumoo bodientše ohe“ le. |

- 15 Ši ke nyekōmōkōmōo nyehe ni nyeyeyeo nyehe
le, nyekakwea ní nyefitefitea nyehe!
- 16 Ši mīke: Mumō nyeke-nyiea, ni nyegben helo
17 sedī na kwrā. † Edsake helo le dio nii ase ešio
mumō le, ni mumō le hū dio nii ase ešio helo
le; ši enemei guguo amehe, koni dsee nii ní nye-
18 sumo le non ni nyefe. † Ši ke mumō anō-kplaānye
le, nyebe mla šiši.
- 19 Ši fañn helo le niitšumoi le dseo kpo, nii ní
dši gblāfitemo, adfamañbo, mūdšiniitšumo, nyen-
20 nyentfibo, † wondšamo, sū, nye, bēi, awuñayelii,
mlilawōi, blomoi, atuātšemoi, mligblamoi, hiekoī,
21 awuiyelii, † dātoi, fūfemo ke nii ní tamō enemei
le, nii ní mikenye mito, take boni mikenye mito
sa le, ake mei ní yeo neke nii ne le, ameyen
22 Nyonmo mantšeyeli le. † Ši mumō le yibii le dši
suomo, miše, hedšole, tšuisitō, mlihile, edšūrō-
23 femo, hemo ke yeli, mlidšole, hiešikāmo: † ene-
mei ne mla ko eguu.
- 24 Ši mei ní dši Kristo nō le, helo le ameseñ ke
25 hiedonii le ke sedii le fē. † Ke woke mumō hie
kāā le, nyehāa woke mumō non anyie gbe nō
26 hū. † Wohie akakō yakayaka-anumnyam nō ní
wowowo wohe mlila ni wohe ntšetsē wohe!

Yi 6. Anyemimeī, kedši anina moko hū ye notōmo
ko mli le, nye ní nyedši mumō mei le nyesaā
neke mo ne ekoñ ye mlidšole mumō le mli; ni
osra bodientše ohe, koni akatsō bo hū ona! †
2 Nyedšatsui le nyehereherea nyehe nyetireā, ni
3 nakai nyeagbe Kristo mla le na. † Edsake ke

efeo moko, ake noko dšile, ni edsee noko le,
 4 ledientše ehe ešišiuo. | Ši mofemo le, ledientše
 eniitšumo mon eka ekwe, ake esa, lo, ni no le
 eená noko ye ledientše emli keke ní eefā efō
 5 no, ni dsee mokroko nō le no. | Edšake mofemo
 atire ledientše edšatsu le.

6 Ši moni ake wiemo le tšōole le, ahā moni
 7 tšōole le kele aye nibii kpakpai fē pe. | Nye-
 kadūa gbe: Nyonmo le, aliile yaka. Edšake nō
 8 pe ní gbomo dūo le, no non eekpa hū; | etfake
 moni dūo nii ye ledientše ehelo le mli le, ehelo
 le mli eekpa fitemo ke-adše; ši moni dūo nii
 ye mumo le mli le, mumo le mli hū eekpa nano
 9 wala ke-adše. | Ši noni wofeo ekpakpa le, nye-
 kahāa mītoawo, edšake ledientše ebeyino le wo-
 10 bakpa hū, kedši wogbedee le. | Bele ake noni
 woye dekā hewo le, nyehāa wofea mei fē edšū-
 rō, ši titri le mei ní dši hemo ke yeli le we-
 bii le.

11 Nyeakwa wolonmā babao ní mike midientše
 12 minine nīmā mihānye! | Mei abo ní taoo ake a-
 mefe helo hie feo le, ame le amenyēo nyeno ní
 aflonye ketia, beni afe keke ní ake Kristo seņ-
 13 motšo le akawaame yi le hewo. | Edšake dsee
 mei ní affoame ketia le dientše tete buo mla; ši
 mon ametaoo ake aflonye ketia, koni nyehelo
 14 no le amefā amefō. | Ši mi le, akaba mli ake
 mafā mafō noko no, ake dša wo-Nyontšo Jesu
 Kristo seņmotšo le no, no non mli ní atšō aseņ
 15 dseņ ahāmi, ni mi hū aseņmi ahā dše le. | Edša-
 ke Kristo Jesu mli le, ketiafō le dsee noko, ni

16 asan̄ fō hū dsee noko, ši moñ bō hē keke dši
 16 noko. | Ni mci abo ní neke susumokpā ne na
 amenyieo ye gbe no le, hedšole ke mōbonale
 aba ameke Nyonimo Israel le fē no!

17 Noni eše le hewo ní moko akagba mina doññ;
 edšake mi le, Nyontšo Jesu pilamokadii mihie
 ye migbomotšo le mli.

18 Wo-Nyontšo Jesu Kristo dromo le ke nyemu-
 mo le ahī ši, anyemimei! Amen.

(Animā amādše Galatamei le ke-dše Roma.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

WOLO

NÍ ENMĀ EMĀDŠE EFESOBII LE.

- Yi 1.** Paulo, Jesu Kristo bofo ye Nyonimo suomo le
na nmāā ke-yahāā meikronkroi ní yo Efeso ke
2 heyeliloj ye Kristo Jesu mli le: ı Dromo ahānye
ke hedšole ke-dše Nyonimo wotše le ke Nyontšo
Jesu Kristo nō!
- 3 Adšo Nyonimo ke wō-Nyontšo Jesu Kristo tše
le, moni ke mumon dšomo le fē dšowo ye nwei-
4 niian ye Kristo mli, ı take bo non ní ehalawo
ye le non emli dāni ato dšen šiši, koni wofe
5 kronkron, ní wofe akaba kpa ko ye ehie, ı ni
suomo mli edšiewo ye eto ebiiyeli ke-tšō Jesu
Kristo no ebā ehe, take boni esa ehie ye esuo-
6 mo le na; ı koni anō-dšie edromo anumnyam le
yi, no mli ní edrowo ye mo ní asumo le mli
7 le, ı mo mli non ní woyo kpōmo le ye elá le
hewo, noni dši notōmoj afā le ye edromo fale
8 le na, ı noni ke nā ke nalē fē eteke no ehāwo
9 le, ı ake ní ehā wole ledientše esuomō leñ temo-

sane le ye ledientše ehiesale le na, noni eto e-
 10 yin ye emli, i ehā bei ní aba mli le ayino le
 gbedšiahotō, koni anō nibii fē ato yitšo kome
 šiši ye Kristo le mli, nii ní yo nwei ke nii ní
 11 yo šikpoñ le no le fē, ye emli, i mo noni mli ní
 woye gbošinii hū, ake noni adšiewo ato ye moni
 tšuo nibii fia le yintō na, boni sa ledientše esuomō
 12 nawō le hie le, i koni wofe enumnyam yidšiemō,
 13 wo mei ní sa ní wohie kā Kristo no, i mo no ní
 nye hū, beni nyenu anokwale le wiemo le, ní
 dši nyeyiwalaheremo le sanekpakpa le, nyehie
 kā, mo mli ní beni nyehe nyeye le hū asoo
 14 nyena ye ke šiwō le Mumō kronkron le, i moni
 dši wogbošinii le akleñkleñnō le, koni anō-kpō
 emei ní dši ledientše enō le, ní adšie enumnyam
 le yi.

15 Ene hewo le mi hū, beni minu nyehemo ke
 yeli ní nyeyo ye Nyontšo Jesu mli, ke nyesuomō
 16 ní nyeke-sumoo meikronkroī le fē he le, i mifōō
 nyehe šidā, ni mikaionye ye misolemoī le amli, i
 17 koni wo-Nyontšo Jesu Kristo Nyonmo ní dši a-
 numnyam tše le ahānye nā ke kpodšiemō mu-
 18 mo ye eniile le mli, i ní nyetsui hienmei ano
 atše, koni nyena nyele noni dši etšemō le no-
 hiekāmō le, ke noni dši egbošinii anumnyam
 19 fale le ye meikronkroī le amli, i ke noni dši
 ehewale le dale ní tekeo no babao ehāwo ní
 woheo woyeo le ye enyēmo mliwale niitšumo le
 20 na, i noni etšu ye Kristo mli etele ši ke-dše
 gbohī atēñ, ni ekele ta ledientše eninedšūrō no
 21 ye nweiniian, i ye onukpayeli ke hegbe ke he-

wale ke nyontšoyeli fē ke gbei fē gbei ní awo
 dsee benebe ne mli keke, ši be ní baba le mli
 22 hū le anō, ı ni enō nibii fia eto enādsiaši, ni le
 non enō ewo nibii fē no yitšo ehā asafo le, ı
 23 ní dši egbomotšo le ke moni yiō nibii le fē ye
 mei fē mli le yimo le.

Yi 2. Ni nye hū ní nyefe gbohī ye notōmōi le ke
 2 ešai le amlī, ı nii ní nyenyie ye mli sa le ye
 neke dše nen be le na, take boni sa lumō ní yo
 hegbe ye koyō mli le ke mumō ní agbene etsuo
 3 enii ye toigbele bii amlī le nō le hie le, ı ni
 nomei amlī wofē hū woba wōdšen ye sa le ye
 wohelo sedii le amlī, ni wofe helo le ke dfeimōi
 le asuomonanii le, ni wōdši mlifū bii ye wofomōsu
 4 le na, take mei ní efe le hū; ı ši Nyoñmo le,
 moni dši niiatše ye emōbonale gbefan le, etsō
 ledientše esuomō babao ní eke-sumōwo le no, ı
 5 ni wo ní wofe gbohī ye notōmōi le amlī le, etšie
 wōke Kristo non hie, (dromō anō-here nyeyi
 6 wala!) ı ni ete wōkele ši, ni enō wōkele fē eta
 7 nweiniian ye Kristo Jesu mli, ı koni bei ní baba
 le amlī le edšie ledientše edromō fale ní tekeo
 no le kpo ye mlihile ní etsōwo le mli ye Kristo
 Jesu mli.

8 Edšake dromō le anō-here nyeyi wala ye he-
 mo ke yeli le hewo, ni ene le, dsee nyemli edše,
 9 Nyoñmo nōkēnō le ni, ı dsee niitšumōi amlī edše,
 10 koni moko akafā! ı Edšake le non eniifemonii
 dšiwō, abowō ye Kristo Jesu mli ahā niitšumōi

kpakpai afemo ní Nyonmo esa eto, koni wonyie ye mli.

- 11 Nohewo le nyekaia, ake nye ní sa le nyedši dšenmādsiamlibii ye helo mli ní mei ní atseo-ame ketiafō ní ake nidši fe ye helo mli le tseo-nye fō le, ı ake boni nyeyo no be le mli le ní nyebe Kristo, ni nyedši meikpōdši ye Israel man-yeli le mli ke gboi ye šiwō kpānmoi le agbefan le, noko no hiekāmo ko hū nyebe, ni nyebe Nyonmo tete ye dše neñ le. ı Ši agbene, Kristo Jesu mli le, nye ní sa ní nyeyo šonñ le, nye-
 12 benke ye Kristo lá le mli. ı Edsake le dši wōhedšole le, moni nō woyi enyo le efe ekome, ni ekūmo ten afabañ gbogbo ní dši nye le, ı
 13 ní ledientše ehelo le mli efo kitaī amla le ní ato ye akpoi amla le se ye, koni enō ameyi enyo le fē ye ledientše emli eboame gbomo hē
 14 kome efe hedšole, ı ní ekpātā ameyi enyo le fē ameke Nyonmo ten ye gbomotšo kome mli ketšō señmotšo le no, egbe nye le ye ledientše
 15 emli. ı Ni eba ebadšadše hedšole sanekpakpa le etšōnye ní nyeyo šonñ le ke mei ní ebenke le
 16 hū, ı edsake emli woyi enyo le fē woyō gbe ye, ye mumo kome mli, ke-yaä tše le nō.
 17 Bele agbene nyedsee gboi ke maseibii donñ, ši mon nyedši meikronkroi le ananemei-manbii
 18 ke Nyonmo webii, ı ní anō-mā bofoi le ke gbaloi le ašišitō le, ní ekoñte dši Jesu Kristo le no, ı
 19 mo mli ní atšē tšu ní amā le fē awo, ni eda efe
 20 solemotšu kronkron ye Nyontšo le mli, ı mo mli

ní amāmonye hū afata he ahā Nyonmo šihilehe
ye mumo mli le.

- Yi 3.** Nohewo le mi, Paulo, ní midši Kristo Jesu
gboklefonyo hānye ní nyedši dšenmādšiamlibii
2 le; — i kedši nyenu Nyonmo dromo ní anō-hāmi
3 ye nyehewo le gbedšianotō le he, i ake kpodšie-
mo na ehā mile temosane le ye, take boni mi-
4 nmānye fiofio momo le, i no mli ní kedši nye-
kane le, ní nyeanyē nyeyo mišišinā ye Kristo
5 temosane le mli; i noni yinoi krokomoi amli a-
hāā gbomeiabii le ale ye, boni agbene adšie kpo
atsō ebofoi ke gbaloi kronkroi le ye mumo mli, i
6 ake dšenmādšiamlibii le afe ešiwō nanemei wo-
fasei ke nanyogbomotšo ke nanemei yeloj ye
7 Kristo mli, ye sanekpakpa le, no sōolo ní mi-
dši ye Nyonmo dromo niikēnii ní anō-hāmi ye
8 ehewale niitšumo le na le, hewo; — i mi ní mi-
dši bibio fe hetšeloj le fē le, anō neke dromo ne
ahā, ake dšenmādši le amli le midšadše Kristo
fale ní anyēn šiši ana le he sanekpakpa le mi-
9 tšō, i ni mitēdše mei fē no, ní amele noni dši
temosane ní anō-te ye Nyonmo moni ke Jesu
Kristo le bo ni fē le mli le gbedšianotō le, i
10 koni agbene atšō asafo le no ahā onukpai ke
mei ní yo hegbe ye nweiniian le ale Nyonmo nā
11 srotosroto ní fa babao le, i ye nano-yin ní eto
12 ye Kristo Jesu, wo-Nyontšo le, mli le na, i mo
mli hū ní woye ekā ke hegbe ye hie ke nofō
mli ye ehemo ke yeli le hewo le.
13 Nohewo le mikpa fai koni nyekahā mitonye

ye mimanei ní miná ye nyehewo le amlí, edsake nyenumnyam ní.

14 Ene hewo ní midroö minakutsei mihää wo-
 15 Nyontšo Jesu Kristo tše, i mo mli ní atseo tše-
 yeli fē tšeyeli ní yo nweii ke šikpoñ no le ke-
 16 dseo le, i koni ehānye ye ledientše enumnyam
 fale le na, ní nyetšö ledientše Emumo le no nye-
 ke hewale afe kpintiñ ye nyemligbomo le gbe-
 17 fañ, i ní Kristo ke hemo ke yeli le ahí ši ye
 nyetsuii amlí, ní suomö mli nyešišifaí amömo ši,
 18 ní nyemāmo ši šiññ ye, i koni nyená hewale,
 ní nyeke meikronkroi le fē amömo mli ale noni
 dši lemö ke kele ke mlikwole ke nweikwole
 19 le, i ni nyele Kristo suomö ní fe niile le babao
 le, koni nyeyimö oböbö ke-ya Nyonmo yimö le
 fē mli.

20 Ši mo ní nyēö babao efeö, fe fē hū ní wokpää
 he fai lo woyoo, ye ehewale ní tšuo nii ye womli
 21 le na le, i le anö anumnyam le ahā ye asafo ní
 yo Kristo Jesu mli leñ ke -yasi nanöi anano
 yinöi le fē! Amen.

Yi 4. Nohewo le agbene mi ní midši gboklefonyo
 ye Nyontšo le mli le, mikpanye fai, ake nyenyie
 2 boni sa tšemo ní anö-tšenyé le, i ye hešibādfeimö
 ke mlidšole fē mli, ní nyeke dfeimö ní se tseo
 3 le ahiehie nyehe ye suomö mli, i ni nyebo mö-
 den ní nyeto mumö ekomefemö le ye hedšole
 4 kpä le mli; i ake gbomotšo kome ke mumö komé,
 take bo noni ní atšenyé hū ye nyetšemö no hie-
 5 kāmö kome le mli le: i Nyontšo kome, hemo ke

- 6 yeli kome, baptisimo kome, i Nyõmo ke mei fẽ
atše kome ní yo wofẽ wono ni etšõo wofẽ womli
ni eyo wofẽ womli le.
- 7 Ši woteñ mofẽmo, anõ dromo le ahã ye Kristo
8 niikēnii asusumo le na. i Nohewo le eke: „Ekwo
ke-te nwei, ni enõ nomñõnii anom, ni eke nii-
9 hãmonii hã gbomei le.“ i Ši nõ ní ekwo le dši
me, ake dša ake ekpleke ši hũ tšutsu ke-te ši-
10 kpon le šišiniian le? i Moni kpleke ši le, le non
hũ dši moni kwo ke-te nweii fẽ ayiteñ le, koni
11 ewo nii fia obõbõ. i Ni le non ehã meikomei tšõ-
mo bofoi, ni meikomei gbaloi, meikomei hũ sane-
kpakpadšadšeloï, ni meikomei hũ nokweloï ke
12 tšõloï, i koni anõ-sa hetšeloï le hã sõomo niitšu-
13 mo ke Kristo gbomotšo le tã; i ke-yaši beyino
ní wonine aše Nyõmo bi le hemo ke yeli ke
niile ekomefemo le no ní wofe nũ mũ ye Kristo
14 dale mũ le susumo na; i koni wokafe abifabii ní
ke tšõmo koyo fẽ koyo le yo hãmãhãmã, ni a-
kplaäame ke-yaä ke-baä ye gbomei ašišinyiemo
le mli, ye kõtõmpo ní yo šišiumo nãtšoi le mli
15 le; i ši mon wofe anokwafoi ye suomo mli, ní
wofere ye nibii fẽ gbefañ ye le non ní edši yitšo
16 ní dši Kristo le he; i mo mli ní gbomotšo mũ le
fẽ šimošimo ehe no ní ewawaä ehe etšõo hefata-
mo talo fẽ talo le no ye henõ fẽ henõ niitšumo
susumo le na, ni ehãä gbomotšo le daä, ní emã
ledientše ehe ye suomo mli.
- 17 Nohewo le one mikeo ni miyeo he odase ye
Nyontšo le mli, ake nyekanyie tamõ boni dšei-
mãdšianbii krokomei le hũ nyieo ye ameyaka-

- 18 dfeñmo le mli le doññ, ı edšake amedfeñmo mli
ewo duñ, ni meikpõdši dšiamē ye Nyonmo wala
gbefañ, ye noni amebe niile ye amemli, ni ame-
- 19 tšuii hũ ewa hewo le; ı nokonoko dooame doññ
hewo le amenõ amehe amehã nyennyentfibo, ni
ameyatsũ mũdšinii fia ye hiedšomo mli.
- 20 Ši nye le, dsee nakai nyekase Kristo le, ı ke
21 dši nakai, ake nyenu ehe, ni emli hũ atšõnye ye,
22 take boni dši anokwale ye Jesu mli, ı ake nyeše
tšutšu dšēnbã le na gbomo momo ní efite ye ši-
- 23 šiumo sedii le ana le nyefõ, ı ni nyesa nyeke
24 nyedfeñmo mumo le atšõmo ehē, ı ni nyewo gbo-
mo hē ní abo ye Nyonmo na ye anokwa dšale
ke hetšemõ le mli le.
- 25 Nohewo le nyešea amale nyefõa ní nyeten mo-
fẽmo ke enanyo awie anokwale, edšake wodien-
tše wobe henii dšiwõ.
- 26 „Nyemli afũa, ni nyekafea eša;“ hũlũ akanyõ
27 nyemlila le no, ı ni asañ nyekahã abonsam le
hegbe!
- 28 Dšulo le akadšu doññ, ši moñ ebo modeñ ní
eke enidši atšu niikpakpai le, koni ena noko ní
eke-yahã mo ní ehĩa le!
- 29 Wiemo ša fẽ wiemo ša akadše nyena kwrã;
ši moñ wiemo ní hi hã mã ní hĩaã mo le, koni
30 aň-wo mei ní nuõ le ahie nyam. ı Ni nyekafea
Nyonmo Mumõ kronkron le niidonii, mo mli ní
asoonye na ye ato kpõmo gbĩ le!
- 31 Mlidšomo ke mlila ke mlifũ ke blomõ ke mu-
32 subo fẽ se afo ye nyeten, ke efoñ fẽ efoñ. ı Ši
nyemli ahĩa ahĩa nyehe, nyemusun atšõanye ye

nyehe, nyeñō-fafaä nyehe, take bo non ni Nyonmo nō-fanye ye Kristo mli le!

Yi 5. Nohewo le nyefea Nyonmo kaseloi, tamō bii
2 ni asumō, i ni nyenyiea ye suomō mli, take
boni Kristo hū sumowō ni enō ledientše ehe ehā
ye wonādšian, ake afole ni agbe anō-hā Nyonmo
ni edše nma kpakpa le.

3 Si adfamanbo ke mūdšiniitšumō fē alo hiedšomō
le akatši tā tete ye nyeten, take boni esa
4 meikronkroi, i ke hiegbedsianiitšumō ke yaka-
yakawiemō ke feoyeli hū ni esaa le; ši mon šidā. i
5 Edšake ene nyena nyele, ake adfamanbolo fē a-
dfamanbolo alo mūdšiniitšulo alo hiedšolo ni dši
wondšalo yee gbfännii ye Kristo ke Nyonmo
mantšeyeli le mli.

6 Moko ke wiemoi fodši akašišiunye; edšake na-
kai nii le ahewo ni Nyonmo mlifū baä toigbele-
7 bii le ano le. i Hewo le nyekafea amenanemei
8 yen. i Edšake sa le nyedši duñ, ši agbene le la
ye Nyontšo le mli: bele nyenyiea tamō labii! i

9 Edšake la yibii le ye mlihile ke dšale ke ano-
10 kwale fē mli! i Nyekaä nō ni feo Nyontšo le
11 feo nyekwea; i ni nyeke duñ niitšumoi le ni
woo yibii le akaboā, ši mon nyekääame hū. i

12 Edšake nii ni amēdšuo ši amefeo le ye hiegbele,
13 ake akeo tete. i Ši nii fē ni akää le, la le anō-
dšieo ši faññ; edšake nofeno ni adšie ši faññ le
14 dši la. i Nohewo ni eke: „Ohie atšē, bo moni
owoō le, ni ote ši ke-dše gbohī atēñ, ni Kristo
atšo ye ono!“

15 Nohewo le nyekwea bo ni afe ni nyeke hietē-
 dsemo anyie, dsee tamo mei ni be nā, ši tamo
 16 nāloi, i mei ni tšuo amedekā le he nii, edšake
 17 gbii ne gbii fōdši ni. i Nohewo le nyekafea mei
 ni be yitšon le, ši mon nyeyoa nii ni dši Nyon-
 18 tšo le suomonanii le ase. i Ni nyekatroa dā, noni
 feo sakasaka le, ši mon nyeyimoa ke mumo le; i
 19 ni nyeke nyehe awiewiea ye sañkutfai ke yi-
 dšiemolalai srotai ni dši mumo nō le mli, ni
 nyelaä ni nyedšiea Nyonmo yi ye nyetsuii aml
 20 nyehāa Nyontšo le; i ni nyedaä Nyonmo ke tše
 le ši dā, ye nii fia hewo, ye wo-Nyontšo Jesu
 21 Kristo gbei aml, i ni nyebabaä nyehe ši nyehāa
 nyehe ye Kristo gbeyešemo mli.

22 Nye yei, nyedientše nyewumei le nyebaä nyehe
 ši nyehāa, tamo boni nyefeo nyehāa Nyontšo le, i
 23 edšake wu le dši nā le yitšo, take boni Kristo
 hū dši asafo le yitšo le, ni le dši egbomotšo yi-
 24 walaherelo le. i Ši kēle take boni asafo le baä
 ehe ši ehāä Kristo le, nakai non yei le hū afe
 ahā amedientše amewumei le ye nofēno mli.

25 Nye wumei, nyesumoa nyedientše nyenāmei,
 take boni Kristo hū sumo asafo le, ni enō le-
 26 dientše ehe ehā ye ehewo, i koni efele kronkron,
 etšu ehe ke nu ke hedšū le, ye wiemo mli, i
 27 koni le le enōle edamo ši ehā ledientše ehe ake
 anumnyam asafo le, ni he be heñmamō ko, alo
 hiekūamo ko, alo nakai noko, ši mon koni ehe
 28 afe kronkron ni kpa ko akahi ehe. i Nakai sa
 ake wumei hū asumo amedientše amenāmei, ta-
 mo amedientše amegbomotšei. Moni sumoo enā

29 le, esumoo ledientše ehe. | Edšake moko enyeko
 ledientše ehelo dā, ši mon eleole ni ehieole do-
 30 dōdo, take boni Nyontšo le hieo asafo le; | ake
 egbomotšo henii ní dše ehelo ke ewui le amlí
 31 dšiwō. | „Nō hewō ní nu aši etše ke enye, ni
 eekpete enā he, ni ameyi enyo le fē ameatsōmo
 32 helo kome“ le ne. | Neke temosane le edši kpe-
 tenkple! ši mi le miwiewo ke-too Kristo ke asafo
 33 le he. | Tšebele nye hū nyeten mofēmo asumo
 ledientše enā nakai, tamō ledientše ehe; ši nā le,
 koni le hū eše ewu le.

Yi 6. Nye bii, nyeboa nyefoloi le atoi ye Nyontšo
 2 le mli: edšake ene dša. | „Wo otše ke onye,“
 3 no dši klenkleñ kitā ní hie šiwō ake: | „Koni
 ahi ahāo, ni otše ye šikpoñ le no“ le.
 4 Ni nye tšemei, nyekawoa nyebii amlifū tūtu,
 ši nyeleaame ye Nyontšo le tšosemo ke nāwō le
 mli mon.
 5 Nye tšūdši, nyeboa nyenyontšomei ye helo na
 le atoi ke gbeyešemo ke hekpokpomo ye nyetsuii
 akronnfemo le mli, take boni nyefeo Kristo le; |
 6 dšee ke hienmeii anō sōomō tamō mei ní saā gbo-
 mei ahie le, ši tamō Kristo tšūdši ní feo Nyon-
 mo suomonanii le ke-dše amesusuma mli ke tšui-
 7 dšūrō, | ní sōomō Nyontšo le, ni dšee gbomei, |
 8 ní leo ake no edšūrō noñ ní mofēmo feo le, no
 noñ nyōmō aawole ye Nyontšo le nō, tšūlo dšile
 dšio, hebīelo dšile dšio.
 9 Ni nye nyontšomei, nii ne pe nyefea nyehāa-
 ame ni nyefōa hegbeyewō le, ake ní nyele ake

- nyekeame fē nyontšo hū ye, ye nweii le, ni hieiankwemō ko be ye enō le.
- 10 Noni efe le, minyemimei, nyehe awaä ye
- 11 Nyontšo le ke ehewale nyēmō le mli. | Nyewoa Nyoñmo tawunō mū le fē, koni nyenyē ši nye-
- 12 damō nyeši abonsam nātsoi le. | Edšake dsee lá ke helo wōke-ná nōmō le, ši moñ wōke onukpa-
- yelii ke hegbei ke dše neñ lumei ní yo benebe duñ le mli le, ke mumoi fōdši asafo ní yo nwei-
- 13 niiañ le. | Nohewo le nyemōa Nyoñmo tawunō mū le fē mli, koni nyenyē nyekpe gbī foñ le na, ni beni nyegbe fē na le ní nyewo šidamo. |
- 14 Bele nyedamoa ši, ni nyeke anōkwale afia nye-
- 15 he, ni nyewoa dšale dama le, | ni nyeke hedšole sanekpakpa le he samō ke tō afia nyenādšiaši; |
- 16 fē no le nyemōa hemo ke yeli tšeñ le mli, nō ní nyeke-anyē mofon le gañlibii ní tšo le fē
- 17 nyeagbe le; | ni walaheremō dadefai le hū nyebua, ke mumo klante le, ní dši Nyoñmo wie-
- 18 mo le; | ni nyeke solemō ke faikpamo fē asolea dā ye mumo mli, ni ene noñ hewo nyesraä, ni nyekāa he dā nyekpaä fai nyehāa kronkronbii
- 19 le fē | ke mi hū, koni añō wiemo ahāmi, ke migble midañ le, ni mafe ekā mahā ale sanekpakpa leñ temosane le, | nō hewo ní miyeo bo-
- 20 fo ye kōsōnkōsō mli, koni mafe ekā ye mli, bo- ni dša ake miwiewo le.
- 21 Ši beni afe ní nye hū nyele boni miyo ke nii ní mitsuo le, wonyemi Tihiko ní asumō le, moni dši sōolo anōkwafo ye Nyontšo le mli le, ahā
- 22 nyele fia; | edšake mitsule nyenō ye ene noñ

hewo, koni nyele wohe sādši le, ni etše nyetšuii enme nyemli.

23 Hedšole ahā nyemimei le, ke suomo hū ke hemo ke yeli ní dše Nyommo tše le ke Nyontšo
 24 Jesu Kristo le nō! ; Dromo le ke mei le fē ní sumoo wo-Nyontšo Jesu Kristo ke-wula ši le ahī ši! Amen.

(Aimā ayahā Efesobii le ke-dše Roma ye Tihiko deñ.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

WOLO

NÍ ENMĀ EMĀDŠE FILIPOIBII LE.

- Yi 1.** Paulo ke Timoteo, Jesu Kristo tšūdši le, nīmāā ke-yahāā meikronkroi ye Kristo Jesu mli ní yo
2 Filipoī le ke nokweloī ke sōoloī le fē: ı Dromo añō-hānye ke hedšole ní dšę Nyonmo wotše le ke Nyontšo Jesu Kristo le nō!
3 Mida mi-Nyonmo le ši befēbe ní mikaionye, ı
4 ye midā faikpamoī fē ní mikpāā mihāānye fē le
5 mli, ni mīke mīše kpaā fai, ı ye nyenanyobo ní yo sanekpakpa le mli ke-dše kleńkleń gbī le no
6 ke-baši be ne le hewo; ı ni minō mihie mifō ene non no, ake mo ní boī niitšumo kpakpa ye nyemli le, le non eegbe na ke-yaši Jesu Kristo
7 gbī le no; ı take boni edša hāmi, ake midfēo ene ye nyefē nyehewo, ake ní mihieonye ye mitšui mli, ye mikpāi ke sanekpakpa le hefāmo ke wadšemo le fē mli, ní nyefē nyedši minane-
8 mei niyeloī ye dromo le mli le. ı Edšake midasefo dši Nyonmo, boni mifeonye fē ye Jesu Kristo mlinii le amlī le.
9 Ni ene hewo misoleo, koni nyesuomo le aya no lolo, ni eteke no fē tšutšu le ye niilē ke se-